

MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETAS
ŽMOGAUS IR VISUOMENĖS STUDIJŲ FAKULTETAS
KOMUNIKACIJOS INSTITUTAS

SKAISTĖ MICKŪNAITĖ

Komunikacijos ir kūrybinių technologijų studijų

Gerovės valstybės modelių raiška LR Prezidento G.

Nausėdos viešose kalbose

Magistro baigiamasis darbas

Darbo vadovas –
doc. dr. Marius Kalinauskas

Vilnius, 2023

TURINYS

SANTRUMPŲ SĄRAŠAS	3
ĮVADAS	4
1. GEROVĖS VALSTYBĖS KONCEPCIJA.....	7
1.1 IDĖJINĖS IŠTAKOS	7
1.2 GEROVĖS VALSTYBĖS SAMPRATA IR MODELIAI	8
2.1 POLITINĖS KOMUNIKACIJOS YPATUMAI.....	15
2.2 PREZIDENTŲ KOMUNIKACIJA.....	16
3. GEROVĖS VALSTYBĖS MODELIŲ ELEMENTŲ RAIŠKA LR PREZIDENTO G. NAUSĖDOS VIEŠOSE KALBOSE KRITINĖS DISKURSO ANALIZĖS TYRIMAS	20
3.1 TYRIMO METODOLOGIJA	20
3.2 TYRIMO DIZAINAS.....	22
3.3 LR PREZIDENTO GITANO NAUSĖDOS GEROVĖS VALSTYBĖ.....	25
3.3.1 G. NAUSĖDOS GEROVĖS VALSTYBĖS VIZIJOS DISKURSŲ ANALIZĖ	25
3.3.1.1 Pajamų nelygybės mažinimas.....	26
3.3.1.2 Biudžeto mokestinių pajamų didinimas	29
3.3.1.3 Regioninė atskirtis	33
3.3.1.4 Efektyvus ES lėšų panaudojimas.....	36
3.3.1.5 Švietimo kokybės gerinimas.....	38
IŠVADOS	43
PASIŪLYMAI, REKOMENDACIJOS	45
LITERATŪROS IR ŠALTINIŲ SĄRAŠAS	46
SANTRAUKA	52
SUMMARY	53
PRIEDAI	54
Priedas Nr. 1	54
Priedas Nr. 2	73

SANTRUMPŲ SĄRAŠAS

BVP – bendrasis vidaus produktas

EPBO – Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija

ES – Europos sąjunga

KDA – kritinė diskurso analizė

LRP – Lietuvos respublikos prezidentas

Temos aktualumas. Politinio lyderio komunikacija siekiama pateikti rinkėjams, suinteresuotoms grupėms tikslą ir viziją, kurie sutelktų veiksmui. Tapęs Lietuvos Respublikos prezidentu, Gitanas Nausėda inauguracinėje kalboje, taip pat kaip ir rinkiminės kampanijos metu, pagrindiniu savo prezidentystės tikslu nurodė gerovės valstybės vizijos Lietuvoje įgyvendinimą, indikuodamas socialinių ir ekonominių reformų būtinumą. Prezidento institucijai esant vienai ryškiausių politinių figūrų, reikalinga atitinkama komunikacija, kuri pastiprintų politinę įtaką suinteresuotoms šalims. Siekiant įgyvendinti politinės komunikacijos tikslus ir palaikyti nuolatinę transakciją tarp adresanto ir adresato padeda įvairios įtikinimo strategijos, o viena iš esminių – retorika (Gabrėnaitė, 2019)¹. Retorika gali atskleisti ne tik lyderio poziciją, bet ir ją sustiprinti – paversti įtaigesne, nei iš tikrųjų suteikta teisės aktais (Šuminas, Vernickaitė, 2010)². Zarefsky (2004)³ nurodo, kad prezidentinė retorika apibrėžia politinę realybę, o Charteris-Black (2011)⁴ aukščiausio rango politikos formuotojų komunikacinę raišką vertina, kaip neprarandančią savo aktualumo, nes ji atspindi formuojamų politikos prioritetų kaitą. Todėl svarbu suvokti, kokias pasekmes visuomenei kuria aukščiausio rango valstybės vadovo komunikacija.

Prezidentinės G. Nausėdos komunikacijos ašimi tapusi gerovės valstybės vizija, tiek politiniame, tiek viešajame diskurse išlieka problemine. R. Vilpišauskas (2021)⁵ kritikuoja plačią gerovės valstybės vizijos aprėptį, kuri pernelyg menkai sutelkianti politines pastangas kryptingai veiklai. G. Burbulytė (2022)⁶ pastebi, kad nėra aiškių gerovės valstybės vizijos elementų, o M. Jastramskis (2021)⁷ vertina, jog gerovės valstybės vizijos įgyvendinimas lig šiol neperaugo į visuminį, konkretų programinį lygmenį, todėl formuojamas gerovės valstybės diskursas išlieka fragmentiškas, nenuoseklus.

¹ Gabrėnaitė, E. (2019). Retorinė elokucija: politinio diskurso figūratyvioji raiška, LITUANISTICA. 2019. T. 65. Nr. 3 (117), p. 220–229, Lietuvos mokslų akademija

² Šuminas, A. & Vernickaitė, A. (2010). Politinės komunikacijos praktinė problematika: Prezidentės D. Grybauskaitės retorikos ypatumai. Parlamento studijos, Nr. 9, 65–78.

³ Zarefsky, D. (2004). Presidential Rhetoric and the Power of Definition. Presidential Studies Quarterly, 34(3), 607–619. Prieiga per internetą: <http://www.jstor.org/stable/27552615>

⁴ Charteris-Black, J. (2011) Politicians and Rhetoric: The Persuasive Power of Metaphor. 2nd Edition, Palgrave Macmillan, London. <https://doi.org/10.1057/9780230319899>

⁵ Vilpišauskas, R. (2021). Ramūnas Vilpišauskas: keturi pastebėjimai apie dvejus G.Nausėdos prezidentavimo metus, 15min.lt, Prieiga per internetą: https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/komentarai/ramunas-vilpisauskas-keturi-pastebėjimai-apie-dvejus-g-nausedos-prezidentavimo-metus-500-1537140?utm_medium=copied

⁶ Burbulytė G. per Gaučaitė-Znutienė, M., Minajevaitė, G. (2022). Treji Nausėdos metai Daukanto aikštėje: socialiai jautresnis, daugiau svorio tarptautinėje politikoje, bet miglota gerovės valstybės idėja, LRT.lt prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/1736301/treji-nausedos-metai-daukanto-aiksteje-socialiai-jautresnis-daugiau-svorio-tarptautineje-politikoje-bet-miglota-geroves-valstybes-ideja> žiūrėta: 2023-01-04

⁷ Jastramskis, M. (2021) Mums reikia vado? Prezidento institucija nuo Landsbergio iki Nausėdos. Vilnius: „Baltų lankų“ leidyba.

Temos ištirtumas. Politinė retorika yra viena iš pagrindinių prezidentų priemonių pasiekti politinius tikslus (Kaid, Holtz-Bacha 2008)⁸. Autoriai pastebi, kad prezidentinės retorikos vaidmuo auga (Bimes 2009)⁹, iki šiol šiai institucijai išliekant politinio lauko centre (Kaid, Holtz-Bacha 2008)¹⁰. Prezidentų retorika, pasitelkiama politikos prioritetams formuoti (Bielinis 2011; Černiakova, Grigaliūnienė 2017)^{11 12} ir yra ryškiausia inauguracinių, oficialių, viešų kalbų metu (Chung, Park 2010)¹³.

Kita vertus, tyrimų, kurie nagrinėtų prezidento Gitano Nausėdos komunikacinę raišką, komunikacinių žinučių bei gerovės valstybės modelių raiškos sąsajas, trūksta. Daugelis šiuolaikinių gerovės valstybės tyrinėtojų (Bitinas et al., 2011; Guogis, Svirbutaitė-Krutkienė, 2020; Aidukaitė et al., 2012)^{14 15 16} remiasi Esping-Andersen (1990)¹⁷ išskirtų gerovės valstybės koncepcijų aiškinimu. Fragmentiškos apžvalgos G. Nausėdos gerovės valstybės vizijos įgyvendinimo ar komunikacijos tema pasirodo politikos ekspertų komentaruose, tačiau rečiau moksliniuose darbuose. Vienas iš šiai tematikai artimesnių darbų – A. Guogio ir V. Rakšnio (2021)¹⁸ analizė, kurioje apžvelgiamas prezidento vaidmuo, inicijuojant pokyčius, kurie prisideda prie gerovės valstybės vizijos kūrimo. Su, iki tol negirdėtu prezidentiniu ketinimu – įgyvendinti gerovės valstybės viziją, M. Jastramskio (2021)¹⁹ vertinimu, G. Nausėda netiesiogiai paskatino diskusijas apie prezidento veiklą, galią ir įtaką sprendimų priėmimo procese, išryškindamas G. Nausėdos, kaip prezidento, savipozicionavimą tarp arbitro ir viešosios politikos formuotojo. Kita vertus, prezidento komunikacija plačiau nenagrinėta. Iš to kyla tyrimo problema, nes nėra žinoma, kaip prezidento G. Nausėdos deklaruojama gerovės valstybės vizija atliepia gerovės valstybės mokslinį diskursą.

⁸ Kaid, L. L., Holtz-Bacha, C. (2008). Encyclopedia of Political Communication, (Vols. 1-2). SAGE Publications, Inc., prieiga per internetą: <https://dx.doi.org/10.4135/9781412953993>

⁹ Bimes, T. (2009). Understanding the rhetorical presidency. The Oxford handbook of the American presidency.

¹⁰ Kaid, L. L., Holtz-Bacha, C. (2008). Encyclopedia of Political Communication, (Vols. 1-2). SAGE Publications, Inc., prieiga per internetą: <https://dx.doi.org/10.4135/9781412953993>

¹¹ Bielinis, L. (2011). Prezidentė. Vilnius: Knygius.

¹² Černiakova, V., Grigaliūnienė, J. (2017). "Prezidentinė retorika : Dalios Grybauskaitės ir Baracko Obamos kalbų raktažodžių analizė", Vertimo studijos, 90, pp. 75-95. Doi: 10.15388/VertStud.2016.9.10434.

¹³ Chung, J. C., Park, H. W. (2010). Textual analysis of a political message: the inaugural addresses of two Korean presidents. Social Science Information, 49(2), pp. 215–239. Doi:10.1177/0539018409359370

¹⁴ Bitinas, A., Litvaitienė, J., Tartilas, J. (2011). Socialinės apsaugos teisė. Vilnius : Mykolo Romerio universiteto Leidybos centras.

¹⁵ Guogis, A., Svirbutaitė-Krutkienė, G. (2020). Gerovės valstybės sampratos ir matavimų problemos, Socialinis Darbas. Patirtis Ir Metodai. 25 (1), ISSN 2029-0470

¹⁶ Aidukaitė, J., Bogdanova, N., Guogis, A. (2012). Gerovės valstybės kūrimas Lietuvoje: mitas ar realybė? Vilnius: Lietuvos socialinių tyrimų centras.

¹⁷ Esping-Andersen, G. (1990). The Three Worlds of Welfare Capitalism. Oxford: Polity Press.

¹⁸ Guogis, A., Rakšnys, A. V. (2021). Prezidento vaidmuo gerovės valstybės kūrimo procesuose: Lietuvos respublikos prezidento G. Nausėdos atvejis, Tiltai, Nr. 1, pp. 121–131, DOI: 10.15181/tbb.v86i1.2263

¹⁹ Jastramskis, M. (2021) Mums reikia vado? Prezidento institucija nuo Landsbergio iki Nausėdos. Vilnius: „Baltų lankų“ leidyba.

Tyrimo objektas. Lietuvos Respublikos prezidento G. Nausėdos oficialios viešos kalbos, pasakytos nuo 2019 m. inauguracijos iki 2022 m. metinio pranešimo, pateiktos oficialiame prezidento tinklalapyje www.lrp.lt.

Tyrimo problema. Kaip pasireiškia moksliniai gerovės valstybės modelių elementai LR prezidento G. Nausėdos oficialiose viešose kalbose?

Darbo tikslas. Atskleisti LR prezidento Gitano Nausėdos oficialiose viešose kalbose pasireiškiančių gerovės valstybės vizijos diskursų ir mokslines gerovės valstybės raiškos sąsajas.

Darbo uždaviniai:

1. Išanalizuoti gerovės valstybės idėjines ištakas bei modelių ypatumus;
2. Apibrėžti prezidentų viešų kalbų ypatybes politinės komunikacijos kontekste;
3. Atlikti gerovės valstybės vizijos diskursų analizę viešose G. Nausėdos kalbose ir nustatyti LR prezidento G. Nausėdos viešų pasisakymų turinio atitikimą mokslinėms gerovės valstybės koncepcijoms.

Metodologija. Siekiant išsiaiškinti, kokios gerovės valstybės raiškos žinutės pateikiamos LR prezidento G. Nausėdos viešose kalbose, remiamasi kritinės diskurso analizės metodu. Analizuojamos visos, G. Nausėdos pasakytos, viešos proginės kalbos, kalbos konferencijų metu, kurių metu paliečiami gerovės valstybės diskursus palaikantys teiginiai. Tiriamos kalbos nuo 2019 m. liepos mėn. (nuo prezidentinės kadencijos pradžios) iki 2022 m. metinio pranešimo, kurios eilės tvarka pagal datą paskelbtos oficialiame prezidentūros tinklalapyje www.lrp.lt. Teorinei darbo daliai pasitelkti sintezės, analizės, lyginimo metodai, kurie padėjo atskleisti gerovės valstybės modelių ypatumus ir šios koncepcijos ištakas.

Tyrimo rezultatai leidžia geriau suvokti aukščiausio valstybės politiko viešų pasisakymų turinio atitikimą gerovės valstybės koncepcijoms.

Darbo struktūra ir apimtis. Darbą sudaro įvadas ir trys teminiai skyriai ir išvados, šaltinių ir literatūros sąrašas, santrauka lietuvių bei anglų kalbomis, priedai. I skyrius skirtas gerovės valstybės fenomenui: istorinėms ištakoms ir tipologijai atskleisti. II skyrius nagrinėja politinę komunikaciją, kuri labiausiai orientuota į prezidento institucijos komunikacinius tikslus. Trečiasis darbo skyrius apima tiriamąją darbo dalį.

1. GEROVĖS VALSTYBĖS KONCEPCIJA

1.1 IDĖJINĖS IŠTAKOS

Gerovės valstybės idėjos ištakos siekia XVIII a. pabaigą. Viena iš gerovės valstybės atsiradimo aplinkybių konkrečiame laikotarpyje, yra tai, kad ši koncepcija yra išsivysčiusio kapitalizmo fenomenas (O'Connor, 1996)²⁰. Istoriskai ji labiausiai siejama su vokiškąja tradicija ir Otto von Bismarck įdiegtomis reformomis XIX a. antroje pusėje. *Sozialstaat* – socialinės ar gerovės valstybės koncepciją sudarė įstatymų paketas, reglamentuojantis privalomąjį socialinį draudimą. Tarp 1883 – 1889 m. Vokietijoje buvo priimti trys įstatymai, įtvirtinantys socialinio draudimo sistemą: sveikatos draudimo, draudimo nuo nelaimingų atsitikimų, senatvės ir neįgalumo draudimo įstatymą (Bitinas et al, 2011, p. 16)²¹. Ši sistema apėmė išmokas, kurių dydis, o dažnai ir mokėjimo trukmė, priklausė nuo darbo stažo ir nuo pajamų dydžio gauto iki socialinės rizikos atsiradimo (Aidukaitė et al, 2012, p. 24)²². Darbuotojų ir darbdavių įmokos sudarė finansinį mechanizmą išmokoms padengti. Taip įtvirtintas principas, kuriuo valstybė prisėmė atsakomybę už, svarbu išskirti, dirbančių asmenų likimą, norėdama „tiesiogiai susieti juos su centrine valdžia, siekdama lojalumo“ (Esping-Andersen G., 1990, p. 24)²³. Bismarcką pradėti rūpintis gerovės paslaugų kūrimu Vokietijoje paskatino aktyvūs darbininkų judėjimai, reikalaujantys tam tikrų teisių, tam tikros socialinės apsaugos. Vokiškasis *Sozialstaat* modelis įtvirtino teisėtus ir pakankamai stiprius tarpininkus (profesines sąjungas, darbuotojų asociacijas ir pan.) ir reikšmingų įgaliojimų valstybei suteikimą (Taminskaitė, 2019, p. 163)²⁴, vardan socialinės taikos ir bendro sutarimo. Daugelio autorių teigimu, šis modelis yra vis dar veiksnus ir iki šiol šie principai taikomi įvairiose šalyse.

Istorinėje perspektyvoje, žymesnio gerovės valstybės koncepcijos plitimo, socialinio teisingumo, taikos bei gerovės imta siekti tik po Antrojo pasaulinio karo. Pagrindus padėjo Atlanto chartijos pasirašymas 1941 m. tarp JAV ir Didžiosios Britanijos, kuria įtvirtinti nauji šių šalių politikos principai. Chartija skelbė, kad šalys „rems bendradarbiavimą pasauliniu mastu siekiant darbo sąlygų ir socialinės saugos gerinimo bei ūkio pažangos; po karo sieks tokios taikos, kuri garantuotų tautų saugumą ir laisvą bei materialiai aprūpintą žmonių gyvenimą“ (VLE)²⁵. Po Atlanto Chartijos pasirašymo Didžiojoje Britanijoje įvykdytos inovatyvios socialinės reformos. William Henry Beveridge – ekonomistas ir socialinės politikos reformuotojas, inicijavo socialinės apsaugos

²⁰ O'Connor, J. (1996). From Welfare State to Gendering Welfare State Regimes, *Current Sociology*, 44 (2): 1–124.

²¹ Bitinas, A., Litvaitienė, J., Tartilas, J. (2011). Socialinės apsaugos teisė. Vilnius : Mykolo Romerio universiteto Leidybos centras.

²² Aidukaitė, J., Bogdanova, N., Guogis, A. (2012). Gerovės valstybės kūrimas Lietuvoje: mitas ar realybė? Vilnius: Lietuvos socialinių tyrimų centras.

²³ Esping-Andersen, G. (1990) *The Three Worlds of Welfare Capitalism*. Oxford: Polity Press.

²⁴ Taminskaitė G. (2019). The evolution of social (welfare) state model and its influence on the social security of France. *Teisė*, 111, 158-177. Prieiga per internetą: <https://doi.org/10.15388/Teise.2019.111.9>

²⁵ Visuotinė lietuvių enciklopedija, Atlanto chartija, prieiga per internetą: <https://www.vle.lt/straipsnis/atlanto-chartija/> žiūrėta: 2022-10-28

modelį 1942 m.²⁶. Šiose gairėse buvo pristatytas Didžiosios Britanijos socialinės apsaugos sistemos modelis, kurio pagrindas yra universalios sveikatos, nemokamo švietimo, visiško užimtumo, būsto, socialinės apsaugos paslaugos (Bitinas et al., 2011, p. 12)²⁷. Jame pateiktas idėjas apie 1945 m. buvo imta vadinti gerovės valstybe angl. „welfare state“. Tai buvo suvokiama plačiąja prasme kaip socialiniai ir ekonominiai pokyčiai, skirtingų visuomenių raidos stadijos. Modeliu buvo suteikiama pagrindinė, vienoda socialinė išmoka visiems, nepriklausomai nuo ankstesnio uždarbio, įmokas ar darbo rezultatus. Iš pažiūros, tai solidaresnė sistema, lyginant su Bismarck modeliu, bet nebūtinai panaikinanti konkurenciją. Tik retais atvejais ši sistema galėjo pasiūlyti tokio lygio išmokas, kad jos gavėjams suteiktų tikrą alternatyvą darbui (Esping-Andersen, 1990, p. 73)²⁸. Veikia, šis socialinės apsaugos modelis sudarė sąlygas patenkinti minimalius gyvenimo poreikius.

Analizuojant istorines ištakas, nesunku įvertinti, jog socialinės apsaugos politika yra viena iš gerovės valstybės pagrindinių dalių, nors pati šio fenomeno samprata daugialypė ir vienareikšmiškai neapibrėžiama. Jai būdingas solidarumas, valstybės ryšys su darbuotoju mainais už socialines garantijas. Svarbu pažymėti, kad socialinės apsaugos politika, kaip gerovės valstybės dalis ima vystytis Vakarų Europoje XIX a. pabaigoje – subrendus kapitalizmui ir besibaigiant Antrajam pasauliniam karui – tuo etapu, kuomet pasireiškė staigūs, masiški industrializacijos, darbo santykių, tradicinių socialinių normų pokyčiai. Sutariama, kad visos šiuolaikinės nacionalinės socialinės apsaugos sistemos gali būti interpretuojamos kaip tiesioginės istorinių Bismarck ar Beveridge sistemų pasekės (Aidukaitė et al., 2012, p. 25)²⁹. Skirtingi gerovės valstybės tyrėjai sutaria, kad šie modeliai niekur nėra taikomi tiesiogiai, o su tam tikromis adaptacijomis. Belgija, Prancūzija ir Vokietija priskiriama Bismarck tipui; Danija ir Britanija – Beveridge, Nyderlandai ir Italija turi abiejų tipų požymių (Aidukaitė et al., 2012, p. 25)³⁰.

1.2 GEROVĖS VALSTYBĖS SAMPRATA IR MODELIAI

Literatūroje nėra pateikiamas vieningas ir aiškiai apibrėžtas gerovės valstybės terminas. Daugelis tyrėjų remiasi ar interpretuoja populiariąją Gösta Esping-Andersen gerovės valstybės definiciją. Pastaroji suvokiama kaip valstybės įsipareigojimas išsaugoti tam tikrą minimalų gerovės lygį savo piliečiams (Esping-Andersen G., 1990, p. 18-19)³¹. Panašūs aiškinimai pateikiami ir lietuvių

²⁶ JK Parlamento internetinis archyvas, 1942 Beveridge Report, prieiga internetu: <https://www.parliament.uk/about/living-heritage/transformingsociety/livinglearning/coll-9-health/coll-9-health/> [žiūrėta: 2022-10-28]

²⁷ Bitinas, A., Litvaitienė, J., Tartilas, J. (2011). Socialinės apsaugos teisė. Vilnius : Mykolo Romerio universiteto Leidybos centras.

²⁸ Esping-Andersen, G. (1990) The Three Worlds of Welfare Capitalism. Oxford: Polity Press.

²⁹ Aidukaitė, J., Bogdanova, N., Guogis, A. (2012). Gerovės valstybės kūrimas Lietuvoje: mitas ar realybė? Vilnius: Lietuvos socialinių tyrimų centras.

³⁰ Ten pat

³¹ Esping-Andersen, G. (1990) The Three Worlds of Welfare Capitalism. Oxford: Polity Press.

tyrėjų darbuose: „gerovės valstybės tikslas socialinės rizikos eliminavimas arba sumažinimas“ (Guogis, Svirbutaitė-Krutkienė, 2020, p. 13)³². V. Smalskys pateikia platesnį apibrėžimą, nurodydamas politikos sritis, kurias apima ši koncepcija. Gerovės valstybės kontekste nagrinėjamos socialinės viešosios politikos kryptys, suvokiamos kaip socialinė politika plačiąja prasme, kurią sudaro šie posistemiai: darbo užimtumo ir socialinės rūpybos politika, pensijų politika ir šeimos politika (Smalskys, 2005, p. 86)³³. Gerovės valstybė, turinti demokratinę konstituciją, kurioje gamybą daugiausia valdo rinkos kainų mechanizmas ir kurioje vyriausybė, konsultuodama, reguliuodama ir aktyvindama biudžeto mechanizmą, stengiasi užtikrinti savo piliečiams priimtina gyvenimo lygį (Hay, Wincott, 2012; Delsen, 2003)^{34 35}, kitaip tariant, valstybė užsiima „socialinėmis išlaidomis“ ir „socialinėmis investicijomis“ (Delsen, 2003, p. 3)³⁶. Šio autoriaus manymu, socialinės globos ir apsaugos sistema yra gerovės valstybės pagrindas, nes senatvės pensijos sudaro didžiausią visų išlaidų socialinei apsaugai dalis visose ES šalyse, o sveikatos apsauga ir priežiūra yra antra pagal dydį sudedamoji dalis visose ES šalyse. Tačiau apibendrinimui, labiausiai tiktų pasiremti Joakim Palme teiginiais, kurie nurodo, kad neįmanoma ir galbūt visai nereikšminga tiksliai apibrėžti, kokia valstybės veikla turi būti priskiriama gerovės valstybės charakteristikai. Jo nuomone, gerovės valstybės sąvoka gali būti suvokiama euristiškai, t. y. kaip fenomenas, apimantis įvairiausius institutus, kurių veikla liudija, jog valstybė prisiima atsakomybę garantuoti atitinkamą materialinę gerovę savo piliečiams. (Palme J. 1990, cit. iš Aidukaitė J. et al., 2012, p. 16)³⁷.

Gerovės valstybės sąvokos apibrėžtys	
Autorius, metai	Apibrėžimas
Esping-Andersen G., 1990	Valstybės įsipareigojimas išsaugoti tam tikrą minimalų gerovės lygį savo piliečiams.

³² Guogis, A., Svirbutaitė-Krutkienė, G. (2020). Gerovės valstybės sampratos ir matavimų problemos, Socialinis Darbas. Patirtis Ir Metodai. 25 (1), ISSN 2029-0470

³³ Smalskys, V. (2005). „Gerovės valstybės“ ir socialinės viešosios politikos kryptių teoriniai aspektai. VIEŠOJI POLITIKA IR ADMINISTRATIVIMAS. Nr. 11, ISSN 1648-2603

³⁴ Colin Hay and Daniel Wincott (2012), The Political Economy of European Welfare Capitalism. Basingstoke: Palgrave Macmillan

³⁵ Delsen, L. (2003). Are European welfare states sustainable?, Coordination and growth in economies, University of Nijmegen, prieiga per internetą: https://www.researchgate.net/publication/4868511_Are_European_welfare_states_sustainable žiūrėta: 2023-01-05

³⁶ Ten pat

³⁷ Aidukaitė, J., Bogdanova, N., Guogis, A. (2012). Gerovės valstybės kūrimas Lietuvoje: mitas ar realybė? Vilnius: Lietuvos socialinių tyrimų centras.

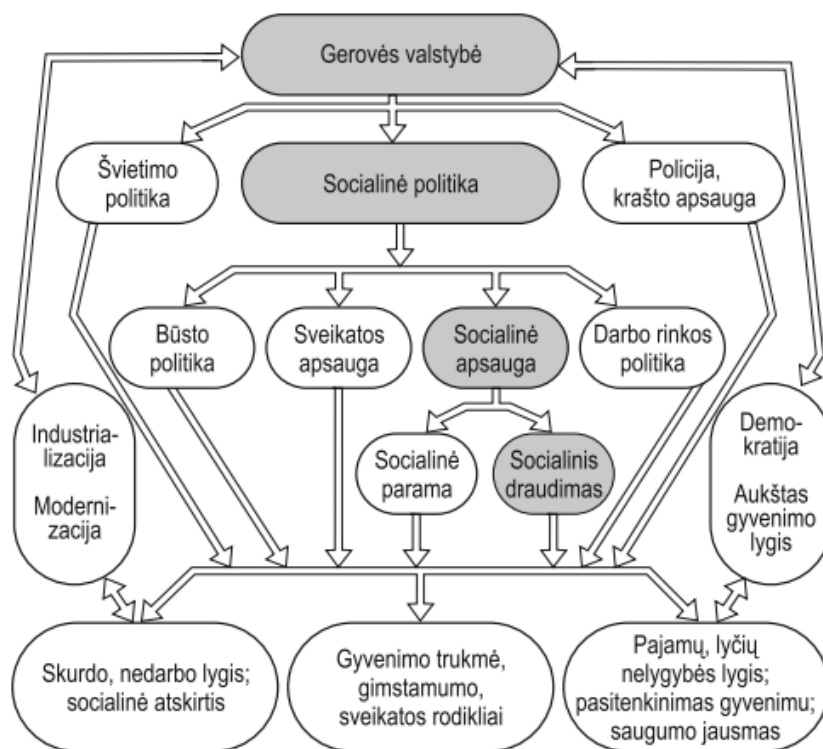
Palme J. 1990, cit. iš Aidukaitė J. et al., 2012	Fenomenas, apimantis įvairiausių institutus, kurių veikla liudija, jog valstybė prisiima atsakomybę garantuoti atitinkamą materialinę gerovę savo piliečiams.
Delsen L., 2003	Gerovės valstybė yra šalis, turinti demokratinę konstituciją, kurioje gamybą daugiausia valdo rinkos kainų mechanizmas ir kurioje vyriausybė, konsultuodama, reguliuodama ir aktyvindama biudžeto mechanizmą, stengiasi užtikrinti savo piliečiams priimtina gyvenimo lygį, o socialinės globos ir apsaugos sistema yra gerovės valstybės pagrindas.
Smalskys V., 2005	Gerovės valstybės kontekste nagrinėjamos socialinės viešosios politikos kryptys, suvokiamos kaip socialinė politi-ka plačiąja prasme, kurią sudaro šie posistemiai: darbo užimtumo ir socialinės rūpybos politika, pensijų politika ir šeimos politika.
Guogis A., Svirbutaitė-Krutkienė G., 2020	Socialinės rizikos eliminavimas arba sumažinimas.

Lentelė nr. 1, Gerovės valstybės sąvokos apibrėžtis, sudaryta darbo autorės

Esant plačiai gerovės valstybės sampratai, svarbu atkreipti dėmesį į esmines gerovės valstybės atsiradimo sąlygas. Pirma, jau minėta anksčiau – kapitalizmas, antroji – demokratinė visuomenė (Titmuss, 1963)³⁸. V. Guogis teigia, kad gerovės valstybė yra socialinės raidos stadija. Pasiekus tam tikrą raidos lygmenį, esant laisvai rinkai (kapitalizmui) ir laisvai visuomenei (demokratijai) susikuria neišvengiamas visuomenės tipas, pasižymintis materialine gausa, laisve, tolerancija. Jis išskiria, kad tokių valstybių piliečiams svarbios laisvės, lygybės ir solidarumo vertybės, pačią gerovės valstybę traktuodami kaip socialinės ir ekonominės politikos rinkinį. Šis rinkinys yra įgyvendinamas per efektyvų biurokratinį aparatą, kuris žmonių laikomas vienu svarbiausiu gerovės valstybės bruožu. Be to, gerovės valstybės koncepcija istoriškai ir dabar apima

³⁸ Titmuss, R. M. (1963). The Welfare State: Images and Realities. Social Service Review, 37(1), 1–11. doi:10.1086/641373

tokias svarbias socialinės politikos sritis kaip socialinė apsauga, sveikatos draudimas, darbo rinkos politika ir švietimo sistema (žr. pav. nr. 1) (Aidukaitė J. et al., 2012, p. 19)³⁹.

Pav. nr. 1. Gerovės valstybės samprata (Aidukaitė J. et al., 2012).

Be gerai išvystytos socialinės apsaugos, pirmiausia, vadinamųjų socialinių rizikų atvejais, kaip senatvė, neįgalumas, liga, motinystė, nelaimingas atsitikimas darbe, bedarbystė, gerovės valstybė yra neįmanoma. Šiuo metu gerovės valstybėse socialinės paslaugos vis labiau įgyja aktualumą, pvz., paslaugos namuose senyvo amžiaus asmenims ir neįgaliesiems. Tai atsispindi ir N. Barr (2012, p. 271)⁴⁰ išskiriamose trijose pagrindinėse gerovės valstybės funkcijose:

1. Robino Hudo funkcija – pajamų perskirstymas iš geriau pasiturinčių visuomenės narių tiems, kurie patiria materialinį ar kitokį nepriteklių arba kuriems kyla didesnė socialinė rizika. Gerovės valstybės sudaro institucijos ir mechanizmai, skirti apsaugoti nuo šių pavojų, mažinant skurdą, suteikiant socialinį būstą, perskirstant pajamas ir mažinant socialinę atskirtį. Darbo rinkos taisyklės apsaugo nuo neteisėto atleidimo iš darbo ir užtikrina laikinųjų darbuotojų teises. Socialinė rizika laikui bėgant keičiasi ir dabar apima tokius aspektus kaip nepilnos šeimos ir senatvės pensininkų izoliacija nuo savo šeimų.
2. Kiaulės taupyklės funkcija – gerovės sistema suteikia galimybę piliečiams apsidrausti nuo socialinių sunkumų ir saugiau paskirstyti savo pajamas per visą gyvenimą, o pagrindinis elementas šiai funkcijai įgyvendinti yra pensijos.

³⁹ Aidukaitė, J., Bogdanova, N., Guogis, A. (2012). Gerovės valstybės kūrimas Lietuvoje: mitas ar realybė? Vilnius: Lietuvos socialinių tyrimų centras.

⁴⁰ Barr, N. (2012). The Economics of the Welfare State. 5th ed., Oxford: Oxford University Press.

3. Socialinio investavimo funkcija – leidžia valstybei investuoti į tautos žmogiškąjį ir (sunkiau apibrėžiamą) socialinį kapitalą (Hemerijk, A., 2012)⁴¹. Tai apima vaikų darželius, valstybinį švietimą nuo pradinio lygio iki universiteto, mokymą neįsidarbinusių ir nestudijavusių ir įvairias su darbu susijusias mokesčių lengvatas.

Pasak A. Guogio (2021)⁴², pastaruoju metu gerovės valstybės sąvoka plečiasi įtraukiant į jos turinį „žaliąjį kursą“ ir skaitmeninimą, kas veda prie taip vadinamos „ekovalstybės“ kūrimo teorijos bei praktikos. Tačiau grįžtant prie klasikinių gerovės valstybės tyrėjų (pvz. Esping-Andersen) pastebėjo, jog skirtingose šalyse socialinė politika pasižymi ganėtinai skirtingais bruožais, nors gerovės valstybės siekiniai ir samprata yra panašūs. Buvo išskirti trys klasikiniai gerovės valstybės modeliai, kurie, kiek vėliau papildyti dar dviem.

Metodologiškai gerovės valstybės problematika pirmiausiai remdavosi kiekybiniu ir kokybiniu valstybinės socialinės apsaugos išsivystymo laipsniu. Pagal tris rodiklius: dekomodifikaciją (rodo, koku mastu socialinės teisės leidžia žmonėms užtikrinti savo gyvenimo lygį, nepriklausomą nuo grynosios rinkos jėgos, taip sumažinant piliečių kaip „prekių“ statusą), defamilializaciją (matuoja, koku laipsniu asmens atsakomybė už šeimos narių priežiūrą sumažėja dėl valstybės nuostatų arba rinkos teikiamų paslaugų) ir stratifikaciją (rodo, kaip gerovės valstybė skirsto pajamas ir formuoja klasę ir statusą) – G. Esping-Andersen ją suskirstė į tris pagrindinius modelius (liberalųjį, konservatyvųjį, socialdemokratinį) (Greve, 2013, p. 105-106)⁴³. Vėliau šie modeliai buvo išplėsti iki penkių – jau susiformavusį Pietų Europos (Viduržemio) ir dar besiformuojantį Vidurio bei Rytų Europos šalių gerovės valstybių modelius (Guogis, Svirbutaitė-Krutkienė, 2020, p. 14-15)⁴⁴.

Gerovės valstybės modeliai:

1. **Liberalusis-anglosaksiškasis.** Modelis aptinkamas anglosaksiškose valstybėse, Didžiojoje Britanijoje. Atsižvelgiant į griežtą neoliberalią opoziciją vyriausybės įsikišimui, galima daryti išvadą, kad bet kokia socialinė parama turėtų būti teikiama minimaliai. Gerovės modelis yra grindžiamas idėja, kad žmonės turėtų stengtis apsirūpinti, kiek tai įmanoma, savo pačių pastangomis, ištekliais arba pastangomis tų, kurie yra pasirengę jiems padėti (Spicker, 2013)⁴⁵. Valstybės vaidmuo socialinėje politikoje yra minimalus, o socialinė parama skiriama

⁴¹ Hemerijk, A. (2012). *Changing Welfare States*. Oxford: Oxford University Press

⁴² Guogis, A. (2021), Prezidentas Gitanas Nausėda ir gerovės valstybė, *LRT*, prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/naujienos/pozicija/679/1431362/arvydas-guogis-prezidentas-gitanas-nauseda-ir-geroves-valstybe> žiūrėta: 2022-12-09

⁴³ Greve, B. (Ed.) (2012). *The Routledge Handbook of the Welfare State* (1st ed.). Routledge.

⁴⁴ Guogis, A., Svirbutaitė-Krutkienė, G. (2020). Gerovės valstybės sampratos ir matavimų problemos, *Socialinis Darbas. Patirtis Ir Metodai*. 2020 25 (1), ISSN 2029-0470

⁴⁵ Spicker, P. In Greve, B. (ed). (2013). *The Routledge Handbook of the Welfare State*, London: Routledge, pp. 193-201, prieiga per internetą: [2013 Liberal welfare states.pdf \(spicker.uk\)](https://www.routledge.com/Handbook-of-the-Welfare-State/Spicker-Peter/book/9780415678511) žiūrėta: 2022-10-19

tik pažeidžiamiausioms visuomenės grupėms, kur gyventojai negali savimi pasirūpinti. Valstybės vaidmuo kaip skurdo ir nelygybės švelnintojos, nes apskritai tikimasi piliečių asmeninės iniciatyvos ir savarankiškumo, kuomet jie pasikliaudami rinka gerovę užsitikrintų patys, todėl dekomodifikacijos lygmuo yra žemas. Vidurinis ugdymas yra nemokamas visiems, todėl tokia priemonė traktuojama kaip alternatyvi individo apsauga nuo socialinės rizikos veiksnių, tačiau įvairias vaikų priežiūros paslaugas dažniausiai teikia rinka, o ne valstybė (Shamir, 2010, p. 958)⁴⁶. Socialinės apsaugos sektoriuje skatinama privačių paslaugų teikėjų veikla bei viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimas (Bitinas et al., 2011, p. 20)⁴⁷.

2. **Korporatyvinis-bismarkinis-kontinentinis.** Įsigalėjęs Vokietijoje, Prancūzijoje, Belgijoje, Austrijoje. Į socialinę apsaugą ir didžiausias socialines garantijas pretenduoja dirbantys asmenys, o gerovės politika yra diferencijuota socialinio statuso pagrindu. Daug daugiau atsakomybės už socialinę apsaugą tenka darbdaviams nei valstybei. Įvairios socialinės klasės ar profesijų grupės turi teisę į skirtingas socialines paslaugas, išmokas ir garantijas (Žalimienė et al., 2011, p. 28)⁴⁸. Vadovaujamasi nuostata, jog socialinė apsauga didina darbo našumą ir efektyvumą. Konservatyviojoje koncepcijoje gali būti numatytos socialinio draudimo privilegijos valstybės tarnautojams ir privalomojo socialinio draudimo sistemos, pagal kurias išmokų dydis ir kokybė priklauso nuo kiekvieno asmens dalyvavimo darbo rinkoje bei jo sumokėtų įmokų socialinio draudimo sistemai (Bitinas et al., 2011, p. 20)⁴⁹. Šiame modelyje daug dėmesio skiriama tradicinės šeimos institutui. Skiriamos socialinės garantijos skatina motinystę, bet paprastai neremia nedirbančių moterų.
3. **Socialdemokratinis-skandinaviškasis.** Valstybė yra laikoma socialinės apsaugos dominante ir prisiima didžiausią atsakomybę už piliečių gerovę. Šis modelis grindžiamas solidarumu, universalumu, lygybe ir būdingas Skandinavijos šalims. Siekiama įtraukti visus piliečius į socialinę apsaugą, nepriklausomai nuo statuso, o pašalpos ir finansavimas teikiamas valstybės. Šis modelis pasižymi aukštu dekomodifikacijos lygiu, t. y. tuomet, kai socialinės išmokos ir paslaugos tampa teise (individas gali pragyventi nedalyvaudamas darbo rinkoje) (Esping-Andersen, 1990, p. 27-29)⁵⁰. Šeima remiama, tačiau moterys nepatiria spaudimo rinktis motinystę.

⁴⁶ Shamir, H. (2010). The State of Care: Rethinking the Distributive Effects of Familial Care Policies in Liberal Welfare States. *American Journal of Comparative Law*, 58(4), 953–986. doi:10.5131/ajcl.2010.0008

⁴⁷ Bitinas, A., Litvaitienė, J., Tartilas, J. (2011). Socialinės apsaugos teisė. Vilnius : Mykolo Romerio universiteto Leidybos centras.

⁴⁸ Žalimienė, J., Lazutka, R., Skučienė, D., Aidukaitė, J., Kazakevičiūtė, J., Navickė, J., Ivaškaitė-Tamošiūnė, V. (2011). Socialinis teisingumas švietime: teorinė samprata ir praktinis vertinimas, Mokslo studija, Švietimo aprūpinimo centras, prieiga per internetą: https://www.nsa.smm.lt/wp-content/uploads/2016/02/knyga-Socialinis-teisingumas_bpr.pdf žiūrėta: 2022-10-19

⁴⁹ Bitinas, A., Litvaitienė, J., Tartilas, J. (2011). Socialinės apsaugos teisė. Vilnius : Mykolo Romerio universiteto Leidybos centras.

⁵⁰ Esping-Andersen, G. (1990) *The Three Worlds of Welfare Capitalism*. Oxford: Polity Press.

4. **Pietų Europos korporatyvinis-klientelistinis.** Tai – socialinio draudimo socialinės apsaugos modelis, besiremiantis socialine partneryste darbo rinkoje ir socialinėje politikoje, taip pat katalikiška socialine subsidiarumo samprata (Mangen 2001, cit. iš Aidukaitė et al., 2012, p. 84)⁵¹. Politinis prioritetas suteikiamas pensijoms ir universaliai, labai socializuotai sveikatos apsaugai.
5. **Rytų Europos pokomunistinis korporatyvinis-klientelistinis.** Pokomunistiniam gerovės valstybės režimui galima priskirti tokius bruožus: socialinio draudimo dominavimas socialinės apsaugos sistemoje, didelė apimtis, tačiau gana žemas išmokų lygis ir socialinės apsaugos ryšys su sovietine/komunistine patirtimi. Šis modelis negali būti priskiriamas nė vienam modeliui, kuriuo siekiama išanalizuoti kapitalistines demokratines valstybes (Aidukaitė et al., 2012, p. 71)⁵².

Lietuva jau yra gerovės valstybė, nes Lietuvoje valdžios institucijos įgyvendina priemones, kuriomis siekiama užtikrinti gyventojų gerovę (Mundeikis, 2019)⁵³. Vis dėlto, problematiška nustatyti aiškų modelį, kuris atspindėtų šalies socialinę politiką. Atkūrus nepriklausomybę, pasirinktas bismarkinis korporatyvusis modelis, kuris tik vėliau ėmė dreifuoti liberaliojo marginalinio modelio kryptimi (Guogis, Rakšnys, 2021, p. 125)⁵⁴. Pasak J. Aidukaitės, N. Bogdanovos ir A. Guogio (2012, p. 104, p. 335)⁵⁵ postkomunistinių valstybių negalima analizuoti ir lyginti pagal klasikinę gerovės valstybės tipologiją. Lietuvą galima vadinti pokomunistine gerovės valstybe arba „minimalios“ gerovės valstybe (pastarasis terminas gali būti naudojamas, jei Lietuvą lyginsime su išsivysčiusių ES šalių gerovės valstybės modeliais). Tai reiškia, kad valstybė formaliai prisiima atsakomybę už savo piliečių gerovę, tačiau suteikiamos socialinės garantijos, ne visuomet garantuoja orų pragyvenimo lygį ir socialinę riziką patekusiems (susirgusiems, sulaukusiems senatvės, netekusiems darbo ar atsidūrusiems skurde) piliečiams.

⁵¹ Aidukaitė, J., Bogdanova, N., Guogis, A. (2012). Gerovės valstybės kūrimas Lietuvoje: mitas ar realybė? Vilnius: Lietuvos socialinių tyrimų centras.

⁵² Ten pat

⁵³ Mundeikis, J. (2019). Ekonomistas Mundeikis: kas yra „Gerovės valstybė“?, *Delfi*, prieiga per internetą: <https://www.delfi.lt/verslas/nuomones/ekonomistas-mundeikis-kas-yra-geroves-valstybe.d?id=82394799> žiūrėta: 2022-11-10

⁵⁴ Guogis, A., Rakšnys, A. V. (2021). Prezidento vaidmuo gerovės valstybės kūrimo procesuose: Lietuvos respublikos prezidento G. Nausėdos atvejis, *Tiltai*, Nr. 1, pp. 121–131, DOI: 10.15181/tbb.v86i1.2263

⁵⁵ Aidukaitė, J., Bogdanova, N., Guogis, A. (2012). Gerovės valstybės kūrimas Lietuvoje: mitas ar realybė? Vilnius: Lietuvos socialinių tyrimų centras.

2. POLITINĖS KOMUNIKACIJOS YPATUMAI IR PREZIDENTINĖ KOMUNIKACIJA

2.1 POLITINĖS KOMUNIKACIJOS YPATUMAI

Politinė komunikacija yra, pirmiausiai, laisva komunikacija tarp žmonių, o demokratija, kuri nesugeba informuoti savo piliečių svarbia informacija, pasmerkta žlugti (Madison J. cit. iš Perloff, 2014)⁵⁶. Taigi, žvelgiant plačiai, politinė komunikacija yra viena svarbiausių funkcionuojančios demokratijos sąlygų. Tai yra visuomenės diskusija apie visuomeninių resursų (pajamų) paskirstymą, apie valdžios pareigūnus (kurie turi galią priimti teisinius, įstatymų leidimo ir vykdymo sprendimus), ir oficialias poveikio priemones (ką valstybė apdovanoja ir nubaudžia) (Denton, Woodward, 1990, p. 14)⁵⁷. Šių autorių apibrėžime nurodoma, kad komunikacija tampa politine ne tiek dėl šaltinio, kiek dėl jos turinio ir tikslo. Jų apibrėžtame politinės komunikacijos procese ne itin svarbu, kas komunikuoja, o kokių tikslų. Kita vertus, R. M. Perloff (2014, p. 281)⁵⁸ teigia, kad politinei komunikacijai įvykti reikalinga šešių pagrindinių jėgų sąveika: žiniasklaidos, kandidatų, politikos konsultantų, nuomonių apklausų, politinių partijų ir finansinių kampanijų. Pasak autoriaus, žiniasklaida – įprasti kanalai ir socialinės medijos – atlieka pagrindinį vaidmenį perduodant ir interpretuojant politikų teiginius, o politikai komunikuoti motyvuojami ambicijų, ideologinės vizijos ir noro dirbti visuomenės labui derinio. B. McNair (2011)⁵⁹ politinės komunikacijos apibrėžimas neprieštarauja ankstesniems dviems ir juos apima, išvedant trečią politinės komunikacijos sąvoką. Visą politinį diskursą apibrėžia tikslinga komunikacija apie politiką, kurią sudaro: 1. Visos komunikacijos formos, kurių imasi politikai ir kiti politiniai veikėjai, siekdami konkrečių tikslų. 2. Ne politikų (rinkėjų, žiniasklaidos) komunikacija, nukreipta į šiuos veikėjus. 3. Komunikacija apie šiuos veikėjus ir jų veiklą, kaip nurodyta naujienų pranešimuose ir kitose žiniasklaidos diskusijose apie politiką. Pastaroji, B. McNair (2011, p. 4) politinės komunikacijos apibrėžtis plati, apimanti ir šaltinį, ir formą bei nuolatinės jų tarpusavio sąveikas.

Pažymėtina, jog šie autoriai politinei komunikacijai, kaip procesui, apibrėžti naudoja sąvokas – diskusija ir diskursas. Plačiąja reikšme diskursu vadinama lingvistinė komunikacija, suvokiama kaip transakcija tarp adresanto ir adresato, kaip socialinė veikla, kurios formas determinuoja jos socialinis tikslas (Mills, 1997, p. 4)⁶⁰. Tačiau siaurinant sąvoką, politinis diskursas ir jo turinys nusakomi kaip politinių dokumentų, politikų kalbų, vyriausybės pranešimų spaudai, spaudos konferencijų, partijų, manifestų, rinkimų agitacijos kalbų, politinių forumų, interviu, kalbų, raštų ir panašaus pobūdžio

⁵⁶ Perloff, R. M. (2014). *The dynamics of political communication : media and politics in a digital age*. New York, NY: Routledge

⁵⁷ Denton, R., Woodward, G., (1990). *Political Communication in America*, New York : Praeger

⁵⁸ Perloff, R. M. (2014). *The dynamics of political communication : media and politics in a digital age*. New York, NY: Routledge

⁵⁹ McNair, B. (2011). *An Introduction to Political Communication*, (5th ed.). Routledge. Prieiga per internetą: <https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=533886c83c034cc59bc0261b30b83834b5b1a3aa> žiūrėta: 2022-12-28

⁶⁰ Mills, S. (1997). *Discourse*. London: Routledge.

tekstų visuma (Bayley, 2005)⁶¹. Įgyvendinti politinės komunikacijos tikslus ir palaikyti nuolatinę transakciją tarp adresanto ir adresato padeda įvairios įtikinimo strategijos, o viena iš esminių – retorika. Autoriai (Kane, Patapan, 2010, p. 372)⁶² teigia, kad demokratijoje viešos diskusijos ir debatai yra būtini, o lyderiai yra įpareigoti valdyti nuolat įtikinėdami, todėl retorika yra absoliučiai esminė viešojo valdymo dalis.

Modernioji retorikos apibrėžtis yra grindžiama retorikos, kaip universalios įtikinėjimo sistemos samprata, taigi pagrindinis retorinių tyrimų objektas – paveikieji diskursai (Gabrėnaitė, 2019, p. 7)⁶³. Paveikiojo diskurso išeities taškas yra adresanto bandymas paveikti adresatą: pakeisti elgesį, jausmus, požiūrį į tam tikrą objektą arba subjektą (Lakof, 1992, p. 28)⁶⁴. Esminiai paveikiojo diskurso dėmenys: dėmesio verbavimas, komunikacijos dalyvių tarpusavio pasitikėjimas, emocijų kontrolė, problemos svarba, grįžtamasis ryšys (Hardin, 2010, p. 178).⁶⁵ Politinė retorika vadinamas tikslinis kalbos vartojimas, siekiant formuoti politiką, naudojant agitacinio pobūdžio žinučių turinį, apeliavimą į auditorijos emocijas (Altikriti, 2016, p. 51).⁶⁶ Politinė retorika leidžia analizuoti ir nustatyti, kaip save ir savo veiklą pristato politinės institucijos, koks jų santykis su kitomis institucijomis ir visuomene.

2.2 PREZIDENTŲ KOMUNIKACIJA

Retorika tampa politinė, kai ji aiškina socialinio atotrūkio klausimus tokiu būdu, kad juos būtų galima išjudinti (Turnbull, 2017, p. 10)⁶⁷. Politinė retorika gali būti analizuojama ir vertinama kaip visų valdžios institucijų retorika, kitaip sakant, politinę retoriką taiko įvairių, politinė veikla užsiimančių įstaigų ir organizacijų atstovai, kurių kiekvieno retorika turės savo ypatumus, išskiriančius ją iš kitų pagal veiklos specifiką, atsakomybių lauką, santykį su kitomis institucijomis

⁶¹ Bayley, P. (2005). Analysing language and politics. Online Journal of Interdisciplinary Studies of Language and Culture. Prieiga per internetą: [Analysing language and politics | Paul Bayley - Academia.edu](https://www.academia.edu/10822555474/GURT_1981.pdf?sequence=1&isAllowed=y) žiūrėta: 2022-11-15

⁶² Kane, J., & Patapan, H. (2010). The artless art: Leadership and the limits of democratic rhetoric. Australian Journal of Political Science, 45, 371–389.

⁶³ Gabrėnaitė, E. (2019). Retorinė elokucija: politinio diskurso figūratyvioji raiška, LITUANISTICA. 2019. T. 65. Nr. 3 (117), p. 220–229, Lietuvos mokslų akademija

⁶⁴ Lakof, R. (1992). Persuasive discourse and ordinary conversation, with examples from advertising. Analyzing Discourse: Text and Talk, pp. 25–42. Prieiga per internetą: https://repository.library.georgetown.edu/bitstream/handle/10822/555474/GURT_1981.pdf?sequence=1&isAllowed=y žiūrėta: 2023-01-15

⁶⁵ Hardin, K. J. (2010). Trying to persuade: speech acts in the persuasive discourse of intermediate spanish learners. A Mosaic of Languages and Cultures: Studies celebrating the Career of Karl J. Franklin, p. 155–179. Prieiga per internetą: <https://www.sil.org/system/files/realdata/15/10/79/151079503317369668843773596249668169269/52538.pdf> žiūrėta: 2022-10-15

⁶⁶ Altikriti, S. (2016). Persuasive speech acts in Barack Obama's inaugural speeches (2009, 2013) and the last state of the union address. International Journal of Linguistics, 8(2), p. 47–66. Prieiga per internetą: <https://doi.org/10.5296/ijl.v8i2.9274> žiūrėta: 2022-10-15

⁶⁷ Turnbull, N. (2017). „Political Rhetoric and Its Relationship to Context: A New Theory of the Rhetorical Situation, the Rhetorical and the Political“, Critical Discourse Studies 14 (2), p. 115–131

ir visuomenė (Matkevičienė, 2011, p. 72)⁶⁸. Todėl, tiesioginės politiko pareigos ir priklausymas konkrečiai institucijai nurodo ir diktuoja kalbėseną, kalbos turinį. Pavyzdžiui, prezidento instituciją sudaro ne tik institucinė valdžia, bet ir viešoji komunikacija, vykdoma įvairiais būdais, tradicijomis ir kontekstais, dėl to, tai išskirtinai retorinė ir simbolinė institucija (Kaid, Holtz-Bacha, 2008, p. 632)⁶⁹. Prezidento komunikacija, kuri apima priemones, skirtas formuoti ir sutelkti įvairias visuomenės grupes ir yra pagrindinė priemonė, kurią prezidentai naudoja bandydami įgyvendinti politikos tikslus (Kaid, Holtz-Bacha, 2008, p. 637)⁷⁰. Prezidentinėje retorikoje labai svarbi susitapatinimo idėja – prezidentas siekia įtikinti tautą, kad jis siekia susitapatinti su tautos interesais, o tautos interesus yra susitapatinti su prezidentu (Cheng, 2006, p. 585)⁷¹. Politinė kalba turi būti vertybių skleidėja, kad žmonės galėtų solidarizuotis su iškeltomis idėjomis ir ideologiškai, bet kalbantysis turi pademonstruoti ir įrodyti, kad jis vienintelis gali įgyvendinti ideologinius tikslus (Charaudeau, 2015, p. 20-22 cit. iš Vaičekauskienė, G., 2016)⁷². Pripažįstama, kad kalbėjimas yra moderniosios prezidentystės pagrindas, o prezidentai įtaką gali išplėsti tik per kalbėjimą, ir dažniausiai, per jį gauna atsaką iš visuomenės (Teten, 2007, p. 670)⁷³.

Valstybių vadovai retoriką traktuoja kaip valdymo strategiją ar įrankį, padedantį siekti politinių tikslų, įtikinti kitas valdžios institucijas ir visuomenę bei formuoti savo, kaip ryškiausios šalies politinės figūros, įvaizdį. Bendrai prezidentinė retorika apibrėžiama kaip vieši prezidento pasisakymai, padedantys jam vykdyti paskirtus įgaliojimus bei siekti politinių tikslų. Prezidento bendravimas kartu su kitais veikėjais, įskaitant žiniasklaidą, formuoja kontekstą (Kaid, Holtz-Bacha, 2008)⁷⁴. Prezidentų retorikos analizė išlieka aktuali ir svarbi, nes greitai besikeičiant socialiniams, politiniams, kultūriniais tikslams ir situacijai tarptautinėje arenoje daugėja prezidentų politinių kalbų, kuriose, reiškiant poziciją vienu ar kitu klausimu, retorika dažnai keičiasi; ypač retorikos pokyčiai pastebimi prezidentų metiniuose pranešimuose (Černiakova, Grigaliūnienė, 2017, p. 76)⁷⁵. Be to, Bimes (2009, p. 13)⁷⁶ pastebi, kad kai kurių šalių, pavyzdžiui JAV, visuomenėse prezidentinės

⁶⁸ Matkevičienė R. (2011). Rizikos komunikacija Lietuvos prezidentų inauguracinėse kalbose. *Information & Media*, 55, 71-81. <https://doi.org/10.15388/Im.2011.0.3161>

⁶⁹ Kaid, L. L., Holtz-Bacha, C. (2008). *Encyclopedia of Political Communication*, (Vols. 1-2). SAGE Publications, Inc., prieiga per internetą: <https://dx.doi.org/10.4135/9781412953993>, žiūrėta: 2023-02-01

⁷⁰ Ten pat

⁷¹ Cheng, M. (2006). Constructing a new political spectacle: tactics of Chen Shui-bian's 2000 and 2004 Inaugural Speeches. *Discourse Society*. Vol. 17(5), pp. 583–608.

⁷² Vaičekauskienė, G. (2016). Lietuvos politinių lyderių retorikos savirefleksijos: 2015 metų tiesioginių merų rinkimų atvejais, *Regional Formation and Development Studies*, No. 2 (19)

⁷³ Teten, R. (2007). "We the People": The "Modern" Rhetorical Popular Address of the Presidents during the Founding Period. *Political Research Quarterly*. vol. 60, pp. 669-682. Prieiga per internetą: <http://prq.sagepub.com/cgi/content/abstract/60/4/669>, žiūrėta: 2023-02-01

⁷⁴ Kaid, L. L., Holtz-Bacha, C. (2008). *Encyclopedia of Political Communication*, (Vols. 1-2). SAGE Publications, Inc., prieiga per internetą: <https://dx.doi.org/10.4135/9781412953993> žiūrėta 2023-02-01

⁷⁵ Černiakova, V., Grigaliūnienė, J. (2017). "Prezidentinė retorika : Dalios Grybauskaitės ir Baracko Obamos kalbų raktažodžių analizė", *Vertimo studijos*, 90, pp. 75-95. Doi: 10.15388/VertStud.2016.9.10434.

⁷⁶ Bimes, T. (2009). *Understanding the rhetorical presidency*. The Oxford handbook of the American presidency.

retorikos vaidmuo auga – visuomenė, Kongresas ir žiniasklaida prezidentą ir toliau laiko oratoriumi, pagrindiniu politinės komunikacijos veikėju.

Prezidento retorika ryškiausia proginėse kalbose, o ypač inauguracinėje, metinėse kalbose, kuriose išrinktasis prezidentas atskleidžia visus esminius savo veiklos aspektus, pabrėžia suvokiamą tekusią atsakomybę ir įsipareigojimus, taip pat parodo ir savo išskirtinumą (Chung, Park, 2010, p. 220)⁷⁷. Power (2004, p. 18)⁷⁸ pabrėžė, kad trys žinomi JAV prezidentai (Kennedy, Reagan ir Clinton), nepaisant jų skirtumų, sėkmingai naudojo retoriką – jų pranešimai įgyvendindavo retorinius tikslus, nes buvo paprasti ir aiškūs. Campbell ir Jamieson (2008, p. 14-195)⁷⁹ išskyrė prezidentinių kalbų žanrus, kurie iš dalies formuoja visuomenės supratimą apie JAV prezidento postą: inauguracinės kalbos, specialios inauguracinės kalbos (t. y. išrinktųjų viceprezidentų kalbos), valstybinės gedulingos kalbos, malonės suteikimo retorika, metiniai pranešimai, veto pranešimai, įstatymų pasirašymo deklaracijos, prezidento karo retorika, prezidento savigynos retorika, prezidento apkaltos retorika, apkaltos retorika, atsisveikinimo kalbos. Šiuos kalbų žanrus autoriai suskirsto į tris dideles kategorijas, priklausomai pagal turimus prezidento įgaliojimus: žanrai, kuriuose prezidentas veikia vienašališkai; žanrai, kuriuose daromos išimtys ir kviečiama bendradarbiauti su įstatymų leidžiamąja valdžia arba tvirtinama vykdomosios valdžios teisė veikti srityse, kuriose konstitucija kitai valdžios šakai suteikia konkrečius įgaliojimus. Šis prezidentinių kalbų skirstymas į žanrus ir grupes aiškiai reprezentuoja, kad kalbos yra pagrindinis prezidentų įrankis politinių tikslų, prioritetų ir ribų formavimui.

Be to, prezidento kalbų tekstai ir jiems būdingi raktažodžiai – tai prezidento politinių sprendimų ir būsimų veiksmų išraiška, svarbus politinės komunikacijos veiksnys ir kartu priemonė, kuri veikia susiklosčiusią politinę situaciją ir keičia jos struktūrą, informuoja, organizuoja visuomenę ir formuoja jos požiūrį (Bielinis, 2011, p. 80)⁸⁰. Dar 1985 m. inauguracinių prezidentinių kalbų tyrime Smith ir Smith (1985)⁸¹ nustatė koordinuotą prasmės valdymo metodą kaip prezidento retorikos ir lyderystės teorinę sistemą. Remiantis šia perspektyva, žmonės sukuria prasmę net ir ten, kur jos nėra. Jie kuria prasmę pagal hierarchiją, kurią šeši elementai: turinys, kalbos veiksmas, epizodas, santykis, individualus gyvenimo scenarijus ir kultūra. Turiniui, kaip taisyklė įtaką daro tai, kaip perteikiame

Oxford: Oxford University Press, 208–231. Prieiga per internetą: <http://www.oxfordhandbooks.com/view/10.1093/oxfordhb/9780199238859.001.0001/oxfordhb-9780199238859-e-10>, žiūrėta: 2023-01-31

⁷⁷ Chung, J. C., Park, H. W. (2010). Textual analysis of a political message: the inaugural addresses of two Korean presidents. *Social Science Information*, 49(2), pp. 215–239. Doi:10.1177/0539018409359370

⁷⁸ Power, S. (2004). Comment: The Ingredients of Successful Political Leadership, *Political Science*, 56:2, 11-18, DOI: 10.1177/003231870405600203

⁷⁹ Campbell, K. K., Jamieson, K. H. (2008). *Presidents creating the presidency : deeds done in words*. University of Chicago Press.

⁸⁰ Bielinis, L. (2011). *Prezidentė*. Vilnius: „Knygius“.

⁸¹ Smith, C. A., Smith, K. B. (1985). *The president and the public: rhetoric and national leadership*. New York: University Press of America.

mintis ir idėjas, ir sutelkiamas dėmesys į semantinę santykį tarp idėjų ir žodžių. Remiantis šia teorine sistema, tokie lingvistiniai, kalbiniai sprendimai – raktažodžiai – „viltis“ ir „vizija“, susiję su iš anksto nustatytų klestėjimo kriterijų rinkiniu (Chung, Park, 2010, p. 220)⁸². Taigi, prezidentas iš esmės yra retorinė institucija, o retorinis prezidentinės komunikacijos aspektas susijęs su socialinių reikšmių konstravimu; pranešimo, auditorijos ir konteksto sankirta, kur prasmė yra sluoksniuota ir daugiabalsė, sąlyginė ir derinama (Kane, Patapan, 2010, p. 374)⁸³. Prezidento retorika ypatinga, nes pirma – ja siekiama apibrėžti politinę realybę, nors prezidento retorikoje, kaip ir kitų politikų ar valdžios institucijų atstovų kalbose, politinė realybė yra fragmentuojama, nurodomos tuo metu svarbios problemos, reaguojama į atitinkamas visuomenės nuostatas ar įvykius; o antra – ja yra pratęsiama politinė rinkimų kampanija, prezidento retorika dažnai yra politinės rinkimų kampanijos komunikacijos tęsinys ir atkartojimas (Matkevičienė, 2011, p. 73)⁸⁴.

⁸² Chung, J. C., Park, H. W. (2010). Textual analysis of a political message: the inaugural addresses of two Korean presidents. *Social Science Information*, 49(2), pp. 215–239. Doi:10.1177/0539018409359370

⁸³ Kane, J., Patapan, H. (2010). The Artless Art: Leadership and the Limits of Democratic Rhetoric, *Australian Journal of Political Science*, 45:3, 371–389, DOI: 10.1080/10361146.2010.499162

⁸⁴ Matkevičienė, R. (2011). Rizikos komunikacija lietuvių prezidentų inauguracinėse kalbose, ISSN 1392-0561. *Informacijos Mokslai*. 55

3. GEROVĖS VALSTYBĖS MODELIŲ ELEMENTŲ RAIŠKA LR PREZIDENTO G. NAUSĖDOS VIEŠOSE KALBOSE KRITINĖS DISKURSO ANALIZĖS TYRIMAS

3.1 TYRIMO METODOLOGIJA

Siekiant atsakyti į darbo probleminį klausimą, pasirinktas kritinės diskurso analizės metodas (KDA). KDA laikoma labai svarbi komunikacijos tyrimų lauke, nes nagrinėja naratyvų kūrimą ir nurodo, kaip per mąstymo, kalbėjimo ir rašymo būdus nustatoma politinė darbotvarkė (Manzi, 2012)⁸⁵. Diskursas yra galios įrankis, kuriuo daroma įtaka visuomenei. KDA pasitelkiama siekiant paaiškinti, kad retorika naudojama kaip socialinio veiksmo priemonė, o ne tik kaip skaidraus bendravimo priemonė (Manzi, 2012)⁸⁶. Todėl tai, kokius diskursus išsako prezidentas savo viešose kalbose, konvertuojasi į politinę valią, kuri virsta veiksmu. Pagal Wodak (1996, p. 124)⁸⁷, remiantis KDA principais, kiekvienas kalbos panaudojimo atvejis atgamina arba transformuoja visuomenę. Todėl, jei diskursas yra klaidinantis ir netikslus, jo poveikis visuomenei gali būti neigiamas. Gerovės valstybės idėja siekiama garantuoti atitinkamą materialinę gerovę savo piliečiams, taip mažinant socialinę atskirtį. Įgyvendinus šiuos siekius, būtų galima sumažinti socialinius netolygumus visuomenėje, dėl to prezidento G. Nausėdos kalbų diskurso kritinė analizė yra itin aktuali tiek moksliniame, tiek praktiniame kontekste.

KDA metodas taikomas komunikacijos tyrimuose (Zolubienė 2018; Munawar 2018; Dunn, Eble 2015). Zolubienės (2018)⁸⁸ disertacijoje pateikiamas tyrimas apie rizikos diskursą internetinėje naujienų žiniasklaidoje. Naudojant KDA rizikos diskursą, buvo sudarytas toks tyrimo dizainas: apibrėžiamas diskurso turinys, tiriamos teminių diskursų sąveikos, dominuojančios temos, diskurse vartojama verbalinė retorika, diskurse veikiančių socialinių veikėjų įvairovė. Munawar (2018)⁸⁹ straipsnyje apie JAV prezidento D. Trump kalbų analizę, tiriamos JAV prezidento D. Trump viešos kalbos: vartojami pasikartojimai, elipsės, paralelės, politinis žargonas, anaforos. Kritine diskurso analize tiriama, kaip kalbose formuojama ir perteikiama galia (Munawar, 2018). Dunn ir Eble (2015)⁹⁰ remiasi KDA, tyrinėdamos korporatyvinę krizių komunikaciją. Straipsnyje teigiama, kad kritinės diskurso analizės metodai turėtų būti įtraukti į krizių komunikacijos teorijos sistemą,

⁸⁵ Manzi, T. (2012). The Argumentative Turn in Public Policy, prieiga per internetą: <https://www.sciencedirect.com/referencework/9780080471716/international-encyclopedia-of-housing-and-home> žiūrėta: 2023-04-15

⁸⁶ Ten pat

⁸⁷ Wodak, R. (1996). Disorders of Discourse. London: Longman.

⁸⁸ Zolubienė, E. (2018). Rizikos diskursas internetinėje Lietuvos naujienų žiniasklaidoje 2006–2014 m., Daktaro disertacija, Socialiniai mokslai, sociologija (05S), Kaunas

⁸⁹ Munawar, B. (2018). Discourse in Matrix of Power: The Textual Analysis of First Presidential Speech by Donald. J. Trump at White House in the Context of Norman Fairclough's Modal of Three Levels of Discourse, International Journal of Applied Linguistics & English Literature, E-ISSN: 2200-3452 & P-ISSN: 2200-3592

⁹⁰ Dunn, C., Eble, M. (2015). Giving Voice to the Silenced: Using Critical Discourse Analysis to Inform Crisis Communication Theory. Journal of Business Ethics, 132(4), 717–735. Prieiga per internetą: <http://www.jstor.org/stable/24703558>, žiūrėta: 2023-03-03

siekiant užtikrinti, kad korporatyviniai pranešimai ar turima galios pozicija nepagrįstai neišstumtų ar visiškai nepašalintų alternatyvių diskursų (Dunn, Eble, 2015, p. 720-721)⁹¹.

KDA labiausiai siejama su Fairclough (1992) darbais, kuris tyrė viešosios politikos naratyvų konstravimą ir politinės darbotvarkės nustatymo metodus, nustatant mąstymo, kalbėjimo ir rašymo būdus (Johnson, McLean, 2020)⁹². Metodologiniu požiūriu diskurso analizės metodas dažnai taikomas kalbų, rašinių, interviu ir pokalbių reikšmės tyrimuose. Fairclough (1989)⁹³ pateikia esminį koncepcinį modelį, nusakantį pagrindinius kokybinės diskurso analizės lygmenis bei dimensijas. Šio autoriaus nuomone, diskursas yra socialinių interakcijų procesas, o tekstas – diskurso produktas (Zolubienė, 2018, p. 54)⁹⁴. Fairclough nurodo, kad kritinė diskurso analizė vykdoma komunikacinį veiksma analizuojant trimis diskurso analizės dimensijomis: tekstu, diskursyvia ir socialine praktika. Bene plačiausiai paplitęs ir dažniausiai cituojamas yra Fairclough'o ir Wodak (1997, p. 271-280)⁹⁵ pateikiamas KDA pagrindinių principų sąrašas:

1. Susijusi su socialinėmis problemomis.
2. Analizuoja įvairius galios bei vyravimo santykius, jų išraiškas diskurse.
3. Susijusi su socialiniais ir kultūriniais procesais bei struktūromis.
4. Visuomenė ir kultūra suprantamos kaip dialektiškai susijusios su diskursu: visuomenė ir kultūra yra suformuluota diskursu bei tuo pačiu metu sudaro diskursą.
5. Kalbos naudojimas gali būti ideologinis. Todėl svarbu išanalizuoti tekstą, bei ištirti jo interpretaciją, suvokimą bei socialinį efektą;
6. Diskursas yra istorinis ir gali būti suprastas tik santykyje su kontekstais.
7. Diskurso analizė yra interpretacinė ir aiškinamoji.
8. Diskursas yra socialinio veiksmo forma.

⁹¹ Dunn, C., & Eble, M. (2015). Giving Voice to the Silenced: Using Critical Discourse Analysis to Inform Crisis Communication Theory. *Journal of Business Ethics*, 132(4), 717–735. Prieiga per internetą: <http://www.jstor.org/stable/24703558>, žiūrėta: 2023-03-30

⁹² Johnson, M., McLean, E. (2020). Critical discourse analysis, *International Encyclopedia of Human Geography* (Second Edition), prieiga per internetą: <https://www.sciencedirect.com/topics/social-sciences/critical-discourse-analysis>, žiūrėta: 2023-03-30

⁹³ Fairclough, N. (1989). *Language and Power*, New York: Longman.

⁹⁴ Zolubienė, E. (2018). Rizikos diskursas internetinėje Lietuvos naujienų žiniasklaidoje 2006–2014 m., *Daktaro disertacija, Socialiniai mokslai, sociologija (05S)*, Kaunas

⁹⁵ Wodak, R., Fairclough, N. (1997). Critical Discourse Analysis. In T. A. van Dijk (Ed.), *Discourse as Social Interaction*, 258-284. London: Sage.

3.2 TYRIMO DIZAINAS

Tyrimo problema. Šiame darbe keliama pagrindinė tyrimo problema – kaip pasireiškia moksliniai gerovės valstybės modelių elementai LR prezidento G. Nausėdos oficialiose viešose kalbose?

Tyrimo objektas. Lietuvos Respublikos prezidento G. Nausėdos oficialios viešos kalbos, pasakytos nuo 2019 m. inauguracijos iki 2022 m. metinio pranešimo, pateiktos oficialiame prezidento tinklalapyje www.lrp.lt.

Tyrimo tikslas. Atskleisti prezidento LR prezidento Gitano Nausėdos oficialiose viešose kalbose pasireiškiančių gerovės valstybės vizijos diskursų ir mokslines gerovės valstybės raiškos sąsajas.

Tyrimo uždaviniai. Šiuo tyrimu siekiama nustatyti prezidento LR prezidento Gitano Nausėdos oficialių viešųjų kalbų komunikacinių žinučių ir gerovės valstybės modelių raiškos sąsajas. Tyrimui atlikti, numatyta įgyvendinti šiuos uždavinius:

1. Išanalizuoti gerovės valstybės idėines ištakas bei modelių ypatumus;
2. Apibrėžti prezidentų viešų kalbų ypatybes politinės komunikacijos kontekste;
3. Atlikti gerovės valstybės vizijos diskursų analizę viešose G. Nausėdos kalbose ir nustatyti LR prezidento G. Nausėdos viešų pasisakymų turinio atitikimą gerovės valstybės koncepcijoms.

Tyrimo metodai. Tyrimui atlikti naudojama kritinė diskurso analizė. Kadangi tiriamos mokslinės gerovės valstybės koncepcijos sąsajos su prezidento G. Nausėdos gerovės valstybės vizijos viešosiose kalbose kuriamais diskursais, vienas iš tyrimo lygmenų apima tiriamų diskursų identifikaciją. Kitame etape analizė yra perkeliama į abstraktesnį lygmenį, siekiant interpretuoti santykį tarp diskursyvių praktikų bei teksto, tekstą suvokiant kaip diskurso gamybos produktą ir interpretacijai įžvalgų teikiantį šaltinį (Fairclough, 1995). Šiame darbe dėmesys pirmiausia kreipiamas į tekstinę, internetinėje prezidentūros svetainėje publikuotų oficialių G. Nausėdos kalbų, analizę. Siekiama identifikuoti prezidento viešose kalbose pateikiamų gerovės valstybės vizijos diskursų ir mokslines gerovės valstybės koncepcijos sąsajas. Dokumentų, šiuo atveju, viešų kalbų tekstų analizės nagrinėjimo tikslas – medžiagos turinio interpretacija. Priešingai nei Munawar (2018) straipsnyje, šiame darbe lingvistinei analizei dėmesio skiriama nedaug, tik tiek, kiek tai gali patiprinti empiriniuose duomenyse išskirtas socialines ar įtakos kategorijas. Akcentuojama, jog diskursui esant specifine tyrimo strategija, ji gali sujungti keletą metodologinių prieigų derinant ir kombinuojant optimalius jų variantus (Juodaitytė, Rūdytė, 2009, p. 34)⁹⁶. Teorinei darbo daliai pasitelkti sintezės, analizės, lyginimo metodai, kurie padėjo atskleisti gerovės valstybės modelių

⁹⁶ Juodaitytė A., Rūdytė K. (2009). Diskursas, kaip socialinių-educacinių reiškinių kontekstualaus supratimo metodologinė prieiga, Mokytojų ugdymas, Nr. 12 (1), 27–43

ypatumus ir šios koncepcijos ištakas ir siekiant įvertinti mokslinių gerovės valstybės koncepcijų sąsajas su prezidento G. Nausėdos gerovės valstybės vizijos viešosiose kalbose kuriamais diskursais. Be to, lingvistikos ir retorikos tyrimai yra tarpdalykinės analizės būdai, apimantys įvairius diskursus, leidžia tirti vertybines visuomenės dominantes (Buckley, 2006, p. 9)⁹⁷, todėl dera ir papildo visą empirinį tyrimą. Su retorika susijusius klausimus nagrinėja politikos mokslų, politinės psichologijos, literatūros, lingvistikos, diskurso analizės, netgi ekonomikos srities disciplinos (Toye, 2013, p. 81)⁹⁸.

Tyrimo duomenų rinkimo metodas. Tyrimo laikotarpis nuo 2019 m. liepos 10 d. iki 2022 m. birželio 16 d. Toks tyrimo laikotarpis pasirinktas dėl to, kad sudaro du pilnus G. Nausėdos prezidentavimo ciklus: imtis prasideda inauguracine kalba ir baigiasi ties antrojo metinio pranešimo kalba. Naudojamas patogiosios duomenų atrankos metodas, kuomet į tyrimo imtį pateko visos (152) viešos prezidento kalbos, pasakytos per dvejus metus nuo 2019 m. liepos 10 d. iki 2022 m. birželio 16 d., ir kurias skelbia prezidentūros žiniasklaidos centras, tinklalapyje www.lrp.lt (kalbų sąrašą žr. priede Nr. 1). Sudarant kalbų sąrašą, kiekviena kalba buvo nukopijuota iš www.lrp.lt tinklalapio ir perkelta į tekstinę (.txt) laikmeną.

Duomenų rinkimo metu buvo fiksuojamos tyrėjo įžvalgos, leidusios kitame etape palengvinti surinktų empirinių duomenų sisteminimą ir kategorizavimą. Kadangi LR prezidento G. Nausėdos kalboje gerovės valstybės vizijos naratyvas buvo tiek rinkiminės kampanijos, tiek inauguracinės kalbos centre, numatyta gerovės valstybės vizijai įgyvendinti išskirti 5 prezidento G. Nausėdos rodikliai⁹⁹ tapo diskursų nustatymo ašimi (žr. lentelę Nr. 2):

1. Mažinti pajamų skirtumą tarp daugiausiai ir mažiausiai uždirbančių gyventojų ir artėti prie ES vidurkio;
2. Nuo 30 proc. iki 35 proc. BVP padidinti biudžeto pajamas;
3. Regioninės atskirties mažinimas;
4. Efektyvus ES fondų lėšų panaudojimas;
5. Švietimo kokybės pažanga.

Pagal šiuos rodiklius atrinkti pagrindiniai gerovės valstybės vizijos diskursai, kurių pasireiškimas viešosiose prezidento kalbose buvo interpretuojamas ir analizuojamas tyrimo metu (žr. lentelę Nr. 2).

⁹⁷ Buckley, I. (2006). Retorikos tradicija XIX amžiaus lietuvių literatūroje, Vilnius: Versus aureus

⁹⁸ Toye, R. (2013). Rhetoric. A Very Short Introduction, Oxford University Press

⁹⁹ LRP. (2019). LR Prezidento G. Nausėdos inauguracijos kalba Seime, prieiga per internetą: [Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos inauguracijos kalba Seime | Lietuvos Respublikos Prezidentas \(lrp.lt\)](http://Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos inauguracijos kalba Seime | Lietuvos Respublikos Prezidentas (lrp.lt)), žiūrėta: 2022-10-10

Rodiklis, kuriuo siekiama įgyvendinti gerovės valstybės viziją (pagal prezidento G. Nausėdos inauguracinę kalbą)	Socialinė problema, kuriai taikomas rodiklis	Viešosios politikos sritis, kuriai taikomas rodiklis	Diskursas
Mažinti pajamų skirtumą tarp daugiausiai ir mažiausiai uždirbančių gyventojų ir artėti prie ES vidurkio	Finansinė atskirtis	Socialinės apsaugos politika	Pajamų nelygybė
Nuo 30 proc. iki 35 proc. BVP padidinti biudžeto pajamas	Mažos biudžeto pajamos, mokestinės sistemos trūkumai	Socialinės apsaugos politika, finansų politika	Biudžeto mokestinių pajamų didinimas
Regioninės atskirties mažinimas	Socialinė, finansinė atskirtis	Socialinės apsaugos politika	Regioninė atskirtis
Efektyvus ES fondų lėšų panaudojimas	Korupcija, biurokratinio aparato neefektyvumas	Teisinė sistema	Efektyvus ES lėšų panaudojimas
Švietimo kokybės pažanga	Žema švietimo paslaugų kokybė	Švietimo politika	Švietimo kokybės gerinimas

Lentelė Nr. 2, sudaryta autorės, remiantis prezidento G. Nausėdos inauguracine kalba ir J. Kingdon¹⁰⁰ viešosios politikos darbotvarkės sandara

Taigi, lentelėje nr. 2, išryškėja viešosios politikos sritys ir pagrindiniai G. Nausėdos gerovės valstybės vizijos diskursai. Svarbu pažymėti, kad socialinį gerovės valstybės aspektą sudaro ekonominis–socialinis saugumas (pajamos), socialinė įtrauktis, socialinė sanglauda ir socialinis

¹⁰⁰ Kingdon, J.W., 1984, *Agendas, Alternatives, and Public Policies*. New York: Harper Collins College Publishers

įgalinimas (Guogis, Rakšnys, 2021)¹⁰¹. 3 iš 5 rodiklių prezidento programoje skirti ekonominio–socialinio saugumo ir įtraukties skatinimui. Atsižvelgiant į prezidento G. Nausėdos inauguracinėje kalboje išskirtus penkis rodiklius, tiriant prezidento G. Nausėdos viešas kalbas, bus interpretuojamos šios diskursų temos:

1. Pajamų nelygybė;
2. Biudžeto mokestinių pajamų didinimas;
3. Regioninės atskirties mažinimas
4. Efektyvus ES fondų lėšų panaudojimas;
5. Švietimo kokybės gerinimas;

Be to, priede Nr. 2, išskiriamos prezidento citatos, formuojančios tyrime išskirtus diskursus. Svarbu pabrėžti, kad gerovės valstybės diskursų analizė ir interpretacija vykdoma atsižvelgiant į mokslinį gerovės valstybės koncepcijos modelių, kurie pateikti šio darbo pirmame skyriuje, kontekstą.

3.3 LR PREZIDENTO GITANO NAUSĖDOS GEROVĖS VALSTYBĖ

3.3.1 G. NAUSĖDOS GEROVĖS VALSTYBĖS VIZIJOS DISKURSŲ ANALIZĖ

Bene daugiausia informacijos apie išrinktąjį prezidentą, jo numatomos veiklos prioritetus, nuostatas, požiūrį į politinę, ekonominę, socialinę šalies situaciją teikiantis šaltinis yra inauguracinės kalbos (Matkevičienė, 2011, p. 72-73)¹⁰². Prezidento retorika ryškiausia proginėse kalbose, o ypač inauguracinėje, metinėse kalbose, kurioje išrinktasis prezidentas atskleidžia visus esminius savo veiklos aspektus, pabrėžia suvokiamą tekusią atsakomybę ir įsipareigojimus, taip pat parodo ir savo išskirtinumą (Chung, Park, 2010, p. 220)¹⁰³. Viena pagrindinių žinučių inauguracinėje kalboje – gerovės valstybės įgyvendinimo diskursas, pradėtas dar rinkiminės kampanijos metu: „*Šiandien prisiekiau tarnauti Tėvynei, demokratijai, Lietuvos žmonių gerovei. Gerovė nėra vien iliuzija ar tiesiog gražus žodis. Tai kiekvieno iš mūsų teisė, o visiems mums kartu, t. y. valstybei - pareiga. Turime suprasti - gerovės valstybės nebus, jei kiekvienas rūpinsimės tik savimi, jei didės socialinė atskirtis, o žmonės jausis svetimi savo šalyje. Todėl iškeldami Gerovės valstybės idėją išskyrėme penkis esminius šalies rodiklius...*“¹⁰⁴ Rodikliai, kuriuos prezidentas išskyrė inauguracinėje kalboje, traktuotini kaip gerovės valstybės vizijos kūrimo priemonės, o ne kaip problemų sprendimo būdai.

¹⁰¹ Guogis, A., Rakšnys, A. V. (2021). Prezidento vaidmuo gerovės valstybės kūrimo procesuose: Lietuvos respublikos prezidento G. Nausėdos atvejis, Tiltai, Nr. 1, pp. 121–131, DOI: 10.15181/tbb.v86i1.2263

¹⁰² Matkevičienė, R. (2011). Rizikos komunikacija Lietuvos prezidentų inauguracinėse kalbose. Information & Media, 55, 71-81. <https://doi.org/10.15388/Im.2011.0.3161>

¹⁰³ Chung, J. C., Park, H. W. (2010). Textual analysis of a political message: the inaugural addresses of two Korean presidents. Social Science Information, 49(2), 215–239. doi:10.1177/0539018409359370

¹⁰⁴ LRP. (2019). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos inauguracijos kalba Seime, prieiga internetu: <https://www.lrp.lt/lt/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-inauguracijos-kalba-seime/36125>, žiūrėta: 2022-10-28

Gerovės diskursą prezidentas konstruoja ją prilygindamas teisės kategorijomis – nurodant, kad tai yra „kiekvieno iš mūsų“ teisė ir pareiga.

Tik vienas prezidento interviu su žiniasklaidos atstovais leidžia konkrečiau suprasti jo gerovės valstybės viziją klasikinės tipologijos kontekste. Jame G. Nausėda aiškiai teigia, kad „*Skandinavijos valstybės šiuo metu yra kitokioje situacijoje. Teigti, kad mes automatiškai, arba matematiškai, perkelsime Skandinavijos gerovės valstybės modelį į lietuvišką dirvą, tikrai šiuo metu neišeina.*“¹⁰⁵ Tapus prezidentu, G. Nausėda, viešai pasisakė, kad Vokietijos (bismarkinis, konservatyvusis) gerovės valstybės modelis Lietuvai yra tinkamiausias (Jurčenkaitė, 2019)¹⁰⁶. Gerovės valstybės tyrėjai pritaria, kad šalies vadovas pasisako už bismarkinio korporatyvaus konservatyviojo kontinentinės Vakarų Europos (vokiškojo) modelio kūrimą šalyje, kuris modelių tipologijoje pagal socialinius pasiekimus užima tarpinę padėtį tarp liberalaus marginalinio ir institucinio perskirstomojo modelių (Guogis, Rakšnys, 2021)¹⁰⁷. Kita vertus, G. Nausėdos gerovės valstybės vizijos komunikacija viešosiose prezidento kalbose aiškiai nereprezentuoja konkretaus gerovės valstybės modelio.

3.3.1.1 Pajamų nelygybės mažinimas

Esping-Andersen, Myles (2012)¹⁰⁸ teigia, kad pajamų nelygybė mažėja konsolidavus gerovės valstybę, todėl tai vienas esminių šio fenomeno ašių. Šiuo atveju, prezidento retorika, pajamų nelygybės mažinimo kontekste yra akivaizdžiai nukreipta konkretaus gerovės valstybės koncepcijos modelio link. Ji neatitinka socialdemokratinio gerovės valstybės modelio ir linksta į liberalųjį, kur socialinė apsauga grindžiama universalumu ir visuotiniu, nes prezidento retorikoje labai aiškiai nurodoma, kad valstybės parama turėtų būti skiriama silpniausiems: „*Lietuva privalo užtikrinti savo piliečių gerovę, ir pirmiausia tų, kurie šiandien susiduria su didžiausia socialine atskirtimi ir skurdu. Todėl toliau turime nuosekliai ir tvariai didinti pensijas ir neapmokestinamąjį pajamų dydį.*“¹⁰⁹ G. Nausėdos gerovės valstybės priešprieša – socialinė atskirtis ir skurdas. Vertybiškai, siekdamas įgyvendinti savo gerovės valstybės viziją, G. Nausėda siekia spręsti socialinės nelygybės klausimus

¹⁰⁵ Jurčenkaitė, I. (2019). Lietuvoje – kaip Vokietijoje: kodėl G. Nausėda išskyrė konservatyvią gerovės valstybę ir kokia ji?, *15min*, prieiga per internetą: <https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/lietuva/lietuvoje-kaip-vokietijoje-kodel-g-nauseda-isskyre-konservatyvia-geroves-valstybe-ir-kokia-ji-56-1211600?copied> žiūrėta: 2022-11-15

¹⁰⁶ Ten pat

¹⁰⁷ Guogis, A., Rakšnys, A. V. (2021). Prezidento vaidmuo gerovės valstybės kūrimo procesuose: Lietuvos respublikos prezidento G. Nausėdos atvejis, *Tiltai*, Nr. 1, pp. 121–131, DOI: 10.15181/tbb.v86i1.2263

¹⁰⁸ Esping-Andersen, G., and Myles, J., Economic Inequality and the Welfare State, in Brian Nolan, Wiemer Salverda, and Timothy M. Smeeding (eds), *The Oxford Handbook of Economic Inequality* (2011; online edn, *Oxford Academic*, 18 Sept. 2012), <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199606061.013.0025>

¹⁰⁹ LRP. (2020). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimas Seimo rudens sesijos pradžios proga, [Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimas Seimo rudens sesijos pradžios proga | Lietuvos Respublikos Prezidentas \(lrp.lt\)](https://www.lrp.lt/aktualu/lietuva/lietuvoje-kaip-vokietijoje-kodel-g-nauseda-isskyre-konservatyvia-geroves-valstybe-ir-kokia-ji-56-1211600?copied), žiūrėta: 2023-02-05

ir yra inicijavęs keletą jau patvirtintų ir įsigaliojusių įstatymų pataisų, susijusių su nelygybės mažinimu. Daugiausiai jos liečia tris, prezidento išskirtus visuomenės segmentus: „*Labiausiai nuo prekių brangimo nukenčia tie, kurie gauna mažiausias pajamas. Senjorai. Žmonės su negalia. Skurdžiau gyvenančios šeimos.*“¹¹⁰ Svarbu atkreipti dėmesį, kad būtent šios trys (senjorai, žmonės su negalia ir skurdžiau gyvenančios šeimos) visuomenės grupės, prezidento retorikoje išskiriamos kaip vienos pažeidžiamiausių.

2021 m. metiniame pranešime, palietė senjorų padėtį: „*Kitas svarbus pasiekimas – per dvejus metus nuo 345 iki 414 eurų išaugusi vidutinė senatvės pensija. Taip pat nustatyta, kad mažiausios pensijos negali būti mažesnės už minimalių vartojimo poreikių dydį. Dėl to senjorai susidurs su mažesne skurdo ir atskirties rizika. Palaikau valdančiosios koalicijos siekį toliau gerinti senjorų padėtį, tačiau iki galutinio tikslo – orios senatvės – dar laukia ilgas ir sunkus sprendimų kelias. Visuomenei sparčiai senstant, privalome didinti ir vyresnio amžiaus žmonių įtraukimą į darbo rinką, padėti jiems išsaugoti sveikatą, plėsti mokymosi visą gyvenimą ir persikvalifikavimo galimybes.*“¹¹¹ Kalbėdamas apie pensininkus, G. Nausėda pripažįsta, kad tai labiausiai nuo skurdo kenčiantis visuomenės segmentas, tačiau išskirdamas priemones situacijai gerinti, kuria „orios senatvės“ vaizdinį. Dėmesys pensijų didinimui išlieka didžiausias, tačiau ne vienoje kalboje, fragmentiškai užsimenama apie holistiškesnį orios senatvės vaizdinį, įskaitant sveikatos išsaugojimą, mokymosi visą gyvenimą galimybes, įsitraukimą į darbo rinką. Kokiu būdu, senjorai galėtų įsitraukti į darbo rinką, ar kokias kompetencijas tobulinti, tiriamoje G. Nausėdos viešų kalbų imtyje, nerasta. Tarptautinės pagyvenusių žmonių dienos minėjime nuskambėjusioje kalboje, prezidentas kalbėjo: „*Palyginti su kitomis Lietuvos socialinėmis grupėmis, senatvės pensininkų skurdo rizikos lygis išlieka vienas didžiausių. Nors per dvejus metus vidutinė senatvės pensija išaugo beveik 70 eurų, tik tolesnis spartus jos augimas priartintų mus prie orios senatvės garantijų. Valstybės užduotis ir toliau lieka užtikrinti pagyvenusių žmonių gerovę, padėti jiems išsaugoti sveikatą, skatinti mokymąsi visą gyvenimą, plėsti aktyvaus dalyvavimo darbo rinkoje ir visuomeniniame gyvenime galimybes.*“¹¹² Taip pat, atsižvelgiant į šią tikslinę auditoriją, savo retorikoje prezidentas labai aiškiai nurodo įgyvendintomis politinėmis priemonėmis pasiektą naudą, pabrėždamas pensijų augimą. Gerinant vyresnio amžiaus žmonių ekonominę padėtį, patvirtintos įstatymo pataisos, kurios numatė senatvės pensijų didinimą nuo 2022 metų sausio¹¹³. Nors konservatyvios gerovės valstybės koncepcijoje

¹¹⁰ LRP. (2022). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos metinis pranešimas, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/ziniasklaidos-centras/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/38609>, žiūrėta: 2022-11-15

¹¹¹ Ten pat

¹¹² LRP. (2021). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimas Tarptautinės pagyvenusių žmonių dienos minėjimo proga, prieiga per internetą: [Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimas Tarptautinės pagyvenusių žmonių dienos minėjimo proga | Lietuvos Respublikos Prezidentas \(lrp.lt\)](https://www.lrp.lt/lt/prezidentas-sveikinimas-tarptautines-pagyvenusių-žmonių-dienos-minėjimo-proga), žiūrėta: 2023-03-10

¹¹³ LRP. (2020). Prezidentas: atnaujintas pensijų įstatymas užtikrins nuoseklų pensijų augimą ir mažins senjorų skurdą, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/prezidentas-atnaujintas-pensiju-istatymas-uztikrins-nuoseklu-pensiju-augima-ir-mazins-senjoru-skurda/35256>, žiūrėta: 2022-11-15

pensijų ir gerovės sistemos nuo pat pradžių buvo pagrįstos statuso išlaikymo principu, dabar, jos daugeliu atžvilgių atitinka liberalų gerovės modelį. Bruno Palier (2007, p. 323)¹¹⁴ kontinentinės Europos gerovės valstybių reformas interpretuoja kaip potencialų „bendrą paradigmatinį“ pokytį, rodantį perėjimą nuo sistemos, skirtos pajamoms ir statuso išlaikymui, prie aktyvuotų ir užimtumui palankių gerovės sistemų, tai atsispindi ir G. Nausėdos retorikoje, ypač kalbant apie pensinio amžiaus žmones ir orios senatvės viziją.

Mokestinę naštą prezidentas siekė mažinti du kartus inicijavus neapmokestinamojo dydžio didinimą (NPD) uždirbantiems mažiausias pajamas (LRP)¹¹⁵. Metiniame pranešime apie tai pranešė ir pats G. Nausėda: „Antrąkart per metus pakeltas NPD dirbantiems asmenims, numatyta papildoma pagalba senjorams ir žmonėms su negalia. Padidinta ir socialinė parama, išplėstas kompensacijų už šildymą prieinamumas, pusmečiui paskirtos kompensacijos už elektrą ir dujas. Tačiau energijos, maisto bei kitų produktų ir paslaugų brangimas tęsiasi toliau ir net spartėja. Todėl gali tekti dar kartą švelninti infliacijos poveikį nesibaigus šiems metams. Svarbu užtikrinti, kad tokia intervencija mokesčių mokėtojų pinigais būtų skirta pažeidžiamiausiems namų ūkiams...“¹¹⁶ Vėlgi, akcentuojama parama finansiškai pažeidžiamiausiai socialinei klasei, siekiant sumažinti skurdo lygį.

2021 m. ir 2022 m. metiniuose pranešimuose užsimenama apie minimalias paramos priemones šeimoms: „Siekdamas sumažinti pandemijos pasekmes šeimoms, inicijavau vienkartinę išmoką vaikams ir padidintas išmokas vaikams su negalia, vaikams iš daugiavaikių ir nepasiturinčių šeimų. Tai nors šiek tiek pagerino 330 tūkstančių šeimų padėtį.“¹¹⁷ Apimant platesnį šeimų gerbūvio kontekstą, įgyvendinta lygaus starto prezidentinė iniciatyva: „...pradėtas įgyvendinti Lygaus starto paketas, kurį pasiūliau, siekdamas atverti ikimokyklinį ugdymą vaikams iš socialinės rizikos šeimų“¹¹⁸. Nors prezidentas savo pasisakymuose gana dažnai pabrėžia šeimos svarbą, vienoje iš kalbų tikino, kad „...šeimų labui mes vis dar padarėme per mažai.“¹¹⁹

2021 m. G. Nausėda inicijavo socialinio draudimo pataisas, kurios netekusiems darbo žmonėms su negalia sudarė sąlygas gauti visą jiems priskaičiuotą nedarbo draudimo išmoką. 2021 m.

¹¹⁴ Palier, B. (2007). A Long Good Bye to Bismarck? The Politics of Welfare Reforms in Continental Europe. Paper presented at the RC19 conference “Social policy in a globalizing world: developing a north-south dialogue”

¹¹⁵ LRP. (2022). Svarbiausios Prezidento veiklos kryptys, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/geroves-valstybe/svarbiausios-prezidento-veiklos-kryptys/37558>, žiūrėta: 2022-11-15

¹¹⁶ LRP. (2022). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos metinis pranešimas, prieiga per internetą: [Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos metinis pranešimas | Lietuvos Respublikos Prezidentas \(lrp.lt\)](https://www.lrp.lt/lt/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-metinis-pranesimas/36206), žiūrėta: 2022-11-15

¹¹⁷ LRP. (2021). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos metinis pranešimas, 2021, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-metinis-pranesimas/36206>, žiūrėta: 2022-11-12

¹¹⁸ LRP. (2022). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos metinis pranešimas, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-metinis-pranesimas/38609>, žiūrėta: 2022-11-15

¹¹⁹ LRP. (2021). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimas Tarptautinės šeimos dienos proga, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimas-tarptautines-seimos-dienos-proga/36192>, žiūrėta: 2022-11-15

metiniame pranešime prezidentas kalbėjo „Žmonių su negalia gerovė man yra vienas iš požymių, kad gyvename civilizuotoje vakarietiškoje valstybėje.“¹²⁰ Atkreiptinas dėmesys, kad kalbėdamas apie pajamų nelygybės mažinimą, G. Nausėda savo kalbose dažnai konstatuoja faktą apie su didžiausiu skurdu, susiduriančių visuomenės grupių patiriamus nepriteklus, išskiria ketinamą taikyti ar taikomą priemonę problemai įveikti, tačiau kartu iškelia abejonę, ar priemonė bus iki galo veiksminga problemai šalinti. Tai puikiai iliustruoja 2022 m. metinio pranešimo retorika: „... ligšiolinis gyventojų pajamų augimas neleis gilėti socialinei atskirčiai ir skurdui, tačiau vargu ar padės juos sumažinti.“¹²¹ Todėl mažinant pajamų nelygybę, prezidento retorika demonstruoja neužtikrintumą. Ypatingos reikšmės kalboje, skaitant 2022 m. metinį pranešimą, G. Nausėda gerovės valstybės įgyvendinimą prilygino atskirties naikinimui: „Eiti gerovės valstybės link reiškia, mano giliu įsitikinimu, naikinti atskirtį tarp žmonių. Atskirtį, kurios mūsų tikrovėje yra tikrai labai daug – tiesiog per daug. Pernelyg dažnai neįveikiama kliūtis Lietuvos žmonėms tampa dėl socialinės padėties, kilmės, amžiaus ar negalios iškylančios sienos.“¹²² Atkreiptinas dėmesys, kad socialinę atskirtį, pasak G. Nausėdos, kuria ne tik finansinė atskirtis, bet ir negalia, amžius, kilmė. Hiperbolėmis („pernelyg dažnai“), socialinės atskirties palyginimu su „iškylančiomis sienomis“ prezidentas savo retorikoje sutelkia dėmesį ir bando sustiprinti socialinės atskirties problemą.

Fairclough (2013)¹²³ teigia, kad diskursai nuolat kinta ir yra modifikuojami, galintys priimti kitus diskursus ar pradėti dominuoti. Pajamų nelygybės mažinimo diskursas dažnai persidengia su socialinės atskirties ar skurdo diskursais. Prezidento kalbose, kuriose kalbama apie pajamų nelygybės mažinimą, socialinės atskirties diskursas ima dominuoti. Prezidento retorikoje pasirodo nuomonė, kad pajamų augimas yra esminė priemonė socialinės atskirties ir skurdo mažinimui. Naudojamomis kalbinėmis priemonėmis hiperbolizuojant socialinę atskirtį, į labiausiai nepasiturinčius namų ūkius nukreiptoje retorikoje akcentuojamos prezidentinės iniciatyvos, kurios skirtos socialinei atskirčiai ir skurdui mažinti. Tačiau pats G. Nausėda kalbose konstatuoja, kad šių iniciatyvų nepakanka.

3.3.1.2 Biudžeto mokestinių pajamų didinimas

Vienas aiškiausiai suformuluotų ir lengviausiai pamatuojamų G. Nausėdos gerovės valstybės vizijos įgyvendinimo rodiklių – nuo 30 proc. iki 35 proc. BVP padidinti biudžeto pajamas.

¹²⁰ LRP. (2021). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos metinis pranešimas, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/ziniasklaidos-centras/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/36206>, žiūrėta: 2022-11-12

¹²¹ LRP. (2022). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos metinis pranešimas, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-metinis-pranesimas/38609>, žiūrėta: 2022-11-15

¹²² LRP. (2020). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba pristatant Gerovės Lietuvos viziją, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-pristatant-geroves-lietuvas-vizija/36177>, žiūrėta: 2023-02-05

¹²³ Fairclough, N. (2013). Critical discourse analysis // The Routledge Handbook of Discourse Analysis (Routledge Handbooks in Applied Linguistics), James Paul Gee (Editor), Michael Handford (Editor), Routledge, 1 edition

Išskirtas BVP rodiklis, gerovės valstybės koncepcijos kontekste yra logiškas, nes tarptautinis valiutos fondas patvirtina, kad pajamos vienam gyventojui arba BVP rodiklis atspindi pagrindinį gerovės komponentą (Banister, Mourmour, 2018)¹²⁴. Bendrai, gerovės valstybėse įgyvendinamos priemonės koreliuoja su gausumu, leidžiant suprasti, kad stiprios ekonomikos sukuria stiprias gerovės valstybes (Pierson, 1996, p. 148)¹²⁵, o pajamų perskirstymo poreikis ir ekonominis augimas yra dosnumo determinantai (Ivaškaitė-Tamošiūnė, 2012).¹²⁶ Perskirstant pajamas, jas galima panaudoti geresnei sveikatos priežiūrai, geresniam aprūpinimui parama socialiai remtinus asmenis arba geresnei aplinkos apsaugai, o BVP yra glaudžiai susijęs su svarbiais socialiniais veiksniais, pvz. mokesčių mokėjimu ir nedarbu (Kramp, 2010, p. 89)¹²⁷. Kita vertus, tik BVP pajamų perskirstymo procentas neatspindi sąsajų su konkrečiu gerovės valstybės modeliu – daugiausiai (daugiau nei 30 % BVP) viešųjų socialinių išlaidų yra skiriama Prancūzijoje, o Austrijoje, Belgijoje, Danijoje, Suomijoje, Vokietijoje, Italijoje, Norvegijoje ir Švedijoje BVP viešajai socialinei paramai skiriama kiek daugiau nei ketvirtadalis biudžeto lėšų (EBPO)¹²⁸.

Paradoksaliai, dar 2019 m. prezidentas, vertindamas šalies ekonominę padėtį ir BVP augimą, kalbėjo, kad „... galime didžiuotis, kad Lietuvos ekonomikos augimas nuo 2000 metų yra vienas didžiausių visoje Europos Sąjungoje. Kita vertus, mes žinome, kad kartu su BVP augo ir pajamų nelygybė – tai iššūkis, su kuriuo susiduria daugelis šalių.“¹²⁹, tuo tarpu retorika drastiškai pasikeitė ir paaštrėjo 2020 m. sausį, konferencijoje, skirtoje platesniam gerovės valstybės vizijos pristatymui: „Štai kodėl dabar – savotiškas paradoksas – tuo pat metu giriamės, kad nuo įstojimo į Europos Sąjungą sparčiausiai artėjame link BVP vienam gyventojui vidurkio, o, kita vertus, raudonuojame, kad socialinės atskirties rodikliai Lietuvoje yra vieni iš blogiausių visoje Europos Sąjungoje.“¹³⁰ Prezidentas itin stipriai supriešina iki tol pasiektą pažangą su didžiausia ES socialine atskirtimi. Tonas ir kategorijos „giriamės – raudonuojame“ sukuria galios ir kritikos įspūdį. „Mano nuomone, tokia dichotomija labai aiškiai parodo, mūsų ekonominės ir socialinės politikos fiasko. O už ekonominę ir socialinę politiką yra atsakinga valdžia. Tai reiškia, kad ši dichotomija aiškiai

¹²⁴ Bannister, G., Mourmouras, A. (2018). Welfare Versus GDP: What Makes People Better Off, prieiga per internetą: <https://www.imf.org/en/Blogs/Articles/2018/03/07/welfare-versus-gdp-what-makes-people-better-off>, žiūrėta: 2023-04-01

¹²⁵ Pierson, P. (1996). The New Politics of the Welfare State. World Politics, 48(2), 143–179. Prieiga per internetą: <http://www.jstor.org/stable/25053959>, žiūrėta: 2023-04-01

¹²⁶ Ivaškaitė-Tamošiūnė, V. (2012). Perskirstymas gerovės valstybės kilmės teorijose, Socialinė teorija, empirija, politika ir praktika, Vol. 6, prieiga per internetą: <https://doi.org/10.15388/STEPP.2012.0.1858>, žiūrėta: 2023-02-02

¹²⁷ Kramp, P. (2010). Gross Domestic Product and Welfare, pp. 89-104, prieiga per internetą: https://www.nationalbanken.dk/en/publications/Documents/2010/07/gross_2q_2010_A.pdf, žiūrėta: 2023-04-02

¹²⁸ EPBO. (2020). Social spending makes up 20% of OECD GDP, Social Expenditure (SOCX) Update 2020, prieiga per internetą: <https://www.oecd.org/els/soc/OECD2020-Social-Expenditure-SOCX-Update.pdf>, žiūrėta: 2023-04-02

¹²⁹ LRP. (2020). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Concordia Annual Summit, prieiga per internetą: [Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba „Concordia Annual Summit“ | Lietuvos Respublikos Prezidentas \(lrp.lt\)](https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-konferencijoje-geroves-valstybes-konturai-lietuvoje/36199) žiūrėta: 2023-04-01

¹³⁰ LRP. (2020). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba konferencijoje „Gerovės valstybės kontūrai Lietuvoje“, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-konferencijoje-geroves-valstybes-konturai-lietuvoje/36199>, žiūrėta: 2022-10-19

*parodo ir mūsų valdžios fiasko.*¹³¹ Griežta kritika valdžiai, retorinės priemonės (greta esančiuose sakiniuose pakartojami du žodžiai: valdžia ir fiasko) dar labiau įgalina prezidento, kaip dominanto poziciją. Tačiau, G. Nausėda nenurodo išeities, nepasiūlo konkretaus problemos sprendimo ir savo kalboje neįgalina imtis veiksmų, pabaigdamas *„mums reikia persikirstymo per biudžetą, kuris nuosekliai didėtų metai iš metų“*¹³².

2020 m., rudenį po Seimo rinkimų, organizuota konferencija pristatyti gerovės valstybės viziją naujai išrinktiems Seimo nariams. Visiškai pakitusioje retorikoje, prezidentas nurodo asmeninę iniciatyvą, pabrėždamas savo lyderystę: *„Esu įsitikinęs – viešųjų pajamų paslaugoms skiriama dalis turi didėti bent iki 35 proc. BVP. Ir dabar turime daug erdvės biudžeto pajamų augimui. Kad tai taptų realybe, būtina kovoti su šešėline ekonomika ir mokestine neteisybe. Ne mažiau svarbu efektyviai panaudoti jau surinktas lėšas – todėl inicijavau viešųjų pirkimų ir kovos su korupcija sistemų pertvarką.“*¹³³ Kita vertus, nuo efektyvaus BVP persikirstymo, pereinama prie šešėlio ir kovos su korupcija sistemos pertvarkos įgyvendinimo – pateikiamas labai kompleksiškas ir platus prezidento požiūris. Taip pat išryškėja svarbus elementas G. Nausėdos gerovės valstybės vizijos suvokime. Kviesdamas į kovą su „mokestine neteisybe“, šioje kalboje aiškiai pabrėžia kritiką Lietuvos mokestinei sistemai. Neteisingumą prezidento įvardina *„nepagrįstais apmokestinimo netolygumais ir mokestinėmis išlygomis“*¹³⁴.

Mokesčių sistemai gerinti, 2020 m. prezidentas inicijavo ekspertų diskusijų ciklą dėl šalies viešųjų paslaugų adekvataus finansavimo, mokestinių pokyčių disciplinos, šešėlio mažinimo, įmonių dalinimosi pelnu su darbuotojais ir produktyvumo didinimo. Prezidentas diskusijose siūlė tris kryptis (2023 m. kovą ir 2020 m. lapkritį)¹³⁵: mokesčių kaitos komunikaciją ir visuomenės informavimo didinimą, susieti mokesčių didinimą su konkrečios srities finansavimo poreikiu, skubotų mokestinių pasikeitimų įsigaliojimo apribojimą. Diskusijose pabrėžta, kad per ateinančius metus svarbu galutinai apsispręsti, kokia mokestinė sistema priimtinausia Lietuvai, nes teisinga mokesčių sistema yra vienas Prezidento gerovės valstybės įgyvendinimo siekių¹³⁶. Esminis klausimas

¹³¹ LRP. (2020). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba konferencijoje „Gerovės valstybės kontūrai Lietuvoje, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-konferencijoje-geroves-valstybes-konturai-lietuvoje/36199>, žiūrėta: 2022-10-19

¹³² Ten pat

¹³³ LRP. (2020) Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba pristatant Gerovės Lietuvos viziją, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-pristatant-geroves-lietuvos-vizija/36177>, žiūrėta: 2022-10-19

¹³⁴ LRP. (2020). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba pristatant Gerovės Lietuvos viziją, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-pristatant-geroves-lietuvos-vizija/36177>, žiūrėta: 2022-10-19

¹³⁵ LRP. (2020). „Prezidentas: Lietuvos mokesčių sistema turi būti teisingesnė“, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/prezidentas-lietuvos-mokesciu-sistema-turi-buti-teisingesne/33847> ir „Prezidentas: Lietuvai būtina teisingesnė, stabilesnė ir gyventojų pajamų augimą skatinanti mokesčių sistema“, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/prezidentas-lietuvai-butina-teisingesne-stabilesne-ir-gyventoju-pajamu-augima-skatinanti-mokesciu-sistema/35084> žiūrėta: 2023-01-05

¹³⁶ Ten pat

– mokestinės sistemos pobūdis – tapo ateities sprendiniu. Verta pažymėti, kad rinkiminės kampanijos metu, G. Nausėda buvęs progresinių mokesčių šalininku (Nedveckė, Platukytė, 2019)¹³⁷, tačiau tiriamuoju laikotarpiu, prezidentas neteikė pasiūlymų dėl konkrečios mokestinės sistemos. 2021 m. metiniame pranešime, kalbėdamas apie mokesčius, prezidentas pabrėžė mokestinės sistemos neteisingumą: „*Dideles pajamas iš kapitalo gaunantieji vis dar moka mažesnius mokesčius nei kur kas mažiau uždirbantys samdomi darbuotojai.*“¹³⁸ Šį teiginį prezidentas savo kalboje panaudojo be platesnio konteksto ir argumentų. Atsižvelgiant į N. Barr (2012)¹³⁹ aprašytas gerovės valstybės funkcijas, G. Nausėda atliepia į *Robin Hudiškąją* – pajamų perskirstymo iš geriau pasiturinčių visuomenės narių tiems, kurie patiria materialinį ar kitokį nepriteklių – funkciją. Kita vertus, ją galima sieti ir su nuoroda į progresinių mokesčių sistemos įvedimą, kai didesnes pajamas gaunantiems gyventojams, taikomi didesni mokesčių tarifai¹⁴⁰. Vertinant, gerovės valstybės koncepcijų kontekste, Europoje regresiniai mokesčiai išlaiko turtinguosius gerovės valstybės pusėje, todėl perskirstymas yra politiškai toleruojamas visų klasių, t. y. perskirstymas vyksta klasės viduje (Prasad, Deng, 2008)¹⁴¹. 2022 m. metiniame pranešime prezidentas konstatuoja ir apgailestauja, kad buvusi vyriausybė taip ir neįgyvendino mokestinės reformos: „*Rimta problema išlieka Lietuvos mokesčių sistemoje užkoduotas neteisingumas. Tartum visi šią problemą supranta, visi pritariamai linksi galvomis. Tačiau skambūs pažadai įgyvendinti ambicingą mokesčių reformą, deja, jau kažkelintą kartą baigėsi niekuo.*“¹⁴²

Taigi, biudžeto mokestinių pajamų didinimas (iki 35 proc. BVP didinti biudžeto pajamas) idėjiškai tinka gerovės valstybės koncepcijoms. Be to, prezidentas siekiamybe nurodo šio rodiklio priartėjimą prie ES vidurkio. Peržiūrint prezidento viešas kalbas, galima pastebėti, kad nuo pat 2019 m., kalbų, liečiančių konkrečiai biudžeto pajamų didinimą, retorika plati ir kintanti. Biudžeto pajamų didinimą papildė ir lydi kiti diskursai – G. Nausėda pabrėžia mokestinės sistemos neteisingumą ir poreikį ją keisti, kartu inicijuodamas asmeninę kovą su korupcija sistemų pertvarką.

¹³⁷ Nedveckė I., Platukytė D. (2019). [Kibirkštis tarp Šimonytės ir Nausėdos įžiebė progresiniai mokesčiai – kas kaltas labiau? - LRT](https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/1062645/kibirkstis-tarp-simonytes-ir-nausedos-iziebe-progresiniai-mokesčiai-kas-kaltas-labiau?_lang=en), LRT, prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/1062645/kibirkstis-tarp-simonytes-ir-nausedos-iziebe-progresiniai-mokesčiai-kas-kaltas-labiau>, žiūrėta: 2022-12-15

¹³⁸ LRP. (2021). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos metinis pranešimas, prieiga per internetą: [Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos metinis pranešimas | Lietuvos Respublikos Prezidentas \(lrp.lt\)](https://www.lrp.lt/lt/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-metinis-pranesimas/38609), žiūrėta: 2022-11-12

¹³⁹ Barr, N. (2012). *The Economics of the Welfare State*. 5th ed., Oxford: Oxford University Press.

¹⁴⁰ Swedbank, Progresiniai mokesčiai, prieiga per internetą: <https://blog.swedbank.lt/zodynelis/progresiniai-mokesčiai>, žiūrėta: 2023-04-01

¹⁴¹ Prasad M., Deng, Y. (2008). *Taxation and the worlds of welfare*, LIS Working Paper Series, No. 480, Luxembourg Income Study (LIS), Luxembourg, prieiga per internetą: <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/95615/1/576828521.pdf>, žiūrėta: 2023-01-15

¹⁴² LRP. (2022). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos metinis pranešimas, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-metinis-pranesimas/38609>, žiūrėta: 2022-11-15

3.3.1.3 Regioninė atskirtis

Regionų politikai ir plėtros galimybėms aptarti prezidentas G. Nausėda inicijavo kasmetinį renginį – Regionų forumą. Kasmet Regionų forume skiriamas dėmesys skirtingoms regioninės politikos kryptims ir temoms. Atliekant tyrimą pastebėta, kad regioninės atskirties diskursas dažniausiai reiškiasi šio forumo metu pasakytose G. Nausėdos kalbose. 2019 m. regionų forumas buvo pirmasis, todėl numatytos bendros diskusijos viešųjų paslaugų prieinamumo, pabrėžiant kainos, laiko, atstumo ir kokybės kriterijus, savivaldybių finansavimo bei alternatyvių viešųjų paslaugų kokybės gerinimo būdų temomis (LRP, 2019)¹⁴³. Pirmojo forumo metu prezidentas nurodė, kad regioninė atskirtis tolygu socialinei atskirčiai: „Šiandien mes jau privalome ieškoti būdų, kaip mažinti regioninę atskirtį, nes daugeliu atveju ji yra susijusi ir su socialine atskirtimi.“¹⁴⁴ Pirmojo Regionų forumo kalboje, G. Nausėda brėžė savo, kaip prezidento, regioninės politikos idealus, vertybes bei kryptis. Svarbu pažymėti, kad viena didžiausių problemų regioninėje politikoje, prezidentas išskyrė: „Vienas didžiausių iššūkių yra užtikrinti pasitikėjimą ir ištirpdyti nepasitikėjimo likučius, kurie kaupėsi daug metų. Ne paslaptis, kad praeityje to pasitikėjimo trūko bendraujant nacionalinių ir savivaldos institucijų atstovams.“¹⁴⁵ – pasitikėjimo tarp centrinės ir regioninių valdžių problemą. Išskirdamas ypatingą savo ir prezidentūros reikšmę: „Matau čia svarbų vaidmenį sau ir visai Prezidentūrai“¹⁴⁶, pasitikėjimo kontekste, Regionų forumas, G. Nausėdos vertinimu, kviečia dialogui ir bendrų sprendimų paieškai. Vertybinė pasitikėjimo ir bendradarbiavimo siekiamybė simboliškai atsispindi faktoose, kad Lietuvos Respublikos Prezidento inicijuotas Regionų forumas organizuojamas kartu su Vidaus reikalų ministerija ir Lietuvos savivaldybių asociacija, o 2020 m. pasirašytas memorandumas Seime atstovaujamų Lietuvos politinių partijų ir Lietuvos savivaldybių atstovų „Dėl glaudesnės centrinės ir vietos valdžios partnerystės siekiant stiprinti Lietuvos savivaldos savarankiškumą ir atsakomybę“^{147 148}. EPBO nurodo, kad netinkamos asmeninių interesų įtakos priimant sprendimus skatina vis dažniau reikalauti didesnio skaidrumo ir didesnio įsipareigojimo

¹⁴³ LRP. (2019). Vyks Prezidento inicijuotas Regionų forumas, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/ziniasklaidos-centras/naujienos/33220>, žiūrėta: 2023-01-19

¹⁴⁴ LRP. (2019). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Regionų forume, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-regionu-forume/36128>, žiūrėta: 2022-10-15

¹⁴⁵ LRP. (2019). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Regionų forume, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-regionu-forume/36128>, žiūrėta: 2022-10-15

¹⁴⁶ Ten pat

¹⁴⁷ LRP. (2020). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimo žodis Regionų forume, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimo-zodis-regionu-forume/36176>, žiūrėta: 2022-10-15

¹⁴⁸ LRP. (2020). Memorandumas „Dėl glaudesnės centrinės ir vietos valdžios partnerystės siekiant stiprinti Lietuvos savivaldos savarankiškumą ir atsakomybę“, prieiga per internetą: [memorandumas.pdf \(lrp.lt\)](https://www.lrp.lt/memorandumas.pdf), žiūrėta: 2023-04-10

užtikrinti viešąjį interesą¹⁴⁹. Todėl galima daryti prielaidą, kad minimas pasitikėjimas susijęs su skaidrumu ir teisinės valstybės įgalinimo principais.

2020 m. Regionų forume G. Nausėda kalbėjo apie savivaldybių savarankiškumo stiprinimą, prisidėsiantį prie gerovės vizijos įgyvendinimo: „*Puikiai žinome, kad savivaldybių savarankiškumo stiprinimas ir kompetencijų plėtra yra vienas iš būdų mažinti nelygybę, kurios Lietuvoje turime labai daug.*“¹⁵⁰ Nelygybės mažinimo diskursas atsispindi ir papildoma G. Nausėdos regionų plėtros diskursą. Problematiška tai, kad dažnai prezidentas neįvardina, kokia nelygybė turima omenyje. Tyrimo metu pastebėta, kad socialinė, pajamų, regioninė nelygybė dažnai vartojamos kaip sinonimai.

2020 m. Vyriausybės patvirtintame Nacionaliniame pažangos plane numatytas vienas iš tikslų „Tvariai ir subalansuotai vystyti Lietuvos teritoriją ir mažinti regioninę atskirtį“¹⁵¹, kuriam įgyvendinti numatyti uždaviniai: didinti darbo vietų pasiekiamumą ir viešųjų paslaugų prieinamumą visiems ir stiprinti regionų ekonominį augimą, atsižvelgiant į jų potencialą. Todėl kiek netiesiogiai, 2021 m. regionų forume, prezidentas reflektuodamas šio dokumento apimtį ir pabrėžia viešųjų paslaugų prieinamumo svarbą: „*Esu tvirtai įsitikinęs: mes pajėgūs atsispirti nelygybei, socialinei atskirčiai ir visuomenės supriešinimui, užtikrinti kokybiškas ir visiems vienodai prieinamas viešąsias paslaugas, investuoti į visų mūsų ateitį.*“¹⁵² Taip pat, prezidentas akcentuoja „visuomenės susipriešinimą“, kuris, jo manymu, yra lygiavertis dėmuo socialinei atskirčiai, nelygybei, kurie turi būti įveikti, norint įgyvendinti gerovės valstybės viziją. Svarbos ir svorio regionų atskirties ir gerovės valstybės sąsajoms teikia G. Nausėdos sėkmingos regioninės politikos prilyginimas gerovės valstybės įgyvendinimui: „*Šių pastangų rezultatas turi būti stipri, teisinga, žalia ir inovatyvi gerovės valstybė, galinti tesėti visuomenei duotus pažadus.*“¹⁵³

Regioninės atskirties diskursas, visų tiriamų diskursų kontekste išsiskiria tuo, kad prezidentas G. Nausėda, siekia įtvirtinti ir pozicionuoti savo lyderystę. Kalbose, susijusiose su regionų plėtra, savivalda, prezidentas retorinėmis priemonėmis formuoja savo, kaip pagrindinio regioninės politikos formuotojo vaidmenį: „*Noriu Jus užtikrinti: man nėra pernelyg smulkii, dėmesio*

¹⁴⁹ EPBO, Trust inclusive policy making, prieiga per internetą: <https://www.oecd.org/gov/trust-inclusive-policy-making.htm>, žiūrėta: 2023-04-01

¹⁵⁰ LRP. (2020). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimo žodis Regionų forume, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimo-zodis-regionu-forume/36176>, žiūrėta: 2022-10-15

¹⁵¹ LRV. (2020). Nutarimas dėl DĖL 2021–2030 METŲ NACIONALINIO PAŽANGOS PLANO PATVIRTINIMO, prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/c1259440f7dd11eab72ddb4a109da1b5>, žiūrėta: 2023-04-11

¹⁵² LRP. (2021). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Regionų forume, prieiga per internetą: [Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Regionų forume | Lietuvos Respublikos Prezidentas \(lrp.lt\)](https://www.lrp.lt/lt/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-regionu-forume), žiūrėta: 2022-10-15

¹⁵³ LRP. (2021). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Regionų forume, prieiga per internetą: [Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Regionų forume | Lietuvos Respublikos Prezidentas \(lrp.lt\)](https://www.lrp.lt/lt/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-regionu-forume), žiūrėta: 2022-10-15

nevertų regionų politikos klausimų. Iki šiol su komanda aplankiau daugumą Lietuvos regionų, o likusiuose dirbsiu artimiausiu metu.“¹⁵⁴ Pateikdamas savo asmeninę atsakomybę ir sakydamas, kad prezidentui nėra pernelyg smulkių ir dėmesio nevertų regionų politikos klausimų, G. Nausėda krypta į populistinę retoriką. Pirma, LR Konstitucijoje (84 str.) numatytuose įgaliojimuose aiškiai įtvirtintos prezidento funkcijos, kuriose nustatyta, kaip netiesiogiai prezidentas prisideda prie vidaus politikos įgyvendinimo. Antra, savo asmenį iškelia kaip vienintelį, atkreipiantį dėmesį ir galintį imtis spęsti regioninės politikos klausimus. „Girdėjau Jus, kai vyko diskusijos dėl savivaldybių finansinio savarankiškumo didinimo, ir padariau viską, kad jos virstų memorandumu – aiškiu ir nedviprasmišku politinių partijų įsipareigojimu. Girdėjau Jūsų argumentus dėl vidaus sandorių galimybių išplėtimo ir privalomo seniūnijų steigimo stabdymo. Girdėjau Jus, kai reikėjo teisingiau paskirstyti kabeliavimo išlaidas, keisti kelių plėtros ir priežiūros programos finansavimą, Lietuvos ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plane rasti lėšų išmaniesiems regionams remti.“¹⁵⁵ Retorinėmis priemonėmis (pakartojimais) stiprinamas emocinis kalbos poveikis, norint sureikšminti savo asmenį. Papildomai pasitelkiama frazė savo pastangų įvertinimui – „padariau viską“. Plėtojant regioninės atskirties diskursą, populistinė retorika ir prezidento asmeninių pastangų šioje srityje sureikšminimu, galimai, siekiama kaupti ateities rinkėjų kapitalą.

Vienos iš regioninės atskirties ir socialinės nelygybės priežasčių, įvardintų prezidento G. Nausėdos, yra visuomenės supriešinimas ir žemas pasitikėjimas tarp centrinės ir regioninių valdžių. Prezidentas teigė: „Juk Lietuva gali būti stipri tik tiek, kiek stiprūs visi jos regionai... Tiek pat laiko raginu kurti veiksmingesnę regioninę politiką ir stiprinti savivaldos institucijas. Šiandien turime ištis puikią progą ieškoti glaudesnės centrinės bei vietos valdžios partnerystės. Jos nepasieksime, nesusigrąžinę centrinės valdžios pasitikėjimo savivalda, kurį anksčiau neapdairiai iššvaistėme.“¹⁵⁶ Centrinės ir regioninės valdžių bendradarbiavimas itin svarbus norint užtikrinti efektyvų ir veiksmingą valdymą, atsižvelgiant į regionų specifiką ir poreikius bei užtikrinti, kad valdymas atitiktų nacionalinius tikslus (EPBO)¹⁵⁷. Be to, politiniame diskurse kalbėtojai, šiuo atveju ir prezidentas G. Nausėda, naudoja žodį „mes“ kaip nuorodą į save ir savo tiesioginę auditoriją, bet kai kada, „mes“ vartojamas, kaip nuoroda į vyriausybę ir „mūsų“ kaip nuoroda į ekonomiką ar ginkluotąsias pajėgas (pvz., „mūsų ekonomikos stiprumas“). Taip kalbėtojas gali subtiliai supriešinti auditorijos interesus

¹⁵⁴ LRP. (2021). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Regionų forume, prieiga per internetą: Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Regionų forume | Lietuvos Respublikos Prezidentas (lrp.lt) žiūrėta: 2022-10-15

¹⁵⁵ LRP. (2022). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimas Lietuvos savivaldybių asociacijos XXVIII narių atstovų suvažiavimo dalyviams, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimas-lietuvas-savivaldybiu-asociacijos-xxviii-nariu-atstovu-suvaziavimo-dalyviams/38197>, žiūrėta: 2022-12-19

¹⁵⁶ LRP. (2021). Prezidento kalba Regionų forume, prieiga per internetą: [Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Regionų forume | Lietuvos Respublikos Prezidentas \(lrp.lt\)](https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-regionu-forume), žiūrėta: 2022-10-15

¹⁵⁷ EPBO, Trust in government, prieiga per internetą: <https://www.oecd.org/governance/trust-in-government/>, žiūrėta: 2023-04-01

su vyriausybės, kariuomenės ar verslo korporacijos interesais (Fairclough, 2000)¹⁵⁸. Todėl, norėdamas pabrėžti gilų susipriešinimą tarp centrinės ir regioninės valdžių, G. Nausėda, savo retorika, ją gali ir padidinti.

Prezidento retorika 2021 m. Regionų forume ir išsakytos mintys atliepia į kvietimą dialogui. Tačiau vertinant ilgesnį laikotarpį, retorika keičiasi ir raginimas, kvietimas dėti pastangas bendradarbiavimui, išnyksta. 2022 m. Savivaldybių XXVIII suvažiavimo kalboje prezidentas pats gilina tam tikrą priešpriešą. Netiesiogiai kritikuodamas centrinės valdžios institucijas „*Jei visos valdžios institucijos geriau girdėtų, ką sako Lietuvos savivalda, ir dažniau atsižvelgtų į jos nuomonę, visai šaliai tai išeitų į naudą. Deja, taip būna anaipol ne visada*“¹⁵⁹ ir nepateikdamas argumentų, pasiūlymų, galimybių vizijos, prezidentas savo kalba neįgalina potencialo centrinės ir savivaldos valdžių vienijimui ar bendram politiniam veiksmui.

3.3.1.4 Efektyvus ES lėšų panaudojimas

ES lėšų panaudojimo diskursas patvirtina ryškią pro europietišką prezidento G. Nausėdos poziciją. Vienas iš jo gerovės valstybės vizijos ramsčių – ES finansavimo efektyvumas. Šis diskursas platus, gali būti suprantamas keleriopai: vertinant biurokratinio ES lėšų skirstymo aparato ar teisinės sistemos efektyvumą bei sąžiningą ES paramos įsisavinimą – visi vertinimo būdai yra svarbūs. Kaip skelbia EK, ES biudžetas daugiausia skirtas investicijoms, todėl ilgalaikis išlaidų planas, žinomas kaip daugiametė finansinė programa, yra tvirtinamas nuo penkerių iki septynerių metų laikotarpiui (EK)¹⁶⁰. Palyginus su praėjusia finansine 2014–2020 m. perspektyva, Lietuvai skirta 1,7 mlrd. eurų daugiau. Bendra ES lėšų Lietuvai suma siekia 14,5 mlrd. Eur palyginamosiomis kainomis (arba daugiau nei 16 mlrd. Eur einamosiomis kainomis). Svarbu tai, kad papildomai prie lėšų iš ES daugiametio biudžeto ir Europos gaivinimo instrumento Lietuva turi galimybę pasiskolinti iš Europos gaivinimo instrumento iki 6,8 proc. BVP (LRP)¹⁶¹. ES Gaivinimo ir atsparumo fonde (angl. Recovery and Resilience Facility), kuris sukurtas kaip atsakas į pandemijos sukeltą ekonomikos, sveikatos, socialinio ir kitų sektorių krizę, Lietuvos valstybei numatyta 2,4 mlrd. eurų dotacijų. Didžioji dalis fondo lėšų bus panaudota tik 2022–2024 metais, klimato kaitos,

¹⁵⁸ Huddy L., Sears D., Levy J. (eds), The Oxford Handbook of Political Psychology, 2nd edn (2013; online edn, Oxford Academic, 16 Dec. 2013), <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199760107.013.0009>, žiūrėta: 2023-04-15

¹⁵⁹ LRP. (2022). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimas Lietuvos savivaldybių asociacijos XXVIII narių atstovų suvažiavimo dalyviams, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimas-lietuvas-savivaldybiu-asociacijos-xxviii-nariu-atstovu-suvaziavimo-dalyviams/38197>, žiūrėta: 2022-12-19

¹⁶⁰ EK, ES biudžetas Lietuvai, prieiga per internetą: https://lithuania.representation.ec.europa.eu/strategija-ir-prioritetai/es-biudzetas-lietuvai_lt, žiūrėta: 2023-04-01

¹⁶¹ LRP, [Prezidentas: rekordinės ES lėšos turi būti nukreiptos reformoms įgyvendinti ir aukštai pridėtinei vertei kurti | Lietuvos Respublikos Prezidentas \(lrp.lt\)](#), žiūrėta: 2023-02-02

skaitmenizacijos ir žmogiškojo kapitalo sritims¹⁶². Svarbu atkreipti dėmesį, kad ES fondų lėšų paskirstymo specifika ir gavimo kriterijai, galimai, darė tiesioginę įtaką prezidento G. Nausėdos gerovės valstybės vizijos koncepcijos formavimuisi. Panašiu metu, kada buvo skelbiama apie ES Gaivinimo ir atsparumo fondo prioritetines sritis lėšoms įsisavinti, prezidentas pirmą kartą surengė konferenciją gerovės valstybės vizijos tema. Pristatydamas gerovės valstybės viziją po 2020 m. Seimo rinkimų nurodė – „Lietuva – stipri, teisinga, žalia ir inovatyvi gerovės valstybė“¹⁶³. Pirmą kartą gerovės valstybės vizija buvo apibrėžta išskirtais 4 sinonimais (stipri, teisinga, žalia, inovatyvi), nurodančiais prezidentinės politikos poveikio sritis (saugumas, viešųjų paslaugų prieinamumas, tvarumas, inovacijos), kurios ypatingai glaudžiai siejasi su ES fondų nubrėžtomis gairėmis, ir šiek tiek nutolsta nuo pagrindinių penkių gerovės valstybės vizijos įgyvendinimo rodiklių. Nuo 2020 m. rudens įvykusios konferencijos gerovės valstybės vizijai pripažinti, akcentuodamas gerovės valstybės viziją, prezidentas nuosekliai ima naudoti stiprios, teisingos, žalios ir inovatyvios gerovės valstybės vizijos vaizdinį. Nuo tol, šiuo pagrindu imamos konstruoti pagrindinės kalbos (metiniai pranešimai). Galima akivaizdžiai įvertinti tai, kad ES fondų lėšų skyrimo prioritetai padarė didelę įtaką G. Nausėdos gerovės valstybės vizijai: : „*Vakar Europos Komisija pateikė naują pasiūlymą dėl ES Daugiametės finansinės perspektyvos bei Europos atsigavimo fondo, kuris taip pat bus skirtas žaliajo kurso, skaitmeninės darbotvarkės, vidaus rinkos ir pramonės nepriklausomybės stiprinimo bei inovacijų ir mokslo sričių finansavimui. Turime būti drąsūs ir išnaudoti šias aplinkybes, pirmieji pasiūlyti ne tik naujus verslo modelius, produktus, paslaugas, bet ir teisinę aplinką mokslo ir inovacijų plėtrai.*“¹⁶⁴

Gerovės valstybės kontekste, gerai išvystytas valstybės biurokratinis aparatas yra būtina sąlyga valstybės gebėjimams įsikišti ir efektyviai spręsti socialines ir ekonomines problemas (Aidukaitė et al., 2012, p. 45) . Tai galioja ir efektyviam ES lėšų skirstymui, nes su ES finansavimu susijęs selektyvus paskirstymo mechanizmas lemia vietos biurokratijos plėtrą (Charasz, Vogler, 2021).¹⁶⁵ Nors G. Nausėda, kalbėdamas apie ES fondų lėšų panaudojimą, neakcentuoja biurokratinio aparato gerinimo tiesiogiai, prezidentas aktyviai ragina efektyviai ir laiku įsisavinti ES lėšas: „*Naujų horizontų Lietuvai atveria 2,2 mlrd. eurų vertės finansavimas iš ES Ekonomikos gaivinimo fondo, dėl*

¹⁶² ES Paramos centras. (2020). Europos Sąjungos parama Lietuvai 2021 – 2027 m. - 14,5 mlrd. Eurų. Prieiga per internetą: [Europos Sąjungos parama Lietuvai 2021 – 2027 m. - 14,5 mlrd. eurų - ES paramos centras](#), žiūrėta: 2023-04-05

¹⁶³ LRP. (2020). Prezidento vizija: Lietuva – stipri, teisinga, žalia ir inovatyvi gerovės valstybė, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/prezidento-vizija-lietuva-stipri-teisinga-zalia-ir-inovatyvi-geroves-valstybe/34937>

¹⁶⁴ LRP. (2020). Prezidento kalba vaizdo konferencijoje „Lietuvos mokslo ir inovacijų politikos stiprinimas rengiantis dalyvavimui „Europos horizontas“ programoje“, prieiga per internetą: [Prezidento kalba vaizdo konferencijoje „Lietuvos mokslo ir inovacijų politikos stiprinimas rengiantis dalyvavimui „Europos horizontas“ programoje“ | Lietuvos Respublikos Prezidentas \(lrp.lt\)](#), žiūrėta 2022-11-02

¹⁶⁵ Charasz, P., Vogler, J. P. (2021). Does EU funding improve local state capacity? Evidence from Polish municipalities. European Union Politics, 22(3), 446–471. Prieiga per internetą: <https://doi.org/10.1177/14651165211005847>, žiūrėta 2023-04-02

kurio daug derėtasi europiniu lygiu. Kol Lietuva tebėra finansinės paramos gavėja, mūsų atsakomybė prieš ateities kartas – laiku ir efektyviai ją panaudoti.“¹⁶⁶ ES paramą prezidentas laiko ir viena iš priemonių pasiekti energetinės nepriklausomybės: „Remdamiesi Europos Sąjungos parama, iki šiol sėkmingai stiprinome savo energetinę nepriklausomybę ir plėtėme infrastruktūrą – darykime tai ir ateityje.“¹⁶⁷ Priešingai, nei regioninės atskirties diskurse, G. Nausėdos retorika išlieka nuosekli, įgalinanti veiksmui. Apimant skirtingas politikos sritis, prezidentas ES paramą mato kaip būdą įveikti atskirtį. Be to, apimamas ne tik nacionalinės politikos laukas, bet pridedama, kad Lietuvai dalyvaujant ES finansuojamose programose, naikinama atskirtis ir tarp skirtingų valstybių: „Didesniam ES konkurencingumui pasaulyje būtina stiprinti ir ES tyrimų pajėgumus. Tam numatytos didesnės milijardinės programos „Europos horizontas“ lėšos. Tačiau čia būtina siekti, kad visos šalys turėtų galimybių dalyvauti programose finansuojamuose projektuose, kitu atveju atskirtis tarp valstybių tik didės.“¹⁶⁸ Teiginys parengtas siekiant įtikinti auditoriją, taip, jog tyrimų pajėgumų stiprinimas yra svarbus ir kad tam yra skirtos lėšos. Tai yra atsakymas į potencialius klausimus ar abejones, kurie gali kilti dėl finansavimo.

Prezidentas vienareikšmiškai pasisako už efektyvų ES lėšų paskirstymą, o diskursas išlieka nuoseklus, vartojama retorika įgalinanti, kviečianti veiksmui. Kita vertus, panašu, kad ES lėšų skyrimo prioritetai paveikė prezidento G. Nausėdos gerovės valstybės vizijos koncepcijos formavimą. Pirminę gerovės valstybės viziją papildė stiprios, teisingos, žalios ir inovatyvios gerovės valstybės vizijos prioritetai, atspindintys ES fondų finansavimo sritis. Taigi, ES lėšų naudojimo diskursas padarė įtaką gerovės valstybės vizijos formavimui ir prezidento G. Nausėdos retoriką.

3.3.1.5 Švietimo kokybės gerinimas

Prezidentas, išskirdamas rodiklį – švietimo kokybės pažangą, gerovės valstybės vizijos įgyvendinimui, uždavė toną keliasluoksniame diskursui. Šis diskursas apima ne tik geresnių akademinių rezultatų pasiekimą, mokslinių inovacijų plėtrą, bet ir platesnį požiūrį, kaip švietimo sistema gali prisidėti prie socialinės atskirties mažinimo. Švietimas, Wilensky (1975, p. 5-7)¹⁶⁹ nuomone, turėtų būti vertinamas ir analizuojamas atskirai nuo kitų gerovės dalių. Jo nuomone,

¹⁶⁶LRP. (2022). LR Prezidento Gitano Nausėdos metinis pranešimas, prieiga per internetą: [Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos metinis pranešimas | Lietuvos Respublikos Prezidentas \(lrp.lt\)](https://www.lrp.lt/lt/prezidentas/prezidentas-gitano-nausedos-metinis-pranesimas), žiūrėta: 2022-11-15

¹⁶⁷LRP. (2020). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba konferencijoje „Gerovės valstybės kontūrai Lietuvoje“, prieiga per internetą: [Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba konferencijoje „Gerovės valstybės kontūrai Lietuvoje“ | Lietuvos Respublikos Prezidentas \(lrp.lt\)](https://www.lrp.lt/lt/prezidentas/prezidentas-gitano-nausedos-kalba-konferencijoje-geroves-valstybes-konturai-lietuvoje), žiūrėta: 2022-10-19

¹⁶⁸LRP. (2020). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Vokietijos pirmininkavimui Europos Sąjungos Tarybai skirtoje konferencijoje „Kartu. Atkurime Europą“, prieiga per internetą: [Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Vokietijos pirmininkavimui Europos Sąjungos Tarybai skirtoje konferencijoje „Kartu. Atkurime Europą“ | Lietuvos Respublikos Prezidentas \(lrp.lt\)](https://www.lrp.lt/lt/prezidentas/prezidentas-gitano-nausedos-kalba-vokietijos-pirmininkavimui-europos-sajungos-tarybai-skirtoje-konferencijoje-kartu-atkurime-europa), žiūrėta: 2022-12-29

¹⁶⁹Wilensky, H. L. (1975). The welfare state and equality: Structural and ideological roots of public expenditures. University Of California Press, 151 pages

socialinė politika socialinei lygybei tiesioginės įtakos turi daug daugiau nei investicijos į švietimą. Busemeyer (Busemeyer, 2017)¹⁷⁰ iš dalies pritaria, kad ryšys tarp švietimo ir socialinės nelygybės nėra akivaizdus. Jis teigia, kad švietimo galimybės prisidėti prie socialinės nelygybės mažinimo labai priklauso nuo dviejų veiksnių: darbo pasidalijimo tarp viešųjų ir privačių švietimo finansavimo šaltinių ir pusiausvyros tarp aukštojo ir profesinio mokymo. Šalyse, kuriose didelė privačių švietimo finansavimo šaltinių dalis (didžiąją jų dalį sudaro mokestis už mokslą), socialinės ir ekonominės nelygybės lygis yra gerokai aukštesnis, o šalyse, kuriose vyrauja viešieji finansavimo šaltiniai, galima pastebėti priešingai (Busemeyer, 2015, p. 194)¹⁷¹. Anglakalbėse ir Skandinavijos šalyse į švietimą ir socialinę politiką žiūrima kaip į susijusias platesnes visuomeninės intervencijos strategijos dalis, o kontinentinės Europos švietimo ir socialinės politikos sritys yra labiau atskirtos.

Prezidento G. Nausėdos gerovės valstybės vizijoje švietimas pateikiamas, kaip galima prielaida socialinei lygybei įgyvendinti, akcentuojant, kad švietimo paslaugos turi būti prieinamos visiems: *„Lietuvos švietimas tikrai gali ir turi būti socialiai teisingas – vienodai kokybiškas ir prieinamas nuo ikimokyklinio ugdymo iki aukštojo mokslo“*¹⁷². Šią problemą aukštajame moksle G. Nausėda sprendė pasiūlydamas mažinti kliūčių įgyti aukštąjį išsilavinimą ir jaunuoliams, kurie jau turi darbo patirties ar yra įgiję kvalifikaciją¹⁷³, o kalbant apie ikimokyklinį ugdymą, įvestas „Lygaus starto“ paketas. G. Nausėda savo retorikoje akcentuoja siekį užtikrinti aukštą švietimo paslaugų prieinamumą: *„Švietimo sistemos atnaujinimas užtikrinant lygaus starto galimybes visiems Lietuvos vaikams, kad ir kur jie gyventų...“*¹⁷⁴ ir *„Laikydamas švietimą prioritetu, siekiu su „Lygaus starto“ iniciatyva plėsti darželių prieinamumą socialinę riziką patiriančių šeimų vaikams. Turime užtikrinti, kad švietimo sistema atlieptų kiekvieno vaiko ugdymosi poreikius, o formalųjį švietimą papildytų neformalusis. Kokybiškas turinys turi būti pasiekiamas ir prieinamas visiems!“*¹⁷⁵. Vėlgi, ši citata iliustruoja populistinę ir tuščią retoriką – neišlaikoma loginė kalbos linija – nuo pradinio ugdymo prieinamumo didinimo abstrakčiai pereinama prie įvairių lygių švietimo kokybės ir turinio prieinamumo. Prezidentas, kalbėdamas apie švietimą, proginėse kalbose nevengia ir plataus retorinių

¹⁷⁰ Busemeyer, M.R. (2017). Education and the Welfare State: A Short Comment on a Complex Relationship. Political Science and Politics ; 50 (2017), 2. - S. pp. 426-427. Prieiga per internetą: <https://dx.doi.org/10.1017/S104909651600295X> žiūrėta: 2023-04-13

¹⁷¹ Busemeyer, M.R. (2015). Skills and Inequality: The Political Economy of Education and Training Reforms in Western Welfare States. Cambridge, New York: Cambridge University Press .

¹⁷² LRP. (2021). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba diskusijoje „Kaip mokyti ir mokytis“, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-diskusijoje-kaip-mokyti-ir-mokytis/36745> žiūrėta: 2023-04-13

¹⁷³ LRP. (2022). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos metinis pranešimas, prieiga per internetą: [Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos metinis pranešimas | Lietuvos Respublikos Prezidentas \(lrp.lt\)](https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-metinis-pranešimas), žiūrėta: 2022-11-15

¹⁷⁴ LRP. (2020). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimas Seimo rudens sesijos pradžios proga, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimas-seimo-rudens-sesijos-pradzios-proga/36174>, žiūrėta: 2023-02-05

¹⁷⁵ LRP. (2020). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba pristatant Gerovės Lietuvos viziją, prieiga per internetą: [Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba pristatant Gerovės Lietuvos viziją | Lietuvos Respublikos Prezidentas \(lrp.lt\)](https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-pristatant-geroves-lietuvas-vizija), žiūrėta: 2022-10-19

priemonių spektro savo kalbos įtakai pabrėžti: „*mokslas turi būti prieinamas ne tik didžiūnų rūmams, bet ir kaimų bakūžėms*.“¹⁷⁶ Metonimija ir siekiamu kurti kontrastu („didžiūnų rūmų“ ir „kaimų bakūžių“) pateiktas teiginys tampa stipresnis ir ryškesnis, pabrėžiama socialinė nelygybė ir poreikis jos mažinimui.

Svarbu pažymėti, kad prezidentas šią „Lygaus starto“ iniciatyvą vertina ir socialinei lygybei įgyvendinti reikalinga priemone, ir kaip „*efektyviausia priemone mažinti moksleivių pažangumo skirtumus ateityje*“¹⁷⁷. Anot prezidento, jo nurodomos priemonės, įskaitant „Lygaus starto“ paketą turės įtakos moksleivių pažangumui: „*Pasaulinėje rinkoje pirmiausia konkuruojame savo žiniomis ir gebėjimais. Todėl jau dabar klosiu pamatus tam, kad po dešimtmečio Lietuva pagal moksleivių rezultatus patektų tarp 20 geriausių valstybių pasaulyje*.“¹⁷⁸ Pradinio ugdymo paslaugų visuotinis pasiekiamumas ir valstybinių lėšų skyrimas atspindi socialdemokratinio gerovės modeliui būdingas pastangas. Pagal Busemeyer (2017)¹⁷⁹, aukštojo mokslo plėtros fone turi vykti diskusijos apie jo finansavimą: viešasis finansavimas ir subsidijos yra svarbūs, kad būtų galima studentams iš socialiai silpnųjų šeimų sudaryti sąlygas dalyvauti aukštosiose mokyklose žinių ekonomikos augime. Švietimo finansavimo mechanizmų prezidentas atskirai neaptaria ir neįvardina.

Siekdamas gerinti švietimo kokybę, prezidentas kritikuoja ankstesnes, ir anot jo, nesėkmingas pastangas reformuoti švietimo sistemą. G. Nausėda savo kalbose (ypatingai metiniuose pranešimuose) ragina pasirašyti nacionalinį švietimo partijų susitarimą, siekiant įtvirtinti stabilumą ir užtikrinti bendrą būsimų reformų vientisumą šioje srityje: „*Tenka pripažinti, kad trys nenuoseklių, viena kitai prieštaraujančių švietimo reformų dešimtmečiai padarė mūsų jaunimui didelę žalą. Todėl sveikinu pastangas pasiekti nacionalinį politinių partijų susitarimą dėl švietimo kokybės ir viliuosi, kad jis bus pasirašytas dar šiais metais*.“¹⁸⁰ Kita vertus, prezidento siekiai švietimo srityje tarpusavyje disonuoja: optimizuoti mokyklų tinklą, ir kartu siekti nutolusiuose regionuose teikti visiems prieinamas švietimo paslaugas, akcentuoti įtraukiojo ugdymo svarbą (2021 m. metiniame pranešime), kitų metų pranešime nurodoma, kad trūksta tokio tipo specialistų.

Vertinant mokslinių gerovės valstybės modelių kontekste, švietimo kokybės gerinimo diskursas G. Nausėdos gerovės valstybės vizijoje netikslus. Viena vertus, nėra tiksliai aišku, kokio

¹⁷⁶ LRP. (2020). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Steigiamojo Seimo ir Lietuvos Respublikos šimtmečio minėjime, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-steigiamojo-seimo-ir-lietuvas-respublikos-simtmečio-minejime/36158>, žiūrėta: 2022-10-29

¹⁷⁷ LRP. (2021). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Steigiamojo Seimo ir Lietuvos Respublikos šimtmečio minėjime, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-metinis-pranesimas/36206> žiūrėta: 2022-11-12

¹⁷⁸ LRP. (2020). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba pristatant Gerovės Lietuvos viziją, prieiga per internetą: [Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba pristatant Gerovės Lietuvos viziją | Lietuvos Respublikos Prezidentas \(lrp.lt\)](https://www.lrp.lt/lt/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-metinis-pranesimas/36206), žiūrėta: 2022-10-19

¹⁷⁹ Ten pat

¹⁸⁰ LRP. (2021). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos metinis pranešimas, prieiga per internetą: [Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos metinis pranešimas | Lietuvos Respublikos Prezidentas \(lrp.lt\)](https://www.lrp.lt/lt/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-metinis-pranesimas/36206) žiūrėta: 2022-11-12

mokslinio gerovės valstybės modelio principais vadovaujasi prezidentas. Jo retorikoje naudojami diskursai varijuoja tarp socialdemokratinio ir konservatyvaus modelių, tačiau nei vieno iki galo neatitinka. Pavyzdžiui, kontinentinės Europos šalyse ir, ypač Vokietijoje, didžiausia lėšų dalis skiriama bendrajam (viduriniam) ir profesiniam ugdymui, nukreipiant į vidurinės ir aukštesnės grandies profesines pozicijas (Allmendinger, Leibfried, 2003, p. 73)¹⁸¹. G. Nausėdos kalbose profesinis ugdymas itin retai tampa kalbų ir pranešimų objektu. Tik 2022 m. metiniame pranešime jis užsiminė apie poreikį modernizuoti profesinio ugdymo sistemą: „*Daugiau dėmesio nusipelno profesinio mokymo sistema, kurią būtina modernizuoti ir pritaikyti šiuolaikiniams poreikiams.*“¹⁸² Taip pat, vertinant švietimą gerovės valstybės koncepcijų kontekste, svarbus lėšų atitinkamai sričiai perskirstymas. Nors kalbėdamas apie lėšų perskirstymą, prezidentas, vertindamas ekonomikos augimą įvardino savo įsitikinimą, kaip turi būti paskirstomos lėšos: „*Esu įsitikinęs – viešųjų pajamų paslaugoms skiriama dalis turi didėti bent iki 35 proc. BVP...*“¹⁸³, tačiau lėšų švietimui, sveikatos apsaugai ir kitoms sritims, prezidentas tikisi „sutaupyti“ pažabojant korupciją ir šešėlių: „*Todėl mano prioritetas yra skaidrūs viešieji pirkimai ir korupcijos pažabojimas. Sėkmės atveju sutaupyti lėšas, kurias galėtume skirti sveikatos apsaugai, švietimui, pensijoms ir kitoms socialinėms reikmėms.*“¹⁸⁴ Liberalaus gerovės valstybės modelyje prioritetas, skiriamas švietimui, vietoje investicijų socialinei apsaugai, socialdemokratiname – prioritetizuojamos abi sritys, todėl egzistuoja aukštas išlaidų lygis, konservatyviajame modelio šalyse taikomas kompromisinis kelias – didelis finansavimas socialinei apsaugai, su, palyginti nedidelėmis išlaidomis švietimui (Allmendinger, Leibfried, 2003, p. 77)¹⁸⁵. Iš prezidento G. Nausėdos retorikos ne visiškai aišku, kam būtų skiriama didžioji dalis „sutaupytų“ lėšų – švietimui, pensijoms, sveikatos apsaugai ar kt.

Analizuojant ES dotacijas ir paramą švietimui, daugiausiai dėmesio prezidento kalbose tenka mokslo tyrimų ir inovacijų sritims. Panašu, kad visas išskirtas reformas prezidentas, susijusias su inovacijomis, prezidentas derina su ES institucijų darbotvarka ir ES fondų skyrimo tvarka: „*Turime kuo efektyviau derinti nacionalinę ir europinę darbotvarkes, aktyviai prisidedami prie svarbių*

¹⁸¹ Allmendinger, J., Leibfried, S. (2003). Education and the welfare state: the four worlds of competence production. *Journal of European Social Policy*, 13(1), 63–81. doi:10.1177/0958928703013001047

¹⁸² LRP. (2022). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos metinis pranešimas, prieiga per internetą: [Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos metinis pranešimas | Lietuvos Respublikos Prezidentas \(lrp.lt\)](https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-metinis-pranesimas), žiūrėta: 2022-11-15

¹⁸³ LRP. (2020). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba pristatant Gerovės Lietuvos viziją, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-pristatant-geroves-lietuvas-vizija/36177>, žiūrėta: 2022-10-19

¹⁸⁴ LRP. (2020). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos metinis pranešimas, prieiga per internetą: [Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos metinis pranešimas | Lietuvos Respublikos Prezidentas \(lrp.lt\)](https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-metinis-pranesimas), žiūrėta: 2022-10-19

¹⁸⁵ Allmendinger, J., Leibfried, S. (2003). Education and the welfare state: the four worlds of competence production. *Journal of European Social Policy*, 13(1), 63–81. doi:10.1177/0958928703013001047

*Europos Sąjungos iniciatyvų tokiose srityse kaip inovacijų politika.*¹⁸⁶ Prezidentas kuria diskursą, kaip perpasakotojas, kuriame siekiama akcentuoti ES institucijų rekomendacijas Lietuvai, pabrėžiant koordinuotos mokslinių tyrimų ir inovacijų politikos svarbą ir pasiūlant konkrečią institucinę priemonę to siekti: „Antra, kaip rekomendavo Europos Komisija ir EBPO, privalome išspręsti mokslo ir inovacijų įstaigų fragmentacijos problemą. Mums reikia kurti nuoseklią mokslinių tyrimų ir inovacijų politiką, koordinuoti politikos formuotojų ir įgyvendintojų veiklą bei stiprinti jų ryšius. Visa tai galima pasiekti įsteigiant vyriausiojo mokslo ir inovacijų pareigūno pareigybę.“¹⁸⁷ Tačiau retorinėmis priemonėmis Nausėda naudoja problemos iškėlimo ir sprendimo pasiūlymo strategiją, savo asmeninei pozicijai sustiprinti: problema – mokslo ir inovacijų įstaigų fragmentacija, siūloma sprendimas – kurti nuoseklią mokslinių tyrimų ir inovacijų politiką, koordinuoti politikos formuotojų ir įgyvendintojų veiklą bei stiprinti jų ryšius. Prezidentas nurodo esmines problemas, susijusias su mokslo ir inovacijų plėtra Lietuvoje: „Lietuvoje mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros (MTEP) veikloms išleidžiama bene pusterčio karto mažiau nei ES šalių vidurkis. Išlaidos iš Lietuvos biudžeto mokslo ir inovacijų plėtrai yra bene du kartus mažesnės, o privačių investicijų lygis net keturis kartus mažesnis nei ES vidurkis.“¹⁸⁸ Todėl viena dažniausių prezidento rekomendacijų inovacijų politikos įgyvendinimui – efektyvus ES fondų lėšų naudojimas. ES fondų lėšų naudojimo ir inovacijų politikos diskursai susisieja tarpusavyje dėl neišvengiamo ES fondų lėšų poreikio įgyvendinti inovacijų politiką.

¹⁸⁶ LRP. (2020). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba konferencijoje „Gerovės valstybės kontūrai Lietuvoje“, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-konferencijoje-geroves-valstybes-konturai-lietuvoje/36199>, žiūrėta: 2022-10-19

¹⁸⁷ LRP. (2021). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimo žodis konferencijoje „Europos horizontas: galimybės Lietuvai“, prieiga per internetą: [Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimo žodis konferencijoje „Europos horizontas: galimybės Lietuvai“ | Lietuvos Respublikos Prezidentas \(lrp.lt\)](#) žiūrėta 2022-11-02

¹⁸⁸ LRP. (2020). Prezidento kalba vaizdo konferencijoje „Lietuvos mokslo ir inovacijų politikos stiprinimas rengiantis dalyvavimui „Europos horizontas“ programoje“, prieiga per internetą: [Prezidento kalba vaizdo konferencijoje „Lietuvos mokslo ir inovacijų politikos stiprinimas rengiantis dalyvavimui „Europos horizontas“ programoje“ | Lietuvos Respublikos Prezidentas \(lrp.lt\)](#), žiūrėta 2022-11-02

IŠVADOS

1. Gerovės valstybės koncepcijos ištakos susijusios su socialinės apsaugos politikos Vakarų Europoje vystymusi. Gerovės valstybės koncepcija apima įvairias valstybės pastangas užtikrinti tam tikrą gerovės lygį savo piliečiams. Sutariama, kad visos šiuolaikinės nacionalinės socialinės apsaugos sistemos gali būti interpretuojamos kaip tiesioginės istorinių Bismarck ar Beveridge sistemų pasekės. Pagal tris pagrindinius rodiklius – dekomodifikaciją, defamilizaciją ir stratifikaciją – išskiriami ir pagrindiniai moksliniai gerovės valstybės koncepcijos modeliai (liberalusis, konservatyvusis, socialdemokratinis, pietų Europos ir Vidurio bei Rytų Europos).
2. Retorika yra viena iš esminių politinės komunikacijos įtikinimo strategijų, padedančių pasiekti politinius tikslus ir išlaikyti nuolatinę komunikacijos sąveiką tarp pranešėjo ir gavėjo. Prezidentinė retorika yra ypatinga ir svarbi, nes ji traktuojama kaip valdymo strategija ar įrankis, padedantis siekti politinių tikslų, įtikinti kitas valdžios institucijas ir visuomenę bei formuoti savo politinį įvaizdį ir kurti unikalius diskursus. Prezidento retorika kuriami diskursai tarnauja kaip galios priemonė. Jais apibrėžiama politinė realybė, nurodomos svarbios problemos ir reaguojama į visuomenės nuostatas ir įvykius. Todėl prezidentinės galios santykis tiesiogiai veikia politinį lauką – kuriami diskursai konvertuojasi į politinę valią, kuri vėliau tampa politiniu veiksmu. LR Prezidento G. Nausėdos gerovės valstybės vizija siekiama garantuoti atitinkamą materialinę gerovę savo piliečiams, taip mažinant socialinę atskirtį. Šalies vadovo diskursams esant netiksliams ar klaidinantiems, jų poveikis visuomenei gali būti neigiamas.
3. Tyrimo metu taikyta kritinė diskurso analizė (KDA) leido kompleksiškai atskleisti LR prezidento Gitano Nausėdos oficialiose viešose kalbose pasireiškiančių gerovės valstybės vizijos diskursų ir mokslinės gerovės valstybės raiškos sąsajas. Ši metodologinė strategija leido atskleisti svarbius elementus, kurie yra reikalingi diskurso analizei: jo turinį (dominuojančias temas ir politinę retoriką), struktūrą (diskursų sąveikas). Išskirti penki pagrindiniai diskursai, kuriais konstruojama LR prezidento G. Nausėdos gerovės valstybės vizija. Todėl buvo tiriama, kaip LR prezidento G. Nausėdos gerovės valstybės vizijos diskursuose pasireiškia mokslinės gerovės valstybės koncepcijos elementai:
 - 3.1. Pajamų nelygybės mažinimo diskursas sutampa su gerovės valstybės koncepcijos tikslais. Šis diskursas konstruojamas kartu su socialinės atskirties, nelygybės ar skurdo diskursais ar jų kontekste. Remiantis G. Nausėdos retorika, pajamų nelygybės mažinimas nukreiptas į pažeidžiamiausias socialines klases. Todėl tai labiausiai atspindi liberalaus gerovės valstybės modelio nuostatas.
 - 3.2. Nors biudžeto pajamų nuo 30 proc. iki 35 proc. BVP padidinimas – lengviausiai kiekybiškai pamatuojamas G. Nausėdos gerovės valstybės vizijos įgyvendinimo rodiklis, tačiau diskursas, kurį kuria prezidentas nevienareikšmiškas ir ne visai aiškus. Esamą

mokestinę sistemą prezidentas vertinęs kaip neteisingą, aiškiai nenurodė, kokia mokestinė sistema geriausiai atitiktų jo gerovės valstybės viziją.

- 3.3. Regioninės atskirties diskursas yra vienas kompleksiškiausių ir sudėtingiausių diskursų. Regioninė atskirtis prezidento retorikoje persipina su skirtingais – visuomenės susipriešinimo, socialinės atskirties, nelygybės, nepasitikėjimo valdžia diskursais. Tačiau, prezidento dėmesio centre – centrinės ir regioninės valdžių bendradarbiavimo ir pasitikėjimo – įtakos sferų perbraižymo klausimai. Plėtojant šį diskursą, neišvengiama populistinės retorikos, nes prezidentas formuoja savo, kaip pagrindinio regioninės politikos formuotojo, vaidmenį. Gerovės valstybės koncepcijos kontekste, šis diskursas svarbus tiek, kiek gali padaryti įtakos socialinės atskirties mažinimui.
- 3.4. Efektyvaus ES lėšų panaudojimo diskursas G. Nausėdos kalbose lydimas pozityvaus, įgalinančio tono. ES ir jos fondų parama prezidento vertinama kaip rimta priemonė prisidėti prie gerovės kūrimo šalyje. Gerovės valstybės vizija tiriamuoju laikotarpiu kito: atliekant tyrimą buvo pastebėta, kad prezidento G. Nausėdos gerovės valstybės vizijos kontūrai pritaikyti ES lėšų šalims narėms skyrimo prioritetams.
- 3.5. Tyrime buvo remiamasi požiūriais, kad ryšys tarp socialinės atskirties ir švietimo nėra akivaizdus, priešingai nei prezidento G. Nausėdos gerovės valstybės vizijoje. Plėtodamas švietimo temą, švietimą šalies vadovas laiko prielaida socialinei atskirčiai sumažinti. Jo retorika mokslinių gerovės valstybės modelių kontekste svyruoja nuo socialdemokratinio iki konservatyvaus. Prezidento nuostatų negalima priskirti konkrečiame gerovės valstybės modelių spektro taške dėl jo formuojamų diskursų nenuoseklumo ir eklektiškumo.

PASIŪLYMAI, REKOMENDACIJOS

Prezidento retorika kuriami diskursai ir naratyvai dėl jų nenuoseklumo ir eklektiškumo nesuderinami su konkrečiu gerovės valstybės koncepcijos modeliu. Kad LR Prezidento G. Nausėdos kalbose formuojami gerovės valstybės diskursai būtų mažiau eklektiški, o pasireiškiantys moksliniai gerovės valstybės modelių elementai oficialiose viešose kalbose būtų nuoseklūs, rekomenduojama:

1. Aiškiai nurodyti ir pagrįsti, kokį gerovės valstybės modelį siekiama įgyvendinti.
2. Inauguracinėje kalboje išskirtus rodiklius, kuriais siekiama įgyvendinti gerovės valstybės viziją, susieti su politinių priemonių įgyvendinimu, paisant konkreta mokslinio gerovės valstybės modelio nuostatų.
3. Sukurti komunikacinę strategiją ir taktinį komunikacijos planą, laikantis vienos gerovės valstybės modelio ašies.

LITERATŪROS IR ŠALTINIŲ SĄRAŠAS

1. Aidukaitė, J., Bogdanova, N., Guogis, A. (2012). *Gerovės valstybės kūrimas Lietuvoje: mitas ar realybė?* Vilnius: Lietuvos socialinių tyrimų centras.
2. Allmendinger, J., Leibfried, S. (2003). *Education and the welfare state: the four worlds of competence production*. Journal of European Social Policy, 13(1), 63–81. doi:10.1177/0958928703013001047
3. Altikriti, S. (2016). *Persuasive speech acts in Barack Obama's inaugural speeches (2009, 2013) and the last state of the union address*. International Journal of Linguistics, 8(2), p. 47–66. Prieiga per internetą: <https://doi.org/10.5296/ijl.v8i2.9274>
4. Bayley, P. (2005). *Analysing language and politics*. Online Journal of Interdisciplinary Studies of Language and Culture. Prieiga per internetą: Analysing language and politics | Paul Bayley - Academia.edu
5. Bannister, G., Mourmouras, A. (2018). *Welfare Versus GDP: What Makes People Better Off*, prieiga per internetą: <https://www.imf.org/en/Blogs/Articles/2018/03/07/welfare-versus-gdp-what-makes-people-better-off>
6. Barr, N. (2012). *The Economics of the Welfare State*. 5th ed., Oxford: Oxford University Press.
7. Bielinis, L. (2011). *Prezidentė*. Vilnius: Knygius.
8. Bimes, T. (2009). *Understanding the rhetorical presidency*. The Oxford handbook of the American presidency.
9. Bitinas, A., Litvaitienė, J., Tartilas, J. (2011). *Socialinės apsaugos teisė*. Vilnius : Mykolo Romerio universiteto Leidybos centras.
10. Buckley, I. (2006). *Retorikos tradicija XIX amžiaus lietuvių literatūroje*, Vilnius: Versus aureus
11. Busemeyer, M.R. (2015). *Skills and Inequality: The Political Economy of Education and Training Reforms in Western Welfare States*. Cambridge, New York: Cambridge University Press .
12. Busemeyer, M.R. (2017). *Education and the Welfare State: A Short Comment on a Complex Relationship*. Political Science and Politics ; 50 (2017), 2. - S. pp. 426-427. Prieiga per internetą: <https://dx.doi.org/10.1017/S104909651600295X> [žiūrėta: 2023-04-13]
13. Campbell, K. K., Jamieson, K. H. (2008). *Presidents creating the presidency : deeds done in words*. University of Chicago Press.
14. Charasz, P., Vogler, J. P. (2021). *Does EU funding improve local state capacity? Evidence from Polish municipalities*. European Union Politics, 22(3), 446–471. <https://doi.org/10.1177/14651165211005847>
15. Charteris-Black, J. (2011). *Politicians and Rhetoric: The Persuasive Power of Metaphor*. 2nd Edition, Palgrave Macmillan, London. <https://doi.org/10.1057/9780230319899>
16. Cheng, M. (2006). *Constructing a new political spectacle: tactics of Chen Shui-bian's 2000 and 2004 Inaugural Speeches*. Discourse Society. Vol. 17(5), pp. 583–608.
17. Chung, J. C., Park, H. W. (2010). *Textual analysis of a political message: the inaugural addresses of two Korean presidents*. Social Science Information, 49(2), 215–239. doi:10.1177/0539018409359370
18. Černiakova, V., Grigaliūnienė, J. (2017). *“Prezidentinė retorika: Dalios Grybauskaitės ir Baracko Obamos kalbų raktažodžių analizė”*, Vertimo studijos, 90, pp. 75-95. Doi: 10.15388/VertStud.2016.9.10434.
19. Delsen, L. (2003). *Are European welfare states sustainable?, Coordination and growth in economies*, University of Nijmegen, prieiga per internetą: https://www.researchgate.net/publication/4868511_Are_European_welfare_states_sustainable
20. Denton, R., Woodward, G., (1990). *Political Communication in America*, New York : Praeger

21. Dunn, C., Eble, M. (2015). *Giving Voice to the Silenced: Using Critical Discourse Analysis to Inform Crisis Communication Theory*. Journal of Business Ethics, 132(4), 717–735. Prieiga per internetą: <http://www.jstor.org/stable/24703558>
22. Esping-Andersen, G. (1990). *The Three Worlds of Welfare Capitalism*. Oxford: Polity Press.
23. Esping-Andersen, G., Myles, J.(2012). *Economic Inequality and the Welfare State'*, in Brian Nolan, Wiemer Salverda, and Timothy M. Smeeding (eds), *The Oxford Handbook of Economic Inequality*, <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199606061.013.0025>
24. Fairclough, N. (1989). *Language and Power*, New York: Longman.
25. Fairclough, N. (2013). *Critical discourse analysis* // *The Routledge Handbook of Discourse Analysis* (Routledge Handbooks in Applied Linguistics), James Paul Gee (Editor), Michael Handford (Editor), Routledge, 1 edition
26. Gabrėnaitė, E. (2019). *Retorinė elokucija: politinio diskurso figūratyvioji raiška*, LITUANISTICA. 2019. T. 65. Nr. 3 (117), p. 220–229, Lietuvos mokslų akademija
27. Greve, B. (Ed.) (2012). *The Routledge Handbook of the Welfare State (1st ed.)*. Routledge.
28. Guogis, A., Rakšnys, A. V. (2021). *Prezidento vaidmuo gerovės valstybės kūrimo procesuose: Lietuvos respublikos prezidento G. Nausėdos atvejis*, Tiltai, Nr. 1, pp. 121–131, DOI: 10.15181/tbb.v86i1.2263
29. Guogis, A., Svirbutaitė-Krutkienė, G. (2020). *Gerovės valstybės sampratos ir matavimų problemos*, Socialinis Darbas. Patirtis Ir Metodai. 25 (1), ISSN 2029-0470
30. Hay, C., Wincott, D.(2012), *The Political Economy of European Welfare Capitalism*. Basingstoke: Palgrave Macmillan
31. Hardin, K. J. (2010). *Trying to persuade: speech acts in the persuasive discourse of intermediate spanish learners. A Mosaic of Languages and Cultures: Studies celebrating the Career of Karl J. Franklin*, p. 155–179. Prieiga per internetą: <https://www.sil.org/system/files/reapdata/15/10/79/151079503317369668843773596249668169269/52538.pdf>
32. Hemerijck, A. (2012). *Changing Welfare States*. Oxford: Oxford University Press
33. Huddy L., Sears D., Levy J. (eds), *The Oxford Handbook of Political Psychology*, 2nd edn (2013; online edn, Oxford Academic, 16 Dec. 2013), <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199760107.013.0009>
34. Ivaškaitė-Tamošiūnė, V. (2012). *Persikirstymas gerovės valstybės kilmės teorijose*, Socialinė teorija, empirija, politika ir praktika, Vol. 6, <https://doi.org/10.15388/STEPP.2012.0.1858>
35. Jastramskis, M. (2021) *Mums reikia vado? Prezidento institucija nuo Landsbergio iki Nausėdos*. Vilnius: „Baltų lankų“ leidyba.
36. Johnson ,M., McLean, E. (2020). *Critical discourse analysis*, International Encyclopedia of Human Geography (Second Edition), prieiga internetu: <https://www.sciencedirect.com/topics/social-sciences/critical-discourse-analysis>
37. Juodaitytė A., Rūdytė K., 2009, *Diskursas, kaip socialinių-educacinių reiškinių kontesktualaus supratimo metodologinė prieiga*, Mokytojų ugdymas, Nr. 12 (1), 27–43
38. Kaid, L. L., Holtz-Bacha, C. (2008). *Encyclopedia of Political Communication*, (Vols. 1-2). SAGE Publications, Inc., prieiga per internetą: <https://dx.doi.org/10.4135/9781412953993>
39. Kane, J., Patapan, H. (2010). *The Artless Art: Leadership and the Limits of Democratic Rhetoric*, Australian Journal of Political Science, 45:3, 371-389, DOI: 10.1080/10361146.2010.499162
40. Kingdon, J.W., 1984, *Agendas, Alternatives, and Public Policies*. New York: Harper Collins College Publishers
41. Kramp, P. (2010). *Gross Domestic Product and Welfare*, pp. 89-104, prieiga per internetą: https://www.nationalbanken.dk/en/publications/Documents/2010/07/gross_2q_2010_A.pdf
42. Lakof, R. (1992). *Persuasive discourse and ordinary conversation, with examples from advertising. Analyzing Discourse: Text and Talk*, pp. 25–42. Prieiga per internetą: https://repository.library.georgetown.edu/bitstream/handle/10822/555474/GURT_1981.pdf?sequence=1&isAllowed=y

43. Manzi, T. (2012). *The Argumentative Turn in Public Policy*, prieiga per internetą: <https://www.sciencedirect.com/referencework/9780080471716/international-encyclopedia-of-housing-and-home>
44. Manzi, T. (2012). *The Argumentative Turn in Public Policy*, prieiga per internetą: <https://www.sciencedirect.com/referencework/9780080471716/international-encyclopedia-of-housing-and-home> [žiūrėta: 2023-04-15]
45. Matkevičienė R. (2011). *Rizikos komunikacija Lietuvos prezidentų inauguracinėse kalbose*. Information & Media, 55, 71-81, prieiga per internetą: <https://doi.org/10.15388/Im.2011.0.3161>
46. McNair, B. (2011). *An Introduction to Political Communication*, (5th ed.). Routledge. Prieiga per internetą: <https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=533886c83c034cc59bc0261b30b83834b5b1a3aa>
47. Mills, S. (1997). *Discourse*. London: Routledge.
48. Munawar, B. (2018). *Discourse in Matrix of Power: The Textual Analysis of First Presidential Speech by Donald. J. Trump at White House in the Context of Norman Fairclough's Modal of Three Levels of Discourse*, International Journal of Applied Linguistics & English Literature, E-ISSN: 2200-3452 & P-ISSN: 2200-3592
49. O'Connor, J. (1996). *From Welfare State to Gendering Welfare State Regimes*, Current Sociology, 44 (2): 1–124.
50. Palier, B. (2007). *A Long Good Bye to Bismarck? The Politics of Welfare Reforms in Continental Europe*. Paper presented at the RC19 conference “Social policy in a globalizing world: developing a north-south dialogue”
51. Perloff, R. M. (2014). *The dynamics of political communication : media and politics in a digital age*. New York, NY: Routledge
52. Pierson, P. (1996). *The New Politics of the Welfare State*. World Politics, 48(2), 143–179. <http://www.jstor.org/stable/25053959>
53. Power, S. (2004). *Comment: The Ingredients of Successful Political Leadership*, Political Science, 56:2, 11-18, DOI: 10.1177/003231870405600203
54. Prasad, M., Deng, Y, 2008, *Taxation and the worlds of welfare*, LIS Working Paper Series, No. 480, *Luxembourg Income Study (LIS)*, Luxembourg, prieiga per internetą: <https://www.econstor.eu/bitstream/10419/95615/1/576828521.pdf>
55. Shamir, H. (2010). *The State of Care: Rethinking the Distributive Effects of Familial Care Policies in Liberal Welfare States*. American Journal of Comparative Law, 58(4), 953–986. doi:10.5131/ajcl.2010.0008
56. Smalskys, V. (2005). „Gerovės valstybės“ ir socialinės viešosios politikos krypčių teoriniai aspektai. Viešoji Politika Ir Administravimas. Nr. 11, ISSN 1648-2603
57. Smith, C. A., Smith, K. B. (1985). *The president and the public: rhetoric and national leadership*. New York: University Press of America.
58. Spicker, P. In Greve, B. (ed). (2013). *The Routledge Handbook of the Welfare State*, London: Routledge, pp. 193-201, prieiga per internetą: 2013 Liberal welfare states.pdf
59. Šuminas, A. & Vernickaitė, A. (2010). *Politinės komunikacijos praktinė problematika: Prezidentės D. Grybauskaitės retorikos ypatumai*. Parlamento studijos, Nr. 9, 65-78.
60. Taminskaitė G. (2019). *The evolution of social (welfare) state model and its influence on the social security of France*. Teisė, 111, 158-177. Prieiga per internetą: <https://doi.org/10.15388/Teise.2019.111.9>
61. Teten, R. (2007). „We the People”: The "Modern" Rhetorical Popular Address of the Presidents during the Founding Period. Political Research Quarterly. vol. 60, pp. 669-682. Prieiga per internetą: <http://prq.sagepub.com/cgi/content/abstract/60/4/669>
62. Titmuss, R. M. (1963). *The Welfare State: Images and Realities*. Social Service Review, 37(1), 1–11. doi:10.1086/641373
63. Toye, R. (2013). *Rhetoric. A Very Short Introduction*, Oxford University Press

64. Turnbull, N. (2017). „*Political Rhetoric and Its Relationship to Context: A New Theory of the Rhetorical Situation, the Rhetorical and the Political*“, *Critical Discourse Studies* 14 (2), p. 115–131
65. Vaičekauskienė, G. (2016). *Lietuvos politinių lyderių retorikos savirefleksijos: 2015 metų tiesioginių merų rinkimų atvejis*, *Regional Formation and Development Studies*, No. 2 (19)
66. Wilensky, H. L. (1975). *The welfare state and equality: Structural and ideological roots of public expenditures*. University Of California Press.
67. Wodak, R. (1996). *Disorders of Discourse*. London: Longman.
68. Wodak, R., Fairclough, N. (1997). *Critical Discourse Analysis*. In T. A. van Dijk (Ed.), *Discourse as Social Interaction*, 258-284. London: Sage.
69. Zarefsky, D. (2004). *Presidential Rhetoric and the Power of Definition*. *Presidential Studies Quarterly*, 34(3), 607–619. <http://www.jstor.org/stable/27552615>
70. Zolubienė, E. (2018). *Rizikos diskursas internetinėje Lietuvos naujienų žiniasklaidoje 2006–2014 m.*, Daktaro disertacija, Socialiniai mokslai, sociologija (05S), Kaunas
71. Žalimienė, J., Lazutka, R., Skučienė, D., Aidukaitė, J., Kazakevičiūtė, J., Navickė, J., Ivaškaitė-Tamošiūnė, V. (2011). *Socialinis teisingumas švietime: teorinė samprata ir praktinis vertinimas*, Mokslo studija, Švietimo aprūpinimo centras, prieiga per internetą: https://www.nsa.smm.lt/wp-content/uploads/2016/02/knyga-Socialinis-teisingumas_bpr.pdf

Internetiniai šaltiniai:

1. Burbulytė G. per Gaučaitė-Znutienė, M., Minajevaitė, G. (2022). Treji Nausėdos metai Daukanto aikštėje: socialiai jautresnis, daugiau svorio tarptautinėje politikoje, bet miglota gerovės valstybės idėja, LRT.lt, prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/1736301/treji-nausedos-metai-daukanto-aiksteje-socialiai-jautresnis-daugiau-svorio-tarptautineje-politikoje-bet-miglota-geroves-valstybes-ideja>
2. EK, ES biudžetas Lietuvai, prieiga per internetą: https://lithuania.representation.ec.europa.eu/strategija-ir-prioritetai/es-biudzetas-lietuvai_lt
3. EPBO, Trust in government, prieiga per internetą: <https://www.oecd.org/governance/trust-in-government/>
4. EPBO, Trust inclusive policy making, prieiga per internetą: <https://www.oecd.org/gov/trust-inclusive-policy-making.htm>
5. EPBO. (2020). Social spending makes up 20% of OECD GDP, Social Expenditure (SOCX) Update 2020, prieiga per internetą: <https://www.oecd.org/els/soc/OECD2020-Social-Expenditure-SOCX-Update.pdf>
6. ES Paramos centras. (2020). Europos Sąjungos parama Lietuvai 2021 – 2027 m. - 14,5 mlrd. Eurų. Prieiga per internetą: <https://www.esparamoscentras.lt/lt/europos-sajungos-parama-lietuvai-2021-2027-m>
7. JK Parlamento internetinis archyvas, 1942 Beveridge Report, prieiga internetu: <https://www.parliament.uk/about/living-heritage/transformingsociety/livinglearning/coll-9-health1/coll-9-health/>
8. Jurčenkaitė, I. (2019). Lietuvoje – kaip Vokietijoje: kodėl G. Nausėda išskyrė konservatyvią gerovės valstybę ir kokia ji?, 15min, prieiga per internetą: <https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/lietuva/lietuvoje-kaip-vokietijoje-kodel-g-nauseda-isskyre-konservatyvia-geroves-valstybe-ir-kokia-ji-56-1211600?copied>
9. LRP, Prezidentas: rekordinės ES lėšos turi būti nukreiptos reformoms įgyvendinti ir aukštai pridėinei vertei kurti, prieiga per internetą: <https://lrp.lt/lt/ziniasklaidos-centras/naujienos/34457>
10. LRP. (2020). Memorandumas „Dėl glaudesnės centrinės ir vietos valdžios partnerystės siekiant stiprinti Lietuvos savivaldos savarankiškumą ir atsakomybę“, prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/c1259440f7dd11eab72ddb4a109da1b5>

11. LRP. (2019). Vyks Prezidento inicijuotas Regionų forumas, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/ziniasklaidos-centras/naujienos/33220>
12. LRP. (2022). Svarbiausios Prezidento veiklos kryptys, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/geroves-valstybe/svarbiausios-prezidento-veiklos-kryptys/37558>
13. LRV. (2020). Nutarimas dėl DĖL 2021–2030 METŲ NACIONALINIO PAŽANGOS PLANO PATVIRTINIMO, prieiga per internetą: 998 Dėl 2021–2030 metų Nacionalinio pažangos plano patvirtinimo (lrs.lt)
14. Mundeikis, J. (2019). Ekonomistas Mundeikis: kas yra „Gerovės valstybė“? , *Delfi*, prieiga per internetą: <https://www.delfi.lt/verslas/nuomones/ekonomistas-mundeikis-kas-yra-geroves-valstybe.d?id=82394799>
15. Nedveckė I., Platukytė D. (2019). Kibirkštis tarp Šimonytės ir Nausėdos įžiebė progresiniai mokesčiai – kas kaltas labiau?, *Lrt.lt*, prieiga per internetą: <https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/1062645/kibirkstis-tarp-simonytes-ir-nausedos-iziebe-progresiniai-mokesčiai-kas-kaltas-labiau>
16. Swedbank, Progresiniai mokesčiai, prieiga per internetą: Progresiniai mokesčiai | blog.swedbank.lt
17. Vilpišauskas, R. (2021). Ramūnas Vilpišauskas: keturi pastebėjimai apie dvejus G.Nausėdos prezidentavimo metus, *15min*, Prieiga per internetą: https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/komentarai/ramunas-vilpisauskas-keturi-pastebejimai-apie-dvejus-g-nausedos-prezidentavimo-metus-500-1537140?utm_medium=copied
18. Visuotinė lietuvių enciklopedija, Atlanto chartija, prieiga per internetą: <https://www.vle.lt/straipsnis/atlanto-chartija/>

Cituojamų LR Prezidento G. Nausėdos kalbų sąrašas:

1. LRP. (2019). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Regionų forume, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/liuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-regionu-forume/36128>
2. LRP. (2019). LR Prezidento G. Nausėdos inauguracijos kalba Seime, prieiga per internetą: Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos inauguracijos kalba Seime | Lietuvos Respublikos Prezidentas (lrp.lt)
3. LRP. (2020). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba konferencijoje „Gerovės valstybės kontūrai Lietuvoje“, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/liuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-konferencijoje-geroves-valstybes-konturai-lietuvoje/36199>
4. LRP. (2020). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba pristatant Gerovės Lietuvos viziją, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/liuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-pristatant-geroves-liuvos-vizija/36177>
5. LRP. (2020). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Steigiamojo Seimo ir Lietuvos Respublikos šimtmečio minėjime, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/liuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-steigiamojo-seimo-ir-liuvos-respublikos-simtmecio-minejime/36158>
6. LRP. (2020). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Vokietijos pirmininkavimui Europos Sąjungos Tarybai skirtoje konferencijoje „Kartu. Atkurime Europą“, prieiga per internetą: Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Vokietijos pirmininkavimui Europos Sąjungos Tarybai skirtoje konferencijoje „Kartu. Atkurime Europą“ | Lietuvos Respublikos Prezidentas (lrp.lt)
7. LRP. (2020). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos metinis pranešimas, prieiga per internetą: Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos metinis pranešimas | Lietuvos Respublikos Prezidentas (lrp.lt)

8. LRP. (2020). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimas Seimo rudens sesijos pradžios proga, prieiga per internetą: Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimas Seimo rudens sesijos pradžios proga | Lietuvos Respublikos Prezidentas (lrp.lt)
9. LRP. (2020). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimo žodis Regionų forume, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimo-zodis-regionu-forume/36176> [žiūrėta: 2022-10-15]
10. LRP. (2020). Prezidento kalba vaizdo konferencijoje „Lietuvos mokslo ir inovacijų politikos stiprinimas rengiantis dalyvavimui „Europos horizontas“ programoje“, prieiga per internetą: Prezidento kalba vaizdo konferencijoje „Lietuvos mokslo ir inovacijų politikos stiprinimas rengiantis dalyvavimui „Europos horizontas“ programoje“ | Lietuvos Respublikos Prezidentas (lrp.lt)
11. LRP. (2020). Prezidento vizija: Lietuva – stipri, teisinga, žalia ir inovatyvi gerovės valstybė, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/prezidento-vizija-lietuva-stipri-teisinga-zalia-ir-inovatyvi-geroves-valstybe/34937>
12. LRP. (2021). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba diskusijoje „Kaip mokyti ir mokytis“, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-diskusijoje-kaip-mokyti-ir-mokytis/36745>
13. LRP. (2021). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Regionų forume, prieiga per internetą: Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Regionų forume | Lietuvos Respublikos Prezidentas (lrp.lt)
14. LRP. (2021). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Steigiamojo Seimo ir Lietuvos Respublikos šimtmečio minėjime, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-metinis-pranesimas/36206>
15. LRP. (2021). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos metinis pranešimas, prieiga per internetą: Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos metinis pranešimas | Lietuvos Respublikos Prezidentas (lrp.lt)
16. LRP. (2021). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimas Tarptautinės pagyvenusių žmonių dienos minėjimo proga, prieiga per internetą: Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimas Tarptautinės pagyvenusių žmonių dienos minėjimo proga | Lietuvos Respublikos Prezidentas (lrp.lt)
17. LRP. (2021). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimo žodis konferencijoje „Europos horizontas: galimybės Lietuvai“, prieiga per internetą: Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimo žodis konferencijoje „Europos horizontas: galimybės Lietuvai“ | Lietuvos Respublikos Prezidentas (lrp.lt)
18. LRP. (2021). Prezidento kalba Regionų forume, prieiga per internetą: Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Regionų forume | Lietuvos Respublikos Prezidentas (lrp.lt)
19. LRP. (2022). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos metinis pranešimas, prieiga per internetą: Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos metinis pranešimas | Lietuvos Respublikos Prezidentas (lrp.lt)
20. LRP. (2022). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimas Lietuvos savivaldybių asociacijos XXVIII narių atstovų suvažiavimo dalyviams, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimas-lietuvas-savivaldybiu-asociacijos-xxviii-nariu-atstovu-suvaziavimo-dalyviams/38197>

SANTRAUKA

Prezidentų komunikacija ir retorika yra itin reikšmingos, nes prilygsta valdymo strategijoms, leidžiančioms pasiekti politinius tikslus, įtikinti kitas valdžios institucijas ir visuomenę. Prezidentinė retorika padeda formuoti politinį įvaizdį ir kurti diskursus, kurie gali būti naudojami kaip galios santykių įtvirtinimo priemonės politiniame lauke.

LR Prezidento Gitano Nausėdos komunikacijos ašimi tapusi gerovės valstybės vizija, tiek politiniame, tiek viešajame diskurse išlieka problemine. Prezidentui esant vienam pagrindinių politikos formuotojų, jo kuriami diskursai vertintini kaip turintys didžiausią galią politikos formavimui. Gerovės valstybės vizija prezidentas siekia sumažinti socialinę atskirtį, tačiau prezidento kalbose vyraujantiems diskursams esant netiksliais, tai gali turėti priešingą poveikį.

Tyrimų, kurie nagrinėtų prezidento G. Nausėdos komunikacinę raišką, komunikacinių žinučių bei gerovės valstybės modelių raiškos sąsajas, trūksta. Todėl šiuo darbu siekiama atskleisti LR prezidento G. Nausėdos oficialiose viešose kalbose pasireiškiančių gerovės valstybės vizijos diskursų ir mokslines gerovės valstybės raiškos sąsajas. Šiam tikslui įgyvendinti pasitelkti uždaviniai: 1. išanalizuoti gerovės valstybės idėjinės ištakas bei modelių ypatumus; 2. apibrėžti prezidentų viešų kalbų ypatybes politinės komunikacijos kontekste; 3. atlikti gerovės valstybės vizijos diskursų analizę viešose G. Nausėdos kalbose ir nustatyti LR prezidento G. Nausėdos viešų pasisakymų turinio atitikimą mokslinėms gerovės valstybės koncepcijoms.

Tyrimo objektas – Lietuvos Respublikos prezidento G. Nausėdos oficialios viešos kalbos, pasakytos nuo 2019 m. inauguracijos iki 2022 m. metinio pranešimo, pateiktos oficialiame prezidento tinklalapyje www.lrp.lt. Tiriant gerovės valstybės raiškos žinutes LR prezidento G. Nausėdos viešose kalbose, remiamasi kritinės diskurso analizės metodu.

Prezidento retorika kuriami diskursai tarnauja kaip galios priemonė. Todėl prezidentinės galios santykis tiesiogiai veikia politinį lauką. Prezidentas, kurdamas gerovės valstybės diskursus nevengia populistinės retorikos, nurodydamas savo pastangas ir lyderystę gerovei šalyje užtikrinti. Nors kuriami diskursai tarpusavyje persipynę ir kintantys, atlikto tyrimo metu paaiškėjo, kad prezidento retorika kuriami diskursai ir naratyvai dėl jų nenuoseklumo ir eklektiškumo nesuderinami su konkrečiu vienu gerovės valstybės koncepcijos modeliu.

SUMMARY

Presidential communication and rhetoric are crucial because they are equivalent to management strategies that can help achieve political goals, persuade other authorities and the public and shape a political image while creating discourses that can be used as tools to consolidate power relations in the political arena.

The vision of the welfare state, which has become the axis of communication for the President of the Republic of Lithuania, Gitanas Nausėda, remains problematic in both political and public discourse. There is a lack of research on the communicative expression of President Nausėda and the relationship between communicative messages and the expression of welfare state models. Therefore, this thesis aims to reveal the links between the discourses of the welfare state vision and the scientific expression of the welfare state as manifested in the official public speeches of President Nausėda. To achieve this goal, the following objectives are set: 1. to analyse the ideological origins and models of the welfare state; 2. to define the characteristics of presidential public speeches in the context of political communication; 3. to conduct an analysis of the discourses of the welfare state's vision in the public speeches of G. Nausėda and to determine the consistency of the content of the public speeches by the President of the Republic of Lithuania G. Nausėda with the scientific concepts of welfare state.

The subject of the research is the official public speeches of the President of the Republic of Lithuania, G. Nausėda, from his inauguration in 2019 to the annual report in 2022, available on the official website of the President www.lrp.lt. The critical discourse analysis method is used to investigate the messages of the welfare state in the public speeches of President Nausėda.

The discourses created by the President's rhetoric serve as a tool of power. Therefore, the presidential power relation directly affects the political field. The president does not shy away from populist rhetoric in the creation of welfare state discourses, pointing to his efforts and leadership to secure the welfare state. Although the discourses produced are intertwined and fluid, the research has shown that the discourses and narratives produced by the President's rhetoric are inconsistent and eclectic and do not fit into any one particular model of the concept of the welfare state.

PRIEDAI

Priedas Nr. 1

Lietuvos Respublikos Prezidento kalbos ir sveikinimai 2019-07-10 – 2022-06-16

Eil. Nr.	Data	Kalbos pavadinimas	Nuoroda
1.	2019 m. liepos 10 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos inauguracijos kalba Seime	https://www.lrp.lt/lt/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-inauguracijos-kalba-seime/36125
2.	2019 m. liepos 12 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Prezidento rūmų perdavimo ceremonijoje S. Daukanto aikštėje	https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-prezidento-rumu-perdavimo-ceremonijoje-s.-daukanto-aiksteje/36124
3.	2019 m. rugpjūčio 22 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Prezidento Valdo Adamkaus konferencijoje	https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-prezidento-valdo-adamkaus-konferencijoje/36148
4.	2019 m. rugpjūčio 23 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos žodis Baltijos kelio 30-mečiui skirtame renginyje Salociuose	https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-zodis-baltijos-kelio-30-meciui-skirtame-renginyje-salociuose/36149
5.	2019 m. rugsėjo 19 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimo žodis Lietuvos mokyklų žaidynių apdovanojimo ceremonijoje	https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimo-zodis-lietuvos-mokyklu-zaidyniu-apdovanojimo-ceremonijoje/36147
6.	2019 m. rugsėjo 20 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba žydų gelbėtojų apdovanojimo Žūvančiųjų gelbėjimo kryžiumi ceremonijoje	https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-zydu-gelbetoju-apdovanojimo-zuvanciuju-gelbejimo-kryziumi-ceremonijoje/36146
7.	2019 m. rugsėjo 24 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba „Concordia Annual Summit“	https://www.lrp.lt/lt/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-concordia-annual-summit/36144

8.	2019 m. rugsėjo 24 d.	Prezidento kalba JT Klimato kaitos viršūnių susitikime	https://www.lrp.lt/lt/ziniasklaidos-centras/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/prezidento-kalba-jt-klimato-kaitos-virsuniu-susitikime/36145
9.	2019 m. rugsėjo 26 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Jungtinių Tautų Generalinėje Asamblėjoje	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-jungtiniu-tautu-generalineje-asamblejoje/36143
10.	2019 m. spalio 2 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimo kalba Policijos – Angelų sargų – dienos proga	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimo-kalba-policijos-angelu-sargu-dienos-proga/36132
11.	2019 m. spalio 7 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimo kalba Transatlantinio energetinio bendradarbiavimo konferencijoje	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimo-kalba-transatlantinio-energetinio-bendradarbiavimo-konferencijoje/36131
12.	2019 m. spalio 10 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba parodos „Radvilos. Kunigaikščių istorija ir paveldas“ atidaryme	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-parodos-radvilos-kunigaiksciu-istorija-ir-paveldas-atidaryme/36129
13.	2019 m. spalio 10 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba „Continental“ gamyklos atidaryme	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-continental-gamyklos-atidaryme/36130
14.	2019 m. spalio 11 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Regionų forume	https://www.lrp.lt/lt/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-regionu-forume/36128
15.	2019 m. spalio 23 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Lietuvos ir Japonijos verslo forume	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-lietuvas-ir-japonijos-verslo-forume/36127
16.	2019 m. spalio 24 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento atvira paskaita Gifu universitete Japonijoje	https://www.lrp.lt/lt/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/lietuvas-respublikos-prezidento-atvira-paskaita-gifu-universitete-japonijoje/36126

17.	2019 m. lapkričio 06 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Diplomato dienos proga	https://www.lrp.lt/lt/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-diplomato-dienos-proga/36142
18.	2019 m. lapkričio 15 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos įžanginis žodis apskritojo stalo diskusijoje „Elektros tinklų sinchronizacijos nauda ir iššūkiai“	https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-izanginis-zodis-apskritojo-stalo-diskusijoje-elektros-tinklu-sinchronizacijos-nauda-ir-issukiai/36141
19.	2019 m. lapkričio 18 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba karinių laipsnių suteikimo ceremonijoje	https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-kariniu-laipsniu-suteikimo-ceremonijoje/36140
20.	2019 m. lapkričio 19 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimas smulkiojo ir vidutinio verslo konferencijos „Gazelė 2019“ dalyviams	https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimas-smulkiojo-ir-vidutinio-verslo-konferencijos-gazele-2019-dalyviams/36134
21.	2019 m. lapkričio 22 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba 1863-1864 m. sukilimo vadų ir dalyvių laidotuvių ceremonijoje	https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-1863-1864-m.-sukilimo-vadu-ir-dalyviu-laidotuviu-ceremonijoje/39741
22.	2019 m. lapkričio 27 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Lietuvos ir Ukrainos verslo forume	https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-lietuvos-ir-ukrainos-verslo-forume/36135
23.	2019 m. lapkričio 27 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimo žodis „Fintech Inn 2019“ konferencijoje	https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimo-zodis-fintech-inn-2019-konferencijoje/36136
24.	2019 m. lapkričio 27 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimo žodis „Signals 2019“ konferencijoje	https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimo-zodis-signals-2019-konferencijoje/36137
25.	2019 m. lapkričio 27 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba „Globalios Lietuvos“ forume „Lietuvių Chartai 70: diaspora – nepriklausomai Lietuvai“	https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-globalios-lietuvos-forume-lietuviu-chartai-70-diaspora-nepriklausomai-lietuvai

			70-diaspora-nepriklausomai-lietuvai/36138
26.	2019 m. lapkričio 29 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Klimato savaitės konferencijoje	https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-klimato-savaites-konferencijoje/36133
27.	2019 m. gruodžio 6 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Nacionalinių maldos pusryčių metu	https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-nacionaliniu-maldos-pusryciu-metu/36121
28.	2019 m. gruodžio 11 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Rytų Europos studijų centro metinėje Lietuvos užsienio politikos konferencijoje	https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-rytu-europos-studiju-centro-metineje-lietuvos-uzsienio-politikos-konferencijoje/36122
29.	2019 m. gruodžio 27 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba „Globalios Lietuvos“ apdovanojimų renginyje	https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-globalios-lietuvos-apdovanojimu-renginyje/36123
30.	2020 m. sausio 10 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Sausio 13-osios atminimo medalių įteikimo ceremonijoje	https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-sausio-13-osios-atminimo-medaliu-iteikimo-ceremonijoje/36201
31.	2020 m. sausio 13 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba LRT labdaros renginyje Ukrainai palaikyti „Kartu iki pergalės“	https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-lrt-labdaros-renginyje-ukrainai-palaikyti-kartu-iki-pergales/36200
32.	2020 m. sausio 17 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba konferencijoje „Gerovės valstybės kontūrai Lietuvoje“	https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-konferencijoje-geroves-valstybes-konturai-lietuvoje/36199
33.	2020 m. sausio 31 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimo žodis „Intersurgical“ gamyklos statybų pradžios ceremonijoje Visagine	https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimo-zodis-intersurgical-gamyklos-statybu-pradzios-ceremonijoje-visagine/36198

34.	2020 m. vasario 12 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Nacionalinės J. Basanavičiaus premijos teikimo ceremonijoje	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-nacionalines-j.-basanaviciaus-premijos-teikimo-ceremonijoje/36151
35.	2020 m. vasario 13 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Lietuvos nacionalinių kultūros ir meno premių įteikimo ceremonijoje	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-lietuvas-nacionaliniu-kulturos-ir-meno-premiu-iteikimo-ceremonijoje/36205
36.	2020 m. vasario 16 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba trijų Baltijos valstybių vėliavų pakėlimo ceremonijoje S. Daukanto aikštėje	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-triju-baltijos-valstybiu-veliavu-pakelimo-ceremonijoje-s.-daukanto-aiksteje/36203
37.	2020 m. vasario 16 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Lietuvos valstybės atkūrimo dienos proga teikiant Valstybės apdovanojimus	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-lietuvas-valstybes-atkurimo-dienos-proga-teikiant-valstybes-apdovanojimus/36204
38.	2020 m. vasario 17 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba užsienio šalių diplomatiniam korpusui	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-uzsienio-saliu-diplomatiniam-korpusui/36202
39.	2020 m. kovo 10 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba „Bukarešto devynetuko“ užsienio reikalų ministrų susitikime	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-bukaresto-devynetuko-uzsienio-reikalu-ministru-susitikime/36154
40.	2020 m. kovo 10 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimas Seimo pavasario sesijos pradžios proga	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimas-seimo-pavasario-sesijos-pradzios-proga/36155
41.	2020 m. kovo 10 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba šventiniuose pusryčiuose Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 30- mečio proga	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-sventiniuose-pusryciuose-lietuvas-nepriklausomybes-atkurimo-30-mecio-proga/36156

42.	2020 m. kovo 11 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimas Kovo 11-osios proga	https://www.lrp.lt/lt/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimas-kovo-11-osios-proga/40076
43.	2020 m. kovo 11 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba trijų Baltijos valstybių vėliavų pakėlimo ceremonijoje	https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-triju-baltijos-valstybiu-veliavu-pakelimo-ceremonijoje/36153
44.	2020 m. kovo 15 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kreipimasis į Tautą dėl veiksmų kovoje su COVID-19	https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kreipimasis-i-tauta-del-veiksmu-kovoje-su-covid-19/36152
45.	2020 m. gegužės 14 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Steigiamojo Seimo ir Lietuvos Respublikos šimtmečio minėjime	https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-steigiamojo-seimo-ir-lietuvos-respublikos-simtmecio-minejime/36158
46.	2020 m. gegužės 28 d.	Prezidento kalba vaizdo konferencijoje „Lietuvos mokslo ir inovacijų politikos stiprinimas rengiantis dalyvavimui „Europos horizontas“ programoje“	https://www.lrp.lt/lt/prezidento-kalba-vaizdo-konferencijoje-lietuvos-mokslo-ir-inovaciju-politikos-stiprinimas-rengiantis-dalyvavimui-europos-horizontas-programoje/36157
47.	2020 m. birželio 14 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba okupacijos, genocido ir sovietmečio represijų aukų pagerbimo ceremonijoje	https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-okupacijos-genocido-ir-sovietmecio-represiju-auku-pagerbimo-ceremonijoje/36160
48.	2020 m. birželio 18 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos metinis pranešimas	https://www.lrp.lt/lt/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-metinis-pranesimas/36159
49.	2020 m. liepos 02 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba diskusijoje „Nacionalinis plėtros bankas: veiklos kryptys ir efektyvus valdymas“	https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-diskusijoje-nacionalinis-pletros-bankas-veiklos-kryptys-ir-efektyvus-valdymas/36167

50.	2020 m. liepos 06 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Valstybės dienos proga	https://www.lrp.lt/lt/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-valstybes-dienos-proga/36165
51.	2020 m. liepos 06 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Valstybės (Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo) ir Tautiškos giesmės dienos proga teikiant Valstybės apdovanojimus	https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-valstybes-lietuvos-karaliaus-mindaugo-karunavimo-ir-tautiskos-giesmes-dienos-proga-teikiant-valstybes-apdovanojimus/36166
52.	2020 m. liepos 15 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba 610-ųjų Žalgirio mūšio metinių proga	https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-610-uju-zalgirio-musio-metiniu-proga/36164
53.	2020 m. liepos 23 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Sumnerio Welleso deklaracijos 80-ųjų metinių minėjimo proga	https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-sumnerio-welleso-deklaracijos-80-uju-metiniu-minejimo-proga/36163
54.	2020 m. liepos 24 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba parodos „Laukinės sielos. Baltijos šalių simbolizmo dailė“ atidaryme	https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-parodos-laukines-sielos.-baltijos-saliu-simbolizmo-daile-atidaryme/36162
55.	2020 m. liepos 30 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos absolventų pirmojo karininko laipsnio suteikimo ceremonijoje	https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-generolo-jono-zemaicio-lietuvos-karo-akademijos-absolventu-pirmojo-karininko-laipsnio-suteikimo-ceremonijoje/36161
56.	2020 m. rugpjūčio 01 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba politinių kalinių, tremtinių ir laisvės kovų dalyvių sąskrydyje „Su Lietuva širdy“ Ariogaloje	https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-politiniu-kaliniu-tremtiniu-ir-laisves-kovu-dalyviu-saskrydyje-su-lietuva-sirdy-ariogaloje/36168
57.	2020 m. rugsėjo 03 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimo žodis Regionų forume	https://www.lrp.lt/lt/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimo-zodis-regionu-forume/36176

58.	2020 m. rugsėjo 09 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Vokietijos pirmininkavimui Europos Sąjungos Tarybai skirtoje konferencijoje „Kartu. Atkurtime Europą“	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-vokietijos-pirmininkavimui-europos-sajungos-tarybai-skirtoje-konferencijoje-kartu.-atkurtime-europa/36175
59.	2020 m. rugsėjo 10 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimas Seimo rudens sesijos pradžios proga	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimas-seimo-rudens-sesijos-pradzios-proga/36174
60.	2020 m. rugsėjo 20 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Lietuvos partizanų memorialo Kryžkalnyje atidarymo proga	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-lietuvas-partizanu-memorialo-kryzkalnyje-atidarymo-proga/36173
61.	2020 m. rugsėjo 21 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba žydų gelbėtojų apdovanojimo Žūvančiųjų gelbėjimo kryžiumi ceremonijoje	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-zydu-gelbetoju-apdovanojimo-zuvanciuju-gelbejimo-kryziumi-ceremonijoje/36172
62.	2020 m. rugsėjo 23 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Lietuvos žydų genocido aukų pagerbimo ceremonijoje Panerių memoriale	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-lietuvas-zydu-genocido-auku-pagerbimo-ceremonijoje-paneriu-memoriale/36170
63.	2020 m. rugsėjo 23 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Jungtinių Tautų Generalinėje Asamblėjoje	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-jungtiniu-tautu-generalineje-asamblejoje/36171
64.	2020 m. rugsėjo 28 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos tostas per oficialią vakarienę Prancūzijos Respublikos Prezidento garbei	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-tostas-per-oficialia-vakariene-prancuzijos-respublikos-prezidento-garbei/36169
65.	2020 m. spalio 6 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba atidengiant Adolfo Ramanausko-Vanago paminklą Antakalnio kapinėse	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-atidengiant-adolfo-ramanausko-vanago-paminkla-antakalnio-kapinese/36180

66.	2020 m. spalio 17 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Čiunės Sugiharos paminklo Kaune atidengimo proga	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-ciunes-sugiharos-paminklo-kaune-atidengimo-proga/36179
67.	2020 m. spalio 23 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimo žodis Konstitucijos dienai skirtos diskusijos dalyviams	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimo-zodis-konstitucijos-dienai-skirtos-diskusijos-dalyviams/36178
68.	2020 m. spalio 28 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba pristatant Gerovės Lietuvos viziją	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-pristatant-geroves-lietuvas-vizija/36177
69.	2020 m. lapkričio 06 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimo kalba Visuotiniame teisėjų susirinkime	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimo-kalba-visuotiniame-teiseju-susirinkime/36183
70.	2020 m. lapkričio 19 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba, teikiant Ministro Pirmininko kandidatūrą Seime	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-teikiant-ministro-pirmininko-kandidatura-seime/36182
71.	2020 m. lapkričio 26 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimo kalba geriausių disertacijų autorių pagerbimo ceremonijoje	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimo-kalba-geriausiu-disertaciju-autoriu-pagerbimo-ceremonijoje/36181
72.	2020 m. gruodžio 15 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimo žodis diskusijoje „Lietuvių kova dėl valstybės ir istorinės tiesos: Molotovo–Ribbentropo paktas 1939–1989–2020“	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimo-zodis-diskusijoje-lietuviu-kova-del-valstybes-ir-istorines-tiesos-molotovoribbentropo-paktas-193919892020/36184
73.	2020 m. gruodžio 24 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos ir ponios Dianos Nausėdienės sveikinimas šalies žmonėms šv. Kalėdų proga	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-ir-ponios-dianos-nausedienes-sveikinimas-salies-zmonems-sv.-kaledu-proga/37227
74.	2020 m. gruodžio 31 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos ir ponios Dianos	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-

		Nausėdienės sveikinimas šalies žmonėms Naujų metų proga	nausedos-ir-ponios-dianos-nausedienes-sveikinimas-salies-zmonems-naujuju-metu-proga/37226
75.	2021 m. sausio 13 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Sausio 13-osios 30-mečiui skirto Seimo posėdžio ir 2021 metų Laisvės premijos įteikimo ceremonijos proga	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-sausio-13-osios-30-meciui-skirto-seimo-posedzio-ir-2021-metu-laisves-premijos-iteikimo-ceremonijos-proga/36185
76.	2021 m. vasario 15 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Nacionalinių premijų laureatų pagerbimo ceremonijoje	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-nacionaliniu-premiju-laureatu-pagerbimo-ceremonijoje/36187
77.	2021 m. vasario 16 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba teikiant Valstybės apdovanojimus Lietuvos valstybės atkūrimo dienos proga	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-teikiant-valstybes-apdovanojimus-lietuvas-valstybes-atkurimo-dienos-proga/36186
78.	2021 m. vasario 16 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba trijų Baltijos valstybių vėliavų pakėlimo ceremonijoje	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-triju-baltijos-valstybiu-veliavu-pakelimo-ceremonijoje/39860
79.	2021 m. kovo 10 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimas Seimo pavasario sesijos pradžios proga	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimas-seimo-pavasario-sesijos-pradzios-proga/36190
80.	2021 m. kovo 11 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimas Nepriklausomybės atkūrimo dienos proga	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimas-nepriklausomybes-atkurimo-dienos-proga/40075
81.	2021 m. kovo 19 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Ukrainos Aukščiausiojoje Radoje	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-ukrainos-auksciausiojoje-radoje/36189
82.	2021 m. kovo 30 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimo žodis	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimo-zodis-

		konferencijoje „Europos horizontas: galimybės Lietuvai“	konferencijoje-europos-horizontas-galimybes-lietuvai/36188
83.	2021 m. gegužės 03 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Lenkijos Respublikos Seime minint Gegužės 3-iosios Konstitucijos 230-ąsias metines	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-lenkijos-respublikos-seime-minint-geguzes-3-iosios-konstitucijos-230-asis-metines/36193
84.	2021 m. gegužės 15 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimas Tarptautinės šeimos dienos proga	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimas-tarptautines-seimos-dienos-proga/36192
85.	2021 m. gegužės 23 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos pareiškimas	https://www.lrp.lt/lt/ziniasklaidos-centras/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-pareiskimas/36191
86.	2021 m. birželio 08 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos metinis pranešimas	https://www.lrp.lt/lt/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-metinis-pranesimas/36206
87.	2021 m. birželio 14 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Gedulo ir vilties dienos minėjime	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-gedulo-ir-vilties-dienos-minejime/36197
88.	2021 m. birželio 18 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimo žodis konferencijoje „1941 metų birželis: okupacijos, didžiosios netektys ir pasipriešinimas“	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimo-zodis-konferencijoje-1941-metu-birzelis-okupacijos-didziosios-netektys-ir-pasipriesinimas/36195
89.	2021 m. birželio 18 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimas Archyvų forumo dalyviams	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimas-archyvu-forumo-dalyviams/36196
90.	2021 m. birželio 25 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kreipimasis Rainių tragedijos 80-ųjų metinių minėjimo proga	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kreipimasis-rainiu-tragedijos-80-uju-metiniu-minejimo-proga/36194

91.	2021 m. liepos 02 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba pirmojo karininko laipsnio suteikimo ceremonijoje	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-pirmojo-karininko-laipsnio-suteikimo-ceremonijoje/36365
92.	2021 m. liepos 06 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Valstybės vėliavų pakėlimo ceremonijoje	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-valstybes-veliavu-pakelimo-ceremonijoje/36363
93.	2021 m. liepos 06 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimas Valstybės (Lietuvos Karaliaus Mindaugo karūnavimo) ir Tautiškos giesmės dienos proga	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimas-valstybes-lietuvas-karaliaus-mindaugo-karunavimo-ir-tautiskos-giesmes-dienos-proga/36364
94.	2021 m. liepos 07 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimo kalba Ukrainos reformų konferencijoje	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimo-kalba-ukrainos-reformu-konferencijoje/36362
95.	2021 m. rugpjūčio 14 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Juozo Lukšos-Daumanto 100-osioms gimimo metinėms skirtame renginyje „Mano mintyse tik Tu ir Lietuva...“	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-juozo-luksos-daumanto-100-osioms-gimimo-metinems-skirtame-renginyje-mano-mintyse-tik-tu-ir-lietuva.../36664
96.	2021 m. rugpjūčio 23 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Krymo platformos konferencijoje Ukrainoje	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-krymo-platformos-konferencijoje-ukrainoje/36665
97.	2021 m. rugpjūčio 31 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimo žodis Laisvės dienos minėjime	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimo-zodis-laisves-dienos-minejime/36666
98.	2021 m. rugsėjo 04 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba renginyje, skirtame Juozo Lukšos-Daumanto 70-osioms žūties metinėms paminėti	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-renginyje-skirtame-juozo-luksos-daumanto-70-osioms-zuties-metinems-pamineti/36673

99.	2021 m. rugsėjo 07 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Regionų forume	https://www.lrp.lt/lt/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-regionu-forume/36674
100.	2021 m. rugsėjo 10 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimas Seimo rudens sesijos pradžios proga	https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimas-seimo-rudens-sesijos-pradzios-proga/36672
101.	2021 m. rugsėjo 14 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba teikiant Žūvančiųjų gelbėjimo kryžius asmenims, gelbėjusiems žydus nuo nacių genocido	https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-teikiant-zuvanciuju-gelbejimo-kryzius-asmenims-gelbejusiems-zydus-nuo-naciu-genocido/36671
102.	2021 m. rugsėjo 20 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba, pasakyta per Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos 76-osios sesijos bendrųjų diskusijų kontekste Jungtinių Tautų Generalinio Sekretoriaus sušauktą renginį darnaus vystymosi tikslų klausimu	https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-pasakyta-per-jungtiniu-tautu-generalines-asamblejos-76-osios-sesijos-bendruju-diskusiju-kontekste-jungtiniu-tautu-generalinio-sekretoriaus-susaukta-rengini-darnaus-vystymosi-tikslu-klausimu/36670
103.	2021 m. rugsėjo 21 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba, pasakyta Jungtinių Tautų Generalinėje Asamblėjoje 2021 m. rugsėjo 21 d.	https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-pasakyta-jungtiniu-tautu-generalineje-asamblejoje-2021-m.-rugsejo-21-d./36669
104.	2021 m. rugsėjo 23 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba per susitikimą su lietuvių bendruomene Švč. Mergelės Marijos gimimo bažnyčioje Čikagoje	https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-per-susitikima-su-lietuvu-bendruomene-svc.-mergeles-marijos-gimimo-baznycioje-cikagoje/36668
105.	2021 m. rugsėjo 23 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba pažymint Lietuvos žydų genocido atminimo dieną	https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-pazymint-lietuvos-zydu-genocido-atminimo-diena/36761
106.	2021 m. spalio 01 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimas	https://www.lrp.lt/lt/lietuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimas/36667

		Tarptautinės pagyvenusių žmonių dienos minėjimo proga	nausedos-sveikinimas-tarptautines-pagyvenusiu-zmoniu-dienos-minejimo-proga/36744
107.	2021 m. spalio 04 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba diskusijoje „Kaip mokyti ir mokytis“	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-diskusijoje-kaip-mokyti-ir-mokytis/36745
108.	2021 m. spalio 07 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimo žodis konferencijoje „Teismų nepriklausomumas: realybė ir siekiamybė“	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimo-zodis-konferencijoje-teismu-nepriklausomumas-realybe-ir-siekiamybe/36758
109.	2021 m. spalio 07 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimas Lietuvos kriminalinės policijos biuro 20-ųjų įkūrimo metinių proga	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimas-lietuvas-kriminalines-policijos-biuro-20-uju-ikurimo-metiniu-proga/36760
110.	2021 m. spalio 11 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Vilniaus universiteto Teisės fakulteto 380-ųjų įsteigimo metinių minėjime	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-vilniaus-universiteto-teises-fakulteto-380-uju-isteigimo-metiniu-minejime/36782
111.	2021 m. spalio 19 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Seime „Abiejų Tautų tarpusavio įžado“ 230-ųjų metinių proga	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-seime-abieju-tautu-tarpusavio-izado-230-uju-metiniu-proga/36823
112.	2021 m. spalio 20 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba 2021 metų Lietuvos nacionalinio saugumo konferencijoje	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-2021-metu-lietuvas-nacionalinio-saugumo-konferencijoje/36834
113.	2021 m. spalio 25 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimo žodis diskusijoje „Lietuvos Respublikos Konstitucija ir žmogaus teisės“	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimo-zodis-diskusijoje-lietuvas-respublikos-konstitucija-ir-zmogaus-teises/36886
114.	2021 m. spalio 28 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba „Didžiosios akcijos“ minėjime	https://www.lrp.lt/lt/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-

			nausedos-kalba-didziosios-akcijos-minejime/36885
115.	2021 m. spalio 28 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimo žodis konferencijoje „Lietuvos ir Rusijos diplomatinių santykių 30-metis. Ar įmanomi geri santykiai tarp kaimynų?“	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimo-zodis-konferencijoje-lietuvas-ir-rusijos-diplomatiniu-santykiu-30-metis.-ar-imanomi-geri-santykiai-tarp-kaimynu/36891
116.	2021 m. lapkričio 10 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimo žodis geriausių disertacijų apdovanojimų išskilmėse	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimo-zodis-geriausiu-disertaciju-apdovanojimu-iskilmese/36941
117.	2021 m. lapkričio 18 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimo žodis Garbės sargybos kuopos įkūrimo 30-ųjų metinių minėjime	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimo-zodis-garbes-sargybos-kuopos-ikurimo-30-uju-metiniu-minejime/37047
118.	2021 m. lapkričio 23 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Lietuvos kariuomenės dienos proga	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-lietuvas-kariuomenes-dienos-proga/37048
119.	2021 m. lapkričio 23 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimas Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto įkūrimo 240-ųjų metinių proga	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimas-vilniaus-universiteto-medicinos-fakulteto-ikurimo-240-uju-metiniu-proga/37049
120.	2021 m. lapkričio 23 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimas pirmosios Chanukos žvakės įžiebimo proga	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimas-pirmosios-chanukos-zvakes-iziebimo-proga/37088
121.	2021 m. gruodžio 06 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimo kalba „Auksinių feniksų“ apdovanojimų ceremonijoje Vilniaus rotušėje	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimo-kalba-auksiniu-feniksu-apdovanojimu-ceremonijoje-vilniaus-rotuseje/37178
122.	2021 m. gruodžio 07 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimo žodis Lietuvos Respublikos Konstitucijos	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimo-zodis-lietuvas-respublikos-

		egzamino nugalėtojų apdovanojimuose	konstitucijos-egzamino-nugaletoju-apdovanojimuose/37179
123.	2021 m. gruodžio 10 d.	Lietuvos Prezidento Gitano Nausėdos įžanginė kalba „Demokratijos stiprinimas ir pasipriešinimas autoritarizmui“, pasakyta Demokratijos viršūnių susitikime	https://www.lrp.lt/lt/lieuvos-prezidento-gitano-nausedos-izangine-kalba-demokratijos-stiprinimas-ir-pasipriesinimas-autoritarizmui-pasakyta-demokratijos-virsuniu-susitikime/37177
124.	2021 m. gruodžio 29 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba „Globalios Lietuvos“ apdovanojimų renginyje	https://www.lrp.lt/lt/lieuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-globalios-lieuvos-apdovanojimu-renginyje/37300
125.	2022 m. sausio 13 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Sausio 13-osios – Laisvės gynėjų dienos minėjimo ir Laisvės premijos įteikimo proga	https://www.lrp.lt/lt/lieuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-sausio-13-osios-laisves-gyneju-dienos-minejimo-ir-laisves-premijos-iteikimo-proga/37299
126.	2022 m. sausio 22 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimo kalba „Kaunas – Europos kultūros sostinė 2022“ atidaryme	https://www.lrp.lt/lt/lieuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimo-kalba-kaunas-europos-kulturos-sostine-2022-atidaryme/37530
127.	2022 m. vasario 09 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba NATO priešakinių pajėgų kovinės grupės dislokavimo Lietuvoje penktųjų metinių minėjime	https://www.lrp.lt/lt/lieuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-nato-priesakiniu-pajegu-kovines-grupes-dislokavimo-lietuvoje-penktuju-metiniu-minejime/37646
128.	2022 m. vasario 14 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba susitikime su Lietuvai akredituotais užsienio šalių ambasadoriais	https://www.lrp.lt/lt/lieuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-susitikime-su-lietuvai-akredituotais-uzsienio-saliu-ambasadoriais/37722
129.	2022 m. vasario 15 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Nacionalinių kultūros ir meno bei Jono Basanavičiaus premijų laureatų pagerbimo ceremonijoje	https://www.lrp.lt/lt/lieuvos-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-nacionaliniu-kulturos-ir-meno-bei-jono-basanaviciaus-premiju-laureatu-pagerbimo-ceremonijoje/37723

130.	2022 m. vasario 16 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Lietuvos valstybės atkūrimo dienos proga teikiant Valstybės apdovanojimus	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-lietuvas-valstybes-atkurimo-dienos-proga-teikiant-valstybes-apdovanojimus/37724
131.	2022 m. vasario 16 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba trijų Baltijos valstybių vėliavų pakėlimo ceremonijoje	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-triju-baltijos-valstybiu-veliavu-pakelimo-ceremonijoje/37725
132.	2022 m. vasario 16 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimo žodis Lietuvos universitetų metų ir Lietuvos universiteto šimtmečio minėjimo proga	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimo-zodis-lietuvas-universitetu-metu-ir-lietuvas-universiteto-simtmečio-minejimo-proga/37721
133.	2022 m. vasario 23 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba spaudos konferencijoje Kijeve	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-spaudos-konferencijoje-kijeve/38023
134.	2022 m. vasario 24 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kreipimasis dėl Rusijos karinės agresijos Ukrainoje	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kreipimasis-del-rusijos-karines-agresijos-ukrainoje/38024
135.	2022 m. vasario 24 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kreipimasis į Rusijos žmones	https://www.lrp.lt/lt/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kreipimasis-i-rusijos-zmones/38025
136.	2022 m. vasario 28 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Jungtinių Tautų Žmogaus teisių tarybos 49- osios sesijos aukšto lygio segmente	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-jungtiniu-tautu-zmogaus-teisiu-tarybos-49-osios-sesijos-auksto-lygio-segmente/38026
137.	2022 m. kovo 10 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimo žodis Seimo pavasario sesijos pradžios proga	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimo-zodis-seimo-pavasario-sesijos-pradzios-proga/38027
138.	2022 m. kovo 11 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimas šalies	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimas-salies

		žmonėms Nepriklausomybės atkūrimo dienos proga	zmonems-nepriklausomybes-atkurimo-dienos-proga/38028
139.	2022 m. kovo 19 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimas „Lietuvos katalikų bažnyčios kronikos“ 50 metų sukakties proga	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimas-lietuvas-kataliku-baznycios-kronikos-50-metu-sukakties-proga/38053
140.	2022 m. kovo 24 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kreipimasis į Ukrainos žmones	https://www.lrp.lt/lt/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kreipimasis-i-ukrainos-zmones/38106
141.	2022 m. kovo 24 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimas tarptautinės mokslinės konferencijos „Visuomenės sveikatos ir gyvenimo architektūros pokyčiai ir iššūkiai pandemijos metu“ dalyviams	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimas-tarptautines-mokslines-konferencijos-visuomenes-sveikatos-ir-gyvenimo-architektonikos-pokyciai-ir-issukiai-pandemijos-metu-dalyviams/38107
142.	2022 m. balandžio 13 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimas Lietuvos heraldikos komisijai minint 35-erių metų veiklos sukaktį	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimas-lietuvas-heraldikos-komisijai-minint-35-eriu-metu-veiklos-sukakti/38182
143.	2022 m. balandžio 17 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos ir ponios Dianos Nausėdienės sveikinimas Lietuvos žmonėms šv. Velykų proga	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-ir-ponios-dianos-nausedienes-sveikinimas-lietuvas-zmonems-sv.-velyku-proga/38181
144.	2022 m. balandžio 20 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimas Lietuvos savivaldybių asociacijos XXVIII narių atstovų suvažiavimo dalyviams	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimas-lietuvas-savivaldybiu-asociacijos-xxviii-nariu-atstovu-suvaziavimo-dalyviams/38197
145.	2022 m. gegužės 04 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Šv. Florijono dienai skirtame renginyje	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-sv.-florijono-dienai-skirtame-renginyje/38289
146.	2022 m. gegužės 04 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimas	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimas-lietuvas-

		Lietuvos verslo konfederacijos kongreso dalyviams	verslo-konfederacijos-kongreso-dalyviams/38307
147.	2022 m. gegužės 05 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimas Vokietijos ir Baltijos šalių prekybos rūmų Lietuvoje 25 metų jubiliejaus proga	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimas-vokietijos-ir-baltijos-saliu-prekybos-rumu-lietuvoje-25-metu-jubiliejaus-proga/38308
148.	2022 m. gegužės 08 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimas renginio „Europos diena. Vienybės simfonija“ dalyviams	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimas-renginio-europos-diena.-vienybes-simfonija-dalyviams/38325
149.	2022 m. gegužės 30 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba atidarant NATO Parlamentinės Asamblėjos plenarinę sesiją	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-atidarant-nato-parlamentines-asamblejos-plenarine-sesija/38487
150.	2022 m. birželio 03 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimo žodis Mechanizuotosios pėstininkų brigados „Geležinis Vilkas“ 30-ųjų vardo suteikimo metinių proga	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimo-zodis-mechanizuotosios-pestininku-brigados-gelezinis-vilkas-30-uju-vardo-suteikimo-metiniu-proga/38519
151.	2022 m. birželio 14 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Gedulo ir vilties dienos minėjime	https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-gedulo-ir-vilties-dienos-minejime/38611
152.	2022 m. birželio 16 d.	Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos metinis pranešimas	https://www.lrp.lt/lt/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-metinis-pranesimas/38609

Prezidento kalbų citatos, reprezentuojančios tiriamus diskursus

Prezidento kalbų citatos, reprezentuojančios tiriamus diskursus		
Diskursas	Pajamų nelygybė	„Pajamų nelygybės mažinimas. Šiandien pajamų atotrūkis tarp 20 proc. labiausiai pasiturinčių gyvenančių žmonių ir 20 proc. mažiausiai pasiturinčių sudaro daugiau nei 7 kartus. Europos Sąjungoje šis rodiklis yra 5 kartai ir mes privalome link jo artėti per artimiausius 5 metus.“¹⁸⁹ „Prieš prasidedant Seimo rudens sesijai pateikiau pasiūlymus, kurie sumažintų socialinę atskirtį ir pajamų nelygybę bei leistų sparčiau didinti socialiai jautriausių grupių – senyvo amžiaus žmonių, neįgaliųjų – pajamas.“¹⁹⁰ „Kita vertus, mes žinome, kad kartu su BVP augo ir pajamų nelygybė – tai iššūkis, su kuriuo susiduria daugelis šalių.“¹⁹¹ „Taip pat turime siekti didesnio socialinio teisingumo – užtikrinti pakankamą viešųjų paslaugų finansavimą, naikinti neteisingas mokesťines lengvatas, mažinti pajamų nelygybę, didinti savivaldos finansinį savarankiškumą.“¹⁹² „Lietuva privalo užtikrinti savo piliečių gerovę, ir pirmiausia tų, kurie šiandien susiduria su didžiausia socialine atskirtimi ir skurdu. Todėl toliau turime nuosekliai ir tvariai didinti pensijas ir neapmokestinamąjį pajamų dydį.“¹⁹³ Labiausiai nuo prekių brangimo nukenčia tie, kurie gauna mažiausias pajamas. Senjorai. Žmonės su negalia. Skurdžiausios gyvenančios šeimos.“¹⁹⁴ „Antrą kartą per metus pakeltas NPD dirbantiems asmenims, numatyta papildoma pagalba senjorams ir žmonėms su negalia. Padidinta ir socialinė parama, išplėstas kompensacijų už šildymą prieinamumas, pusmečiui paskirtos kompensacijos už elektrą ir dujas. Tačiau energijos, maisto bei kitų produktų ir paslaugų brangimas tęsiasi toliau ir net spartėja. Todėl gali tekti dar kartą švelninti infliacijos poveikį nesibaigus šiems metams. Svarbu užtikrinti, kad tokia intervencija mokesčių mokėtojų pinigais būtų skirta pažeidžiamiausiems namų ūkiams...“¹⁹⁵

¹⁸⁹ LRP. (2019). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos inauguracijos kalba Seime, prieiga per internetą: <https://lrp.lt/lt/ziniasklaidos-centras/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/36125>, žiūrėta: 2022-10-10

¹⁹⁰ LRP. (2019). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimas Seimo rudens sesijos pradžios proga, prieiga per internetą: <https://lrp.lt/lt/ziniasklaidos-centras/naujienuos/33060>, žiūrėta: 2023-04-01

¹⁹¹ LRP. (2019). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba „Concordia Annual Summit“, prieiga per internetą: <https://lrp.lt/lt/ziniasklaidos-centras/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/36144>, žiūrėta: 2023-04-01

¹⁹² LRP. (2020). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba, teikiant Ministro Pirmininko kandidatūrą Seime, prieiga per internetą: <https://lrp.lt/lt/ziniasklaidos-centras/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/36182>, žiūrėta: 2023-04-01

¹⁹³ LRP. (2020). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimas Seimo rudens sesijos pradžios proga, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimas-seimo-rudens-sesijos-pradzios-proga/36174> žiūrėta: 2023-02-05

¹⁹⁴ LRP. (2022). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos metinis pranešimas, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/ziniasklaidos-centras/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/38609>, žiūrėta: 2022-11-15

¹⁹⁵ LRP. (2022). Metinis pranešimas, prieiga per internetą: [Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos metinis pranešimas | Lietuvos Respublikos Prezidentas \(lrp.lt\)](https://www.lrp.lt/lt/ziniasklaidos-centras/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/38609), žiūrėta: 2022-11-15

	Biudžeto mokestinių pajamų didinimas	„Biudžeto mokestinių pajamų didinimas nuo šiandieninių 30 procentų iki 35 procentų BVP. Tai daugiau nei 2 mlrd. eurų papildomų lėšų, kurias galėtume skirti socialinei apsaugai, sveikatai, kultūrai, viešosioms paslaugoms ir atlyginimams.“¹⁹⁶ „Negalime toliau atidėlioti ir pokyčių, kurie sumažintų mokestinių išlaidų skaičių ir padidintų biudžeto įplaukas. Mokesčių srityje nuo seno egzistuoja lygesni už lygius. Dideles pajamas iš kapitalo gaunantieji vis dar moka mažesnius mokesčius nei kur kas mažiau uždirbantys samdomi darbuotojai. Suprantu, kad daug jėgų atiduodame kovodami su pandemijos padariniais, tačiau negalime visą laiką dangstyti virusu savo politinės valios stokos!“¹⁹⁷ „...mums reikia persikirstymo per biudžetą, kuris nuosekliai didėtų metai iš metų“¹⁹⁸. „Esu įsitikinęs – viešųjų pajamų paslaugoms skiriama dalis turi didėti bent iki 35 proc. BVP. Ir dabar turime daug erdvės biudžeto pajamų augimui. Kad tai taptų realybe, būtina kovoti su šešėline ekonomika ir mokestine neteisybe. Ne mažiau svarbu efektyviai panaudoti jau surinktas lėšas – todėl inicijavau viešųjų pirkimų ir kovos su korupcija sistemų pertvarką.“¹⁹⁹ „...nepagrįstais apmokestinimo netolygumais ir mokestinėmis išlygomis“²⁰⁰. „Siekdami, kad Lietuva būtų stipri, teisinga, žalia ir inovatyvi, turėsime didinti valstybės pajamas. Esu įsitikinęs – viešųjų pajamų paslaugoms skiriama dalis turi didėti bent iki 35 proc. BVP.“²⁰¹
	Regioninė atskirtis	„Mes taip pat turime stabdyti regionų atskirties didėjimą, kuris verčia kitur laimės ieškoti ištisų kaimų, miestelių ir miestų gyventojus. Dėl tokios atskirties „kalti“ ne vien objektyvūs geografiniai veiksniai, bet ir nepakankamas valdžios dėmesys.“²⁰² „Privalome užtikrinti veiksmingą regioninę politiką, kuri mažintų regionų atskirtį, taigi ir spaudimą žmonėms geresnio gyvenimo ieškoti sostinėje – arba užsienyje. To nepavyks pasiekti be stiprių ir savarankiškų savivaldybių. Kartu su savo komanda ir kitomis Lietuvos valdžios institucijomis siekiu, kad šalies regionuose

¹⁹⁶ LRP. (2019). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos inauguracijos kalba Seime, prieiga per internetą:

<https://lrp.lt/lt/ziniasklaidos-centras/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/36125>, žiūrėta: 2022-10-10

¹⁹⁷ LRP. (2021). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos metinis pranešimas, prieiga per internetą:

<https://lrp.lt/lt/ziniasklaidos-centras/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/36206> žiūrėta: 2022-11-12

¹⁹⁸ LRP. (2021). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos metinis pranešimas, prieiga per internetą:

<https://lrp.lt/lt/ziniasklaidos-centras/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/36206> žiūrėta: 2022-11-12

¹⁹⁹ LRP. (2020) Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba pristatant Gerovės Lietuvos viziją, prieiga per internetą:

<https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-pristatant-geroves-lietuvas-vizija/36177>, žiūrėta: 2022-10-19

²⁰⁰ LRP. (2020). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba pristatant Gerovės Lietuvos viziją, prieiga per internetą:

<https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-pristatant-geroves-lietuvas-vizija/36177>, žiūrėta: 2022-10-19

²⁰¹ LRP. (2020). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba pristatant Gerovės Lietuvos viziją, prieiga per internetą:

<https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-pristatant-geroves-lietuvas-vizija/36177>, žiūrėta: 2022-10-19

²⁰² LRP. (2021). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Regionų forume, prieiga per internetą:

<https://lrp.lt/lt/ziniasklaidos-centras/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/36674>

		vidutinis darbo užmokestis pasiektų ne mažiau 85 proc. sostinės regiono lygio.²⁰³ Vienas didžiausių iššūkių yra užtikrinti pasitikėjimą ir ištirpdyti nepasitikėjimo likučius, kurie kaupėsi daug metų. Ne paslaptis, kad praityje to pasitikėjimo trūko bendraujant nacionalinių ir savivaldos institucijų atstovams.²⁰⁴ „Puikiai žinome, kad savivaldybių savarankiškumo stiprinimas ir kompetencijų plėtra yra vienas iš būdų mažinti nelygybę, kurios Lietuvoje turime labai daug.“²⁰⁵ „Juk Lietuva gali būti stipri tik tiek, kiek stiprūs visi jos regionai... Tiek pat laiko raginu kurti veiksmingesnę regioninę politiką ir stiprinti savivaldos institucijas. Šiandien turime ištis puikią progą ieškoti glaudesnės centrinės bei vietos valdžios partnerystės. Jos nepasieksime, nesusigrąžinę centrinės valdžios pasitikėjimo savivalda, kurį anksčiau neapdairiai iššvaistėme.“²⁰⁶
	Efektyvus ES lėšų panaudojimas	„Naujų horizontų Lietuvai atveria 2,2 mlrd. eurų vertės finansavimas iš ES Ekonomikos gaivinimo fondo, dėl kurio daug derėtasi europiniu lygiu. Kol Lietuva tebėra finansinės paramos gavėja, mūsų atsakomybė prieš ateities kartas – laiku ir efektyviai ją panaudoti.“²⁰⁷ „Vakar Europos Komisija pateikė naują pasiūlymą dėl ES Daugiametės finansinės perspektyvos bei Europos atsigavimo fondo, kuris taip pat bus skirtas žaliojo kurso, skaitmeninės darbotvarkės, vidaus rinkos ir pramonės nepriklausomybės stiprinimo bei inovacijų ir mokslo sričių finansavimui. Turime būti drąsūs ir išnaudoti šias aplinkybes, pirmieji pasiūlyti ne tik naujus verslo modelius, produktus, paslaugas, bet ir teisinę aplinką mokslo ir inovacijų plėtrai.“²⁰⁸
	Švietimo kokybės gerinimas	„Laikydamas švietimą prioritetu, siekiu su „Lygaus starto“ iniciatyva plėsti darželių prieinamumą socialinę riziką patiriančių šeimų vaikams. Turime užtikrinti, kad švietimo sistema atlieptų kiekvieno vaiko ugdymosi poreikius, o formalųjį švietimą papildytų neformalusis. Kokybiškas turinys turi būti pasiekiamas ir prieinamas visiems!“²⁰⁹

²⁰³ LRP. (2020). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba pristatant Gerovės Lietuvos viziją, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-pristatant-geroves-lietuvas-vizija/36177>, žiūrėta: 2022-10-19

²⁰⁴ LRP. (2019). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Regionų forume, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-regionu-forume/36128> žiūrėta: 2022-10-15

²⁰⁵ LRP. (2020). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimo žodis Regionų forume, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimo-zodis-regionu-forume/36176> žiūrėta: 2022-10-15

²⁰⁶ LRP. (2021). Prezidento kalba Regionų formue, prieiga per internetą: [Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba Regionų forume | Lietuvos Respublikos Prezidentas \(lrp.lt\)](https://www.lrp.lt/lt/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-regionu-forume/36176), žiūrėta: 2022-10-15

²⁰⁷ LRP. (2022). Metinis pranešimas, prieiga per internetą: <https://lrp.lt/lt/ziniasklaidos-centras/naujienos/38589>

²⁰⁸ LRP. (2020). Prezidento kalba vaizdo konferencijoje „Lietuvos mokslo ir inovacijų politikos stiprinimas rengiantis dalyvavimui „Europos horizontas“ programoje“, prieiga per internetą: [Prezidento kalba vaizdo konferencijoje „Lietuvos mokslo ir inovacijų politikos stiprinimas rengiantis dalyvavimui „Europos horizontas“ programoje“ | Lietuvos Respublikos Prezidentas \(lrp.lt\)](https://www.lrp.lt/lt/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-regionu-forume/36128) žiūrėta 2022-11-02

²⁰⁹ LRP. (2020). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba pristatant Gerovės Lietuvos viziją, prieiga per internetą: [Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba pristatant Gerovės Lietuvos viziją | Lietuvos Respublikos Prezidentas \(lrp.lt\)](https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-pristatant-geroves-lietuvas-vizija/36177) žiūrėta: 2022-10-19

		„Šiandien mes esame atsakingi už tai, kokią išsilavinimą gaus mūsų vaikai. Blogai vertinu amžinas sistemos reformas, darbo imitavimą, negebėjimą optimizuoti mokyklų tinklo, atnaujinti mokymo programų turinį, pinigų nutekėjimą pro šalį. Nacionalinis švietimo susitarimas yra partijų skola Lietuvai.“²¹⁰ „Permainos turi prasidėti jau nuo darželio ir mokyklos suolo. Nepatogi tiesa yra tai, kad mūsų moksleivių pasiekimus vis labiau lemia tai, kur jie gyvena ir kas yra jų tėvai. Švietimo sistemos netolygumai daugybei jaunuolių neleidžia atskleisti savo gabumų. Dėl to kenčia mūsų vaikai. Dėl to kenčiame mes visi.“²¹¹ „Pasaulinėje rinkoje pirmiausia konkuruojame savo žiniomis ir gebėjimais. Todėl jau dabar klosiu pamatus tam, kad po dešimtmečio Lietuva pagal moksleivių rezultatus patektų tarp 20 geriausių valstybių pasaulyje.“²¹² „... Išėjimas iš karantino negali vesti pro socialinių ryšių, verslo, švietimo griuvėsius. Išėjimas iš pandemijos negali vykti sąskaita tų, kurie yra silpniausi ir pažeidžiamiausi.“²¹³ Turime kuo efektyviau derinti nacionalinę ir europinę darbotvarkes, aktyviai prisidedami prie svarbių Europos Sąjungos iniciatyvų tokiose srityse kaip inovacijų politika.“²¹⁴ „Antra, kaip rekomendavo Europos Komisija ir EBPO, privalome išspręsti mokslo ir inovacijų įstaigų fragmentacijos problemą. Mums reikia kurti nuoseklią mokslinių tyrimų ir inovacijų politiką, koordinuoti politikos formuotojų ir įgyvendintojų veiklą bei stiprinti jų ryšius. Visa tai galima pasiekti įsteigiant vyriausiojo mokslo ir inovacijų pareigūno pareigybę.“²¹⁵
--	--	---

²¹⁰ LRP. (2020). Metinis pranešimas, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/prezidento-kalbos-ir-sveikinimai/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-metinis-pranesimas/36159>, žiūrėta: 2022-10-19

²¹¹ LRP. (2020). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba pristatant Gerovės Lietuvos viziją, prieiga per internetą: [Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba pristatant Gerovės Lietuvos viziją | Lietuvos Respublikos Prezidentas \(lrp.lt\)](https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-pristatant-geroves-lietuvas-vizija) žiūrėta: 2022-10-19

²¹² LRP. (2020). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba pristatant Gerovės Lietuvos viziją, prieiga per internetą: [Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba pristatant Gerovės Lietuvos viziją | Lietuvos Respublikos Prezidentas \(lrp.lt\)](https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-pristatant-geroves-lietuvas-vizija) žiūrėta: 2022-10-19

²¹³ LRP. (2021). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimas Seimo pavasario sesijos pradžios proga, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimas-seimo-pavasario-sesijos-pradzios-proga/36190>, žiūrėta: 2022-11-01

²¹⁴ LRP. (2020). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos kalba konferencijoje „Gerovės valstybės kontūrai Lietuvoje“, prieiga per internetą: <https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-kalba-konferencijoje-geroves-valstybes-konturai-lietuvoje/36199>, žiūrėta: 2022-10-19

²¹⁵ LRP. (2021). Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimo žodis konferencijoje „Europos horizontas: galimybės Lietuvai“, prieiga per internetą: [Lietuvos Respublikos Prezidento Gitano Nausėdos sveikinimo žodis konferencijoje „Europos horizontas: galimybės Lietuvai“ | Lietuvos Respublikos Prezidentas \(lrp.lt\)](https://www.lrp.lt/lt/lietuvas-respublikos-prezidento-gitano-nausedos-sveikinimo-zodis-konferencijoje-europos-horizontas-galimybes-lietuvai), žiūrėta: 2022-12-19